

TILSYNS- RAPPORT

2024

Tilsynsrapport etter retting

Tilsyn med vilkår for akkreditering og økonomi -
avslutning av tilsyn ved OSM Aviation Academy
AS

Vedlegg: Tilsynsrapport fra 13. desember 2022

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert
som miljøfyrtårn

Institusjon	OSM Aviation Academy AS
Dato	1.november 2024
NOKUTs saksnummer	21/11348

© NOKUT Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

Innhold

1 Innledning	4
1.1 Om tilsynet og rapporten.....	4
Kapittel 3.7 Fagskolens lokale forskrift	5
Kapittel 4.3 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet	5
1.2 Struktur og inndeling av rapporten.....	6
DEL 1.....	7
2 Krav til institusjonen – akkrediteringskrav.....	7
2.1 Styrets sammensetning.....	7
2.2 Styrets vedtaksførhet.....	8
2.3 Styreinstruks	9
2.4 Delegering av styrets avgjørelsesmyndighet og ansettelse av rektor.....	9
2.5 Styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter	10
2.6 Klagenemndas sammensetning og oppgaver	11
2.7 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan og studentrepresentasjon	12
2.8 Fagskolens lokale forskrift	12
3 Krav til fagskoleutdanning - akkrediteringskrav	17
3.1 Opptak	17
3.2 Studieplan	18
3.3 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet.....	19
3.4 Den utdanningsfaglig ansvarlige	21
3.5 Fagmiljøets faktiske størrelse og samlede kompetanse	22
3.6 Vitnemål.....	22
DEL 2.....	24
4 Krav til institusjonen - økonomiske forhold ved fagskolen ...	24
4.1 Avtaler med nærstående	24
4.2 Styrets arbeid med økonomistyring.....	29
4.3 Styrets arbeid med avtaler med nærstående	31

1 Innledning

1.1 Om tilsynet og rapporten

Denne rapporten er en vurdering av fagskolens retting av påleggene i vedtaket fattet av NOKUT 13. desember 2022.

Rapporten består av to deler; del 1 er en vurdering av akkrediteringskravene og del 2 er en vurdering av de økonomiske forholdene. NOKUT har i denne rapporten konkludert med at fagskolen har rettet alle påleggene som er omtalt i del 1 i rapporten.

Tilsynsrapporten fra 13. desember 2022 ble skrevet på bakgrunn av NOKUTs tilsyn med OSM Aviation Academy (OSM), som ble åpnet 13. desember 2021. Den første tilsynsrapporten av 13. desember 2022, omfattet gjennomgang av innsendte dokumenter fra OSM, og stedlig tilsyn (institusjonsbesøk) med intervjuer 3. mai 2022. De overordnede temaene for tilsynet var krav til styret, studentenes rettsstilling, fagskolens lokale forskrift, økonomiske forhold og kravene til kvalitet i utdanningen «Trafikkflygerutdanning CPL IR-ME ATPL (A)».

Om tilsynsrapport med vedtak 13. desember 2022

NOKUT sendte foreløpig tilsynsrapport med varsel om vedtak til institusjonen 5. oktober 2022. I rapporten presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. OSM uttalte seg om den foreløpige rapporten i e-post av 2. november 2022. Tilsynsrapporten ble ferdigstilt og sendt til fagskolen 13. desember 2022.

Tilsynsrapporten fra 2022 er å regne som et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a. I rapportens kapittel 2 ga vi en oversikt over hvilke pålegg vi fattet vedtak om. Fagskolens styre er ansvarlig for å påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk, og for å følge opp pålegg fra NOKUT. Frist for å dokumentere retting av påleggene gikk ut 2. januar 2024.

NOKUT gjennomførte digitalt veiledningsmøte med fagskolen 6. desember 2023 med gjennomgang av påleggene i tilsynsrapporten.

Om denne rapporten

Denne rapporten er en vurdering av fagskolens retting av påleggene i vedtaket fra 13. desember 2022. Vurderingen av fagskolens retting er basert på fagskolens oversendte dokumenter. Fagskolen leverte dokumentasjon på rettelser datoene 26. desember, 16. januar og 26. april.

Formålet med denne rapporten er å gå gjennom påleggene som ble gitt i tilsynsrapporten av 13. desember 2022 og vurdere om disse er rettet på grunnlag av fagskolens dokumentasjon. De sakkyndige har i tilsynet som er fremstilt i del 1 i rapporten, vurdert om fagskolen har dokumentert at det er gjort tilstrekkelige endringer for å oppfylle kravene for akkreditering.

På bakgrunn av gjennomgang og vurdering av retting av påleggene i del 1 (kapittel 2 og 3), varslet NOKUT om nye pålegg om retting i foreløpig rapport 24. juni 2024:

Kapittel 3.7 Fagskolens lokale forskrift

- Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket når det gjelder oppnevning av sensorer, klage og sensur ved eksamen, jf. fagskoleloven § 21, jf. fagskoleloven § 9 bokstav c.

Kapittel 4.3 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet

- Styret skal sørge for at det fastsettes presise krav til fagmiljøets kompetanse jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

OSM fikk anledning til å oversende merknader til den foreløpige rapporten før endelig vedtak fattes. NOKUT gjennomførte et digitalt veiledningsmøte med fagskolen 20. august 2024 og mottok OSM sin uttalelse til den foreløpige rapporten 10. september 2024. I uttalelsen ble det gjort rede for rettinger knyttet til de to kravene hvor det ble varslet pålegg om retting. Som dokumentasjon på rettingen, leverte fagskolen utkast til ny lokal forskrift og ny kravspesifikasjon for fagmiljøet. Basert på denne dokumentasjonen, har NOKUT foretatt en ny vurdering av kravet knyttet forskriftens bestemmelser om vurdering, prøve, eksamen og sensur (s.14) og kravet knyttet til fastsettelse av krav til fagmiljøets kompetanse (s.18-19).

NOKUT har konkludert med at fagskolen har rettet alle påleggene i del 1 (kapittel 2 og 3).

Regelverket for tilsyn

Det har kommet endringer i bestemmelse i fagskoleloven og fagskoleforskriften som trådte i kraft 1. august 2024. Dette har medført at hjemmel for NOKUTs tilsyn inngår i fagskoleloven i stedet for fagskoleforskriften. Vi viser i det følgende til regelverket som trådte i kraft 1. august 2024. Det rettslige grunnlaget for NOKUTs tilsyn med fagskoler er fagskoleloven § 31 og fagskoleloven § 5 a og c.

Regelverk for tilsyn med akkrediteringskrav

Etter fagskoleloven § 5 a skal NOKUT føre tilsyn med at fagskoler oppfyller vilkår for akkrediteringen. Alle kravene det er ført tilsyn med etter fagskoleloven § 5 a, er krav som gjelder for akkreditering og drift av fagskoleutdanning.

Dersom det avdekkes brudd på regelverket i forbindelse med tilsyn etter fagskoleloven § 5 a, kan NOKUT etter fagskoleloven § 5 c, pålegge fagskolen å rette mangelfulle forhold innen en gitt frist. Dersom fristen for å rette forholdene er utløpt og vilkårene fortsatt ikke er oppfylt, kan NOKUT etter nytt tilsyn trekke tilbake akkrediteringen. Dersom NOKUT vurderer at det er uforholdsmessig å trekke tilbake akkrediteringen, kan NOKUT i stedet vedta at fagskolen ikke får behandlet søknader om akkreditering i inntil ett år, jf. fagskoleloven § 5 c andre ledd. Kravene det er ført tilsyn med etter fagskoleloven §§ 5 a og c, behandles i rapportens del 1 (kapittel 2 og 3).

Regelverk for tilsyn med økonomiske forhold

Etter fagskoleloven § 31 fører Kunnskapsdepartementet tilsyn med private fagskoler. Departementet har med virkning fra og med 1. september 2018 delegert denne oppgaven til NOKUT.

Dersom NOKUT avdekker brudd på regelverket i forbindelse med tilsyn etter fagskoleloven § 31, kan NOKUT pålegge retting. NOKUT kan også ilegge overtredelsesgebyr, treffe vedtak om tvangsmulkt og

trekke tilbake akkrediteringen der brudd ikke rettes innen gitt frist. Dette følger av fagskoleloven §§ 34 til 38. Kravene det er ført tilsyn med etter fagskoleloven § 31, behandles i rapportens del 2 (kapittel 4).

Bruk av sakkyndig komite

NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurderinger ved tilsyn med om vilkårene for akkreditering er oppfylt hvis det skal foretas faglige vurderinger, eller når vurderingen kan medføre tilbaketrekking av akkreditering, jf. [fagskoleloven § 5c](#) og fagskoleforskriften § 46 andre ledd. De sakkyndige skal gjøre faglige vurderinger og gi NOKUT anbefalinger om vedtak, jf. fagskoleforskriften § 46 første og andre ledd. Kravene til de sakkyndiges kompetanse følger av fagskoletilsynsforskriften § 5-3.

For vurdering av retting har NOKUT oppnevnt samme komite som bisto med faglige vurderinger i tilsynet frem til NOKUT fattet vedtak i saken 13. desember 2022. NOKUT har ikke mottatt innvendinger til forslag til komite som ble sendt 4. mars 2024. Informasjon om de sakkyndige finnes i vedlegg 1 til rapporten.

1.2 Struktur og inndeling av rapporten

Denne rapporten har to hovedinndelinger; del 1 og del 2. NOKUT har gjort denne inndelingen fordi det er ulike regelverk for tilsyn med økonomiske forhold og tilsyn med akkrediteringskrav.

I del 1 vil vi vurdere kravene tilknyttet akkrediteringsvilkårene for fagskolen og for fagskoleutdanningen vi har hatt tilsyn med. I kapittel 2 har vi vurdert kravene som gjelder organisering og drift av fagskolen, det vil si de institusjonelle kravene. I kapittel 3 vurderer vi akkrediteringskravene som gjelder utdanningen vi fører tilsyn med.

Hvert av disse kapitlene har underkapitler i tilknytning til hvert pålegg om retting. Underkapitlene består først av det konkrete pålegget gitt i tilsynsrapporten av 13. desember 2022. Deretter følger ny konklusjon. Den nye konklusjonen er basert på en vurdering av fagskolens dokumentasjon på retting. Deretter følger en oversikt over skolens innsendte dokumentasjon på retting og til slutt NOKUTs vurdering. Denne rapporten inneholder ikke tekstbokser med de rettslige kravene, slik tilsynsrapporten fra 2022 gjør. Vi viser til rapporten fra 2022 for utdypning av de rettslige kravene.

I del 2 vurderer vi kravene vedrørende økonomi, jf. kapittel 4. Del 2 følger samme struktur som resten av rapporten. Enkelte pålegg gitt i rapporten av 13. desember 2022, er ikke rettet. NOKUT gir ikke ny rettefrist for disse påleggene, men forventer at disse følges opp. Manglende oppfølging av pålegg vedrørende økonomi kan få konsekvenser ved eventuelle fremtidige tilsyn. Fagskolen trenger ikke sende ytterligere dokumentasjon på rettelser av pålegg knyttet til de økonomiske forholdene ved fagskolen som fremgår i kapittel 4.

DEL 1

2 Krav til institusjonen – akkrediteringskrav

2.1 Styrets sammensetning

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

1. Styret skal sørge for at lovens krav til styrets sammensetning er oppfylt, jf. fagskoleloven § 10. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at det er minst syv styremedlemmer.
 - b. at minst ett styremedlem er valgt av og blant studentene.
 - c. at student- og ansattmedlemmene i styret har personlige varamedlemmer, styremedlemmene med bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv har minst ett felles varamedlem, og de øvrige styremedlemmene har minst ett felles varamedlem.
 - d. at kravene til kjønnsrepresentasjon er oppfylt. Dvs. at når styret har syv medlemmer, herunder ett studentmedlem og ett ansattmedlem, skal hvert kjønn være representert med minst to i gruppen med medlemmer fra relevant arbeids- eller næringsliv og øvrige medlemmer.

Konklusjon

Forholdene knyttet til styrets sammensetning i punkt 1 a til d anses som rettet.

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at det er minst syv styremedlemmer.
- Styret har sørget for at minst ett styremedlem er valgt av og blant studentene.
- Styret har sørget for at student- og ansattmedlemmene i styret har personlige varamedlemmer, styremedlemmene med bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv har minst ett felles varamedlem, og de øvrige styremedlemmene har minst ett felles varamedlem.
- Styret har sørget for at kravene til kjønnsrepresentasjon er oppfylt.

Vurderingsgrunnlag

Tabell i oversendelsesbrev som viser nåværende styre.

Registrert informasjon om OSM i Brønnøysundregistrene.

Vurdering og konklusjon

OSM har oversendt oversikt over sittende styre, samt en redegjørelse der det gjøres rede for styrets sammensetning. Ifølge den oversendte dokumentasjonen består styret av syv medlemmer, hvorav fem er eiervalgte og de to øvrige er henholdsvis student- og ansattrepresentant. Av de fem eiervalgte har tre bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv, og to er kvinner.

Styret har fire varamedlemmer. Ansatt- og studentrepresentantene har hver sin personlige vara. De øvrige styremedlemmene har to varaer, hvorav én er vara for styremedlemmene med bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv. Den eiervalgte gruppens varaer er én mann og én kvinne.

Den oversendte dokumentasjonen om fagskolens styre stemmer overens med den registrerte informasjonen om OSM i Brønnøysundregistrene.

Det er NOKUTs vurdering at OSM nå oppfyller de krav som stilles til styrets sammensetning. Fagskolens styre består av syv medlemmer, hvorav en er studentrepresentant, og kravene til kjønnsbalanse innad i de ulike valgkretsene er oppfylt. De krav som stilles til de ulike valgkretsenes varamedlemmer er også oppfylt.

2.2 Styrets vedtaksførhet

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 2 Styret skal sørge for å være vedtaksført ved behandlingen av styresaker, jf. fagskoleloven § 11 og aksjeloven § 6-24. Dette innebærer at styret skal sørge for at minst halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme når det skal fattes vedtak, og at alle medlemmene gis anledning til å delta i styrebehandlingen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for å være vedtaksført ved behandlingen av styresaker. Styret har sørget for at minst halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme når det skal fattes vedtak, og at alle medlemmene gis anledning til å delta i styrebehandlingen.

Vurderingsgrunnlag

Daglig leders arbeidsinstruks og styrets årshjul (vedlegg til ny styreinstruks).

Vurdering

OSM har oversendt daglig leder sin arbeidsinstruks. I tråd med denne instruksjonen skal daglig leder, i samarbeid med styreleder, sende ut innkallelse til styremøter. Daglig leder skal også sørge for at styrets medlemmer får tilsendt nødvendig materiale og regnskapsrapporter senest en uke før hvert styremøte.

I styrets årshjul fremgår det av innkallingen at styret kun er vedtaksført hvis minst halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme. Videre er det presisert at styremedlemmene skal gi beskjed om de er forhindret fra å delta slik at vara kan innkalles. Det er vår vurdering at forholdet er rettet.

2.3 Styreinstruks

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 3 Styret skal sørge for at styreinstruksen inneholder regler om daglig leders arbeidsoppgaver, jf. aksjeloven § 6-23 andre ledd.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at styreinstruksen inneholder regler om daglig leders arbeidsoppgaver, jf. aksjeloven § 6-23 andre ledd.

Vurderingsgrunnlag

Ny styreinstruks.

Vurdering

OSM har utarbeidet ny styreinstruks, der daglig leders arbeidsinstruks er ett av fire vedlegg.

Instruksen ble vedtatt i styremøte den 13. november 2023.

Instruksen inneholder blant annet:

- Daglig leders ansvar og myndighet, herunder ansvaret for at styret får forelagt alle saker som er av en slik art at de bør forelegges styret og ansvaret for å forberede styresaker og kalle inn til styremøter.
- Daglig leders fullmakter, herunder fullmakt til å ta alle nødvendige beslutninger og inngå nødvendige avtaler knyttet til daglig drift, samt fullmakt til å signere utbetalinger opp til kr. 1 000 000.
- Daglig leders generelle arbeidsoppgaver, herunder å sørge for at styrets og egne beslutninger iverksettes, sørge for at styret får tilsendt nødvendig materiale og regnskapsrapporter senest en uke før hvert styremøte og sørge for rask og grundig protokollutsendelse.

NOKUT konkluderer med at styreinstruksen nå oppfyller de krav som stilles knyttet til daglig leders arbeidsoppgaver i aksjeloven § 6-23 andre ledd.

2.4 Delegering av styrets avgjørelsesmyndighet og ansettelse av rektor

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 4 Styret skal sørge for å ikke delegerer avgjørelsesmyndighet i strid med loven, jf. fagskoleloven § 9 fjerde ledd. Dette innebærer at styret skal sørge for å selv ansette rektor ved fagskolen, og at studenter og ansatte blir hørt i prosessen, jf. fagskoleloven § 12 første ledd.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for å ikke delegere avgjørelsesmyndighet i strid med loven, jf. fagskoleloven § 9 fjerde ledd.
- Styret har sørget for å selv ansette rektor ved fagskolen, og at studenter og ansatte blir hørt i prosessen, jf. fagskoleloven § 12 første ledd.

Vurderingsgrunnlag

OSM Aviation Academy sine vedtekter, og protokoll fra styremøte 16. februar 2023.

Vurdering

OSM har innsendt protokoll fra styremøte avholdt den 16. februar 2023, der styret formelt vedtok å ansette rektor ved fagskolen. Ifølge styreprotokollen var både student- og ansattrepresentant til stede da vedtaket ble fattet. Det er inntatt i fagskolens styreinstruks punkt 2.2 at styret skal ansette rektor, og at studenter og ansatte skal bli hørt før ny rektor ansettes.

2.5 Styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 5 Styret skal sørge for å fatte et begrunnet vedtak før studiestart om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp nye studenter, og publisere det på fagskolens nettsider, jf. § 9 andre ledd.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for å fatte et begrunnet vedtak før studiestart om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp nye studenter, og publiserer dette på fagskolens nettsider

Vurderingsgrunnlag

Ny styreinstruks, årshjul (vedlegg til styreinstruks), vedtak på fagskolens hjemmesider.

Vurdering

OSM skriver i følgebrevet til dokumentasjonsinnsendingen at styret skal behandle spørsmålet om hvorvidt det er forsvarlig å ta opp nye studenter to ganger i året, slik at det blir gjort før studiestart.

NOKUT vurderer at styret ved OSM har fattet begrunnet vedtak før studiestart om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter til første semester i 2024 i tråd med fagskoleloven § 9 andre ledd, jf. Styrevedtak Sak 14/23 - 12.09.2023. Vedtaket er publisert på skolens hjemmesider.¹

¹ <https://flyosm.no/wp-content/uploads/2023/12/OSM-Aviation-Academy-Styrevedtak-Sak-14-23-12.09.2023.pdf>

2.6 Klagenemndas sammensetning og oppgaver

Pålegg om retting - vedtak 13.12.2022:

- 6 Styret skal sørge for å dokumentere at etablering og sammensetning av klagenemnda er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleloven § 20 og fagskoleloven § 39 første avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at leder av den lokale klagenemnda og varamedlem til leder oppfyller de lovbestemte kravene til lagdommere, jf. fagskoleloven § 20 andre avsnitt.
 - b. at øvrige medlemmer i klagenemnda ikke er part i saken ved å være i ledelsen av selskapet eller medlem av styret, jf. fagskoleloven § 39 første avsnitt, jf. forvaltningsloven § 6 andre avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at sammensetningen av den lokale klagenemnda oppfyller fagskolelovens krav.
- Styret har sørget for at medlemmer i klagenemnda ikke er part i saken ved å være i ledelsen av selskapet eller medlem av styret.

Vurderingsgrunnlag

OSM skriver at klagenemndens etablering og sammensetning er revidert i tråd med fagskoleregelverket og har lagt ved følgende dokumentasjon:

- Vedlegg 8: Fellesdokument – Lokal klagenemnd. Vedlegget inneholder informasjon om medlemmer av klagenemnda, tidspunkter for tiltredelser, klagenemndas mandat og informasjon om behandling av klager. I dokumentet går det også fram at leder for klagenemnda ikke kan være ansatt ved fagskolen eller være medlem i fagskolens styre.
- Vedlegg 9: Dokumentasjon lagdommer for leder for klagenemnden
- Vedlegg 11: Valg studentrepresentant klagenemnd
- E-post av 26. april 2024 med dokumentasjon på at varamedlem for leder i klagenemnda oppfyller kraven til lagdommer.

Vurdering

I tilsynsrapporten av 13. desember 2022, skrev vi at dere må kunne dokumentere at leder og nestleder for klagenemnda oppfyller lovens krav til lagdommere for å oppfylle kravene i fagskoleloven til sammensetningen av klagenemnda.

Det er nå dokumentert at klagenemnda har fem medlemmer med personlig vara og at leder for klagenemnda oppfyller de lovbestemte kravene til lagdommer. Vedkommende har master i rettsvitenskap og er norsk statsborger. Det er også levert dokumentasjon på at varamedlem for leder

er advokat og oppfyller de lovbestemte kravene til lagdommer. Ingen av de nåværende medlemmene i klagenemnda er i ledelsen av selskapet eller medlemmer i styret.

I mandatet for klagenemnda går det fram at medlemmer i klagenemnda ikke kan være i ledelsen av selskapet eller medlem av styret. NOKUT vurderer at denne bestemmelsen bidrar til å sikre at medlemmene ikke er inhabile etter forvaltningsloven og at kravene som gjelder habilitet er oppfylt.

2.7 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan og studentrepresentasjon

Pålegg om retting - vedtak 13.12.2022:

- 7 Styret skal sørge for å legge til rette for studentrepresentasjon, jf. fagskoleloven § 14. Dette innebærer at styret skal sørge for at studentene er representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet, jf. fagskoleloven § 14 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at studenter er representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet.

Vurderingsgrunnlag

Fagskolen oppgir at studentene nå er representert i alle organer med beslutningsmyndighet. Tidligere studentrepresentant i styret avsluttet sin utdanning sommer 2023 og det ble holdt nytt urnevalg i uke 37. Dette er dokumentert i vedlegg 10, valg av studentrepresentant til styret.

Vurdering

Grunnlaget for pålegget om å legge til rette for studentrepresentasjon i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet, var at OSM på tilsynstidspunktet ikke oppfylte kravet om at minst ett styremedlem og dennes vara skal være valgt av og blant studentene. OSM har dokumentert at studentene ved urnevalg, har valgt studentrepresentant til styret med personlig vara. NOKUT anser derfor at kravet er oppfylt.

2.8 Fagskolens lokale forskrift

Pålegg om retting vedtak - 13.12.2022:

- 8 Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder spesielle opptakskrav og rangering av søkere. Dette innebærer at styret skal sørge for

- a. at det tydelig framgår av bestemmelsene at de spesielle opptakskravene gjelder alle søkere (opptaksprøve, medisinsk sertifikat og forkurs), jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.
 - b. at bestemmelsene om rangering av søkere er i samsvar med fagskoleforskriften kapittel 3.
- 9 Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder sensur på prøver, bedømmelser av oppgaver eller annet arbeid når resultatet inngår i vitnemålet eller innregnes i karakter for utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 andre avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at forskriften har en bestemmelse om at klager på vurderinger som inngår i karakteren, som er foretatt av skolen og som kan etterprøves, behandles ved ny sensur, jf. fagskoleloven § 22 fjerde avsnitt.
 - b. at det er samsvar mellom informasjon om vurderingsgrunnlag i forskriftens bestemmelser og i studieplanen, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav c og d.
- 10 Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder hjemmel for disiplinære sanksjoner, jf. fagskoleloven § 25. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolens forskrift ikke har bestemmelser om å utestenge studenter som har skapt fare for liv og helse eller gjør seg skyldig i grove brudd på lov om luftfart eller skolens trenings- og operasjonsmanual, jf. fagskoleloven § 25 tredje avsnitt.
- 11 Styret skal sørge for at det gis korrekt informasjon i fagskolens lokale forskrift om hvem som fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. å enten delegere oppgaven til klagenemnden, jf. fagskoleloven §§ 23–25, eller endre bestemmelsen i den lokale forskriften § 4-1 tredje avsnitt slik at det framkommer at det er styret som fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner.
- 12 Styret skal sørge for å godkjenne endringer i den lokale forskriften og sikre at rett versjon av forskriften blir publisert på Lovdata, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt og fagskoleloven § 21 femte avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket når det gjelder oppnevning av sensorer, klage og sensur ved eksamen.
- Styret har sørget for at det framgår av bestemmelsene at de spesielle opptakskravene gjelder alle søkere (opptaksprøve, medisinsk sertifikat og forkurs).
- Styret har sørget for at bestemmelsene om rangering av søkere er i samsvar med fagskoleforskriften kapittel 3.

- Styret har sørget for at forskriften har en bestemmelse om at klager på vurderinger som inngår i karakteren, som er foretatt av skolen og som kan etterprøves, behandles ved ny sensur.
- Styret har sørget for at det er samsvar mellom informasjon om vurderingsgrunnlag i forskriftens bestemmelser og i studieplanen.
- Styret har sørget for at bestemmelser om disiplinære sanksjoner er i samsvar med fagskoleregelverket.
- Styret har sørget for at bestemmelsen om at styret fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner er i samsvar med regelverket.
- Styret har sørget for at forskriften er vedtatt av styret og er publisert på Lovdata.

Vurderingsgrunnlag

I dokumentasjonen mottatt 2. januar 2024, opplyser OSM at den lokale forskriften er revidert ved hjelp av konsulent- og advokatselskapet BDO. Den lokale forskriften ble godkjent av fagskolens styre 13. desember 2023 med ikrafttredelse 1. januar 2024.

NOKUT mottok deres uttalelse til den foreløpige rapporten 10. september. Sammen med uttalelsen la dere ved nytt utkast til lokal forskrift. Det er den endrede forskriften som ligger til grunn for den endelige vurderingen knyttet til bestemmelsene i fagskoleloven § 21, jf. fagskoleloven § 9 bokstav c.

Vurdering

Opptak

I tilsynsrapporten fikk dere pålegg om at det må gå tydelig fram av bestemmelsene at krav til medisinsk sertifikat, bestått opptaksprøve og gjennomført forkurs må gjelde for alle søkere. Det går nå tydelig fram av bestemmelsene at disse kravene gjelder for alle søkere uavhengig av om de søker opptak på grunnlag av de formelle opptakskravene, utenlandsk utdanning eller realkompetansevurdering. NOKUT vurderer at kravet om at spesielle opptakskrav skal gjelde for alle søkere, er oppfylt.

Det ble også gitt pålegg om at bestemmelsene om rangering av søkere må være i samsvar med fagskoleforskriften kapittel 3. OSM praktiserer løpende opptak. Søkere med generell studiekompetanse, fagbrev eller godkjent realkompetansevurdering og bestått opptaksprøve stiller likt til opptak. Rangering av studenter på venteliste gjøres etter rangeringskriterier i fagskoleforskrift §§ 14-17. NOKUT vurderer at rangeringsbestemmelsene er i samsvar med fagskoleforskriften kapittel 3.

Vurdering, prøve, eksamen og sensur

Oppnevning av sensorer, klage og sensur ved eksamen

Vurdering, prøve, eksamen og sensur beskrives i kapittel 3 i den lokale forskriften. Det går fram av bestemmelsene at Luftfartstilsynet har ansvaret for eksamener og formell vurdering av studentenes kompetanse, og at det er deres regelverk som gjelder for eksamenene som tas i regi av Luftfartstilsynet.

I den lokale forskriftens § 3.1 tredje avsnitt er det oppgitt sensurfrister og antall forsøk per prøve for de prøvene fagskolen har ansvar for. Det går også fram at alle prøver i regi av fagskolen må være bestått før studentene kan meldes opp til eksamen i regi av Luftfartstilsynet.

NOKUT vurderer at bestemmelsene knyttet til vurdering, prøve, eksamen og sensur er i samsvar med fagskoleloven § 21, jf. fagskoleloven § 9 bokstav c.

Emnevurdering og vurderingsformer

I tilsynsrapporten fikk dere pålegg om å sikre at det er samsvar mellom informasjon om vurderingsgrunnlag i forskriftens bestemmelser og i studieplanen. Paragraf 3-3 i den lokale forskriften regulerer emnevurdering og vurderingsform. NOKUTs vurdering er at bestemmelsene nå er i samsvar med regelverket og informasjonen som gis i studieplanen. Se ellers vår anbefaling under.

Klagerett på sluttvurdering

I tilsynsrapporten fikk dere pålegg om at forskriften må ha bestemmelser om klagerett på sluttvurderingen som instruktører skal sette per emne. Dette er nå regulert i den lokale forskriftens § 3-3 sjette avsnitt. Paragraf 3-7 regulerer rett til begrunnelse og klage på karakterfastsetting. NOKUT vurderer at bestemmelsene er i samsvar med fagskoleregulverket.

Utestengning og bortvisning

I tilsynsrapporten fikk dere pålegg om å sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfylles kravene i regelverket som gjelder hjemmel for disiplinære sanksjoner, jf. fagskoleloven § 25. NOKUT vurderte at dere ikke hadde hjemmel for å utestenge studenter som har skapt fare for liv og helse etter fagskoleloven § 25 tredje avsnitt, fordi det ikke inngår praksis i deres utdanninger. I den reviderte forskriften § 4-3 første avsnitt står det nå at en student kan utestenges eller bortvises slik det følger av fagskoleloven § 25 første og annet avsnitt. NOKUT vurderer at dette er i samsvar med fagskoleregulverket og at kravet er oppfylt.

Annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner

I tilsynsrapporten fikk dere pålegg om å endre bestemmelsen om at lokal klagenemnd fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner, siden klagenemnda ikke hadde fått delegert denne oppgaven fra styret. I den lokale forskriftens § 4-3 første avsnitt går det nå fram at det er styret som fatter slike vedtak. NOKUT vurderer at bestemmelsene er i samsvar med fagskoleregulverket og at kravet er oppfylt.

Vitnemål

I tilsynsrapporten ble det pekt på at beskrivelsen av vitnemålet i den lokale forskriften ikke var uttømmende. Dette er nå endret og informasjonen som gis i den lokale forskriftens § 6-1 er i samsvar med fagskoleregulverket. NOKUT vurderer derfor at kravet er oppfylt.

Forskrift vedtatt av styret og publisert på Lovdata

Det er dokumentert at den lokale forskriften ble vedtatt av fagskolens styre 13. desember 2023 med ikrafttredelse 1. januar 2024. Forskriften ble kunngjort på Lovdata samme dag. Dere sendte NOKUT nytt utkast til forskrift 10. september 2024. NOKUT er kjent med at dere skal publisere forskriften så snart dere har mottatt denne rapporten.

Anbefaling

Begrepsbruk

I forskriften brukes begrepet «sluttvurdering». Dette begrepet brukes imidlertid ikke i studieplanen. I studieplanen for Trafikkflyger CPL/IR- ME ATPL (A) side 9, står det at skolens interne prøver, bedømminger og vurderinger benevnes primært prøver. For ett emne, Flyradiotelefoni, brukes «sluttprøve» som begrep, mens resterende emner bruker «skoleprøver». NOKUT anbefaler at dere bruker samme begreper i forskriften som i studieplanen.

Informasjon om eksamen i regi av luftfartsmyndighetene

NOKUT anbefaler at dere i den lokale forskriften gir tydeligere informasjon om hvilke eksamener som skjer i regi av Luftfartstilsynet og hvilke eksamener og prøver OSM har ansvar for.

3 Krav til fagskoleutdanning - akkrediteringskrav

3.1 Opptak

Pålegg om retting - vedtak 13.12.2022:

- 17 Styret skal sørge for at det faktiske opptaksgrunnlaget og informasjonen som gis til søkere om opptaksgrunnlaget, samsvarer med opptaksgrunnlaget i fagskolens forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, fagskoleforskriften § 7 første avsnitt og fagskolens forskrift § 2-2.
- 18 Styret skal sørge for at bestemmelser om rangering av søkere er i samsvar med fagskoleforskriften § 14.
- 19 Styret skal sørge for at utdanningens opptakskrav er beskrevet i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at det er samsvar mellom informasjon om opptaksbestemmelsene i forskriften, studieplanen og informasjon om opptak på deres nettside.
- Styret har sørget for at bestemmelsene om rangering er i samsvar med fagskoleforskriften § 14.
- Styret har sørget for at utdanningens opptakskrav er beskrevet i studieplanen.

Vurderingsgrunnlag

OSM oppgir at de i dialog med BDO advokater har besluttet å benytte løpende opptak. Søkere som fyller opptakskravene, stiller likt til opptak. Ved ventelister gjøres rangering etter fagskoleforskriften § 14-17 basert på resultater fra opptaksprøven. Opptakskravene er beskrevet i vedlegg 12, forskrift for OSM Aviation Academy og i vedlegg 13, studieplan.

Opptakskravene er også beskrevet på OSMs nettside. OSM skriver at bestemmelsene på nettsiden samsvarer med bestemmelsene i den lokale forskriften.

Vurdering

Det går fram av den lokale forskriften, studieplanen og nettsiden at det formelle opptakskravet til utdanningen er fullført og bestått videregående utdanning (generell studiekompetanse) eller bestått fagbrev. Hvis søkeren ikke har bestått videregående opplæring, kan en realkompetansevurdering gjennomføres dersom kandidaten fyller 23 år i opptaksåret. Det går videre fram at krav til medisinsk sertifikat, bestått opptaksprøve og gjennomført forkurs gjelder for alle søkere. NOKUT vurderer at disse opptaksbestemmelsene er i samsvar med fagskoleforskriften § 7. Det er også samsvar mellom informasjon om opptak på nettsiden, i studieplanen og i den lokale forskriften. NOKUT vurderer at kravet er oppfylt.

I studieplanen gis det utfyllende informasjon om prosessen for vurdering av realkompetanse og hvilken dokumentasjon som kan være relevant for søkere å levere. Det kommer tydelig fram at OSM

skal vurdere om søkeren har dokumentert tilsvarende kompetanse som det formelle opptaksgrunnlaget. NOKUTs vurdering er at informasjonen i studieplanen om vurdering av realkompetanse er i samsvar med fagskoleforskriften § 7 og § 2 bokstav b, og at kravet er oppfylt.

OSM praktiserer løpende opptak. Søkere med generell studiekompetanse, fagbrev eller godkjent realkompetansevurdering og bestått opptaksprøve stiller likt til opptak. Ranging av studenter på venteliste gjøres etter rangeringskriterier i fagskoleforskrift § 14–§ 17. NOKUT vurderer at bestemmelsene om ranging er i samsvar med fagskoleforskriften kapittel 3 og at kravet er oppfylt.

NOKUT har tidligere anbefalt at OSM gir relevant og korrekt informasjon om politiattest fordi det er viktig informasjon for potensielle søkere. Dette går nå fram av den lokale forskriften og på nettsiden hvor dere informerer om at det ikke er krav til politiattest for å starte på pilotutdanning, men at kandidater må vise politiattest for å få adgang til flyplasser når de søker jobb i flyselskap. Dette sikrer at studentene får tydelig informasjon om at de på et senere tidspunkt må levere politiattest.

Anbefaling

På nettsiden deres gis det lite informasjon om hva realkompetansevurdering er. NOKUT anbefaler at dere gir mer informasjon om realkompetansevurdering på nettsiden deres, siden søkere ikke nødvendigvis har tilgang til informasjonen dere gir om dette i studieplanen, da studieplanen ikke ligger tilgjengelig på deres nettside.

3.2 Studieplan

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 20 Styret skal sørge for at studieplanen inneholder informasjon om opptaksbestemmelser, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at studieplanen inneholder informasjon om opptaksbestemmelser.

Vurderingsgrunnlag

OSM oppgir at studieplanen nå inneholder bestemmelser om opptak og har lagt ved vedlegg 13, studieplan som dokumentasjon.

Vurdering

Studieplanen inneholder nå bestemmelser om opptak. Bestemmelsene samsvarer med bestemmelsene i den lokale forskriften. Bestemmelsene om opptak er i samsvar med fagskoleregelverket. Kravet om at studieplanen skal inneholde informasjon om opptak er oppfylt. NOKUT viser til vurderingen av opptaksbestemmelsene i kapittel 4.1 for utfyllende vurdering av bestemmelsene om opptak.

3.3 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 21 Styret skal sørge for at det fastsattes presise krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse i de ulike emnene, til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig og til oppdatert yrkeserfaring, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at det fastsattes krav til fagmiljøets kompetanse.
- Styret har sørget for at det er fastsatt krav til oppdatert yrkeserfaring.
- Styret har sørget for at er fastsatt krav til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig.

Vurderingsgrunnlag

I tilsynsrapporten av 13. desember 2022, fikk dere pålegg om å fastsattes presise krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse i de ulike emnene, til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig og til oppdatert yrkeserfaring. Til rettefristen 2. januar 2023 leverte dere ny kravspesifikasjon og dokumenterer dette i vedlegg 20, kravspesifikasjon og vedlegg 21, utvidet kravspesifikasjon for instruktører.

I foreløpig rapport med varsel om vedtak av 24. juni 2024, fikk dere pålegg om å fastsette krav til fagmiljøets kompetanse. NOKUT mottok deres uttalelse til den foreløpige rapporten 10. september 2024. Sammen med uttalelsen la dere ved en ny kravspesifikasjon. Det er den nye kravspesifikasjonen som ligger til grunn for alle vurderingene i kapittel 3.3.

Vurdering

Krav til fagmiljøets størrelse

I tilsynsrapporten skrev vi at dere i kravspesifikasjonen må oppgi forholdstall mellom studenter og faglige årsverk. I ny kravspesifikasjonen stiller dere krav om at det skal være maksimalt 6 studenter per instruktør. NOKUT legger til grunn at dette utgjør 6 studenter per faglige årsverk. I henhold til EASA bør forholdstall mellom studenter og instruktører ikke overstige 6:1. NOKUT vurderer at kravene dere stiller til fagmiljøets størrelse står i forhold til utdanningens innhold og egenart.

Krav til instruktørers kompetanse for de ulike emnene

I ny kravspesifikasjon er det oppgitt kompetansekrav til instruktører for hvert enkelt emne.

Teoriinstruktører skal ha enten:

- formell pedagogisk kompetanse i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI samt gjennomført ATPL-teori eller annen motsvarende utdanning på samme nivå eller høyere.
- eller tidligere erfaring med å holde teoretisk undervisning og inneha en passende teoretisk bakgrunn. For hvert emne er det gitt eksempler på hva som anses som passende teoretisk bakgrunn.

Flyinstruktører skal kunne undervise i både teori og praktisk flyvning og må ha formell pedagogisk utdanning i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI. Flyinstruktøren skal ha kommersielt flysertifikat (CPL, Commercial Pilot License) (visse unntak kan gis i samsvar med EASA Part FCL for

simulatorinstruktører), samt instruktørkvalifikasjon som FI- Flight Instructor. For enkelte emner er det spesifisert krav til andre instruktørkvalifikasjoner slik som IRI – Instrument Rating Instructor eller SFI – Synthetic Flight Instructor.

NOKUT vurderer at OSM i kravspesifikasjonen har fastsatt krav til fagmiljøets kompetanse i de ulike emnene.

Krav til utdanningsnivå

I kravspesifikasjonen går det fram at styret har stilt krav til at samtlige instruktører skal ha minimum samme utdanning som de underviser i, det vil si pilotutdanning fra fagskole eller tilsvarende, samt flyinstruktørkurs med tilhørende rettigheter. NOKUT vurderer på bakgrunn av dette at fagskolen stiller krav om at instruktører skal ha utdanningsnivå tilsvarende toårig fagskoleutdanning.

Krav til oppdatert yrkeserfaring i fagmiljøet

I tilsynsrapporten skrev NOKUT at OSM må stille krav om oppdatert yrkeserfaring i kravspesifikasjonen. I ny kravspesifikasjon står det at *Fagmiljøet skal ha en eller flere personer med relevant erfaring fra flyselskap eller som trafikkflyger. Dette kan være som en del av teoriundervisningen og/eller i den praktiske delen av utdanningen.* Ifølge kravspesifikasjonen skal flyinstruktørene ha holdt samme nivå på sertifikatet som det nivået det undervises i, det vil si CPL. Det står også at OSM har et samarbeid med bransjen, og det innebærer at en del av instruktørene arbeider deltid i yrkesfeltet som piloter. Dere har ikke stilt et eksplisitt krav om at yrkeserfaringen skal være oppdatert, men vi vurderer at det ligger implisitt i kravene EASA stiller til ulike «ratings» for instruktørene. NOKUT vurderer at fagskolen har stilt tilstrekkelig krav til oppdatert yrkeserfaring i fagmiljøet og at kravet dermed er oppfylt.

Krav til faglig ansvarlig

I tilsynsrapporten ble det gitt pålegg om at kravene til stillingen som faglig ansvarlig må oppgis i kravspesifikasjonen. Ifølge kravspesifikasjonen er den faglig ansvarlige også CFI - Chief Flight Instructor. Det stilles krav til at CFI skal holde høyeste profesjonsflygersertifikat (CPL(A)) og tilhørende rettigheter knyttet til flyopplæringskursene og inneha et instruktørsertifikat (FI(A)) med privilegiet til å instruere for minst ett av de gitte opplæringskurs. I tillegg skal CFI ha gjennomført minst 1000 timer som fartøysjef, hvorav minst 500 timer er instruksjon relatert til utdanningen, hvorav 200 timer kan være simulatorinstruksjon.

Den faglig ansvarlige (her CFI) er ansvarlig for veiledning av fly- og flysimuleringsopplæring for instruktører og for standardisering av all flyinstruksjon og flysimuleringsinstruksjon.

NOKUT vurderer at OSM i kravspesifikasjonen stiller relevante krav til kompetanse og ansvar for den faglig ansvarlige.

Krav til utdanningsfaglige ansvarlig

I tilsynsrapporten ble det gitt pålegg om at kravene til stillingen som utdanningsfaglig ansvarlig må oppgis i kravspesifikasjonen. Krav til utdanning er oppgitt som pedagogisk utdanning til å undervise på videregående nivå eller høyere. Det oppgitt at det er ønskelig at utdanningsfaglig ansvarlig har erfaring fra stillinger som inkluderer tilrettelegging, planlegging og gjennomføring av utdanning i praktiske utdanningsforløp. Hovedoppgaven er å legge til rett for studentens læring.

NOKUT vurderer at OSM i kravspesifikasjonen stiller relevante krav til kompetanse og ansvar for den utdanningsfaglig ansvarlige.

3.4 Den utdanningsfaglig ansvarlige

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 22 Styret skal sørge for at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning og ivaretar oppgavene som følger av stillingen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b og tredje avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning og ivaretar oppgavene som følger av stillingen.

Vurderingsgrunnlag

OSM oppgir at styret har stilt krav til utdanningsfaglig i kravspesifikasjonen, vedlegg 20. Vedlegg 22 inneholder CV for den utdanningsfaglig ansvarlige og vedlegg 23 viser utdanningsfaglig ansvarlig sitt vitnemål for praktisk-pedagogisk utdanning. OSM oppgir at den utdanningsfaglig ansvarlige i dag er ansatt som teknisk direktør. 10 prosent av stillingen er satt av til oppgaven som utdanningsfaglig ansvarlig. Utdanningsfaglig ansvarlig vil delta i både ledermøter, skoleavdelingsmøter og andre aktiviteter ved behov for å sikre et overordnet arbeid med pedagogisk tilrettelegging for studentene.

Vurdering

Dere har dokumentert at den utdanningsfaglig ansvarlige har formell utdanningsfaglig utdanning i form av praktisk-pedagogisk utdanning. Det går fram av kravspesifikasjonen at den utdanningsfaglig ansvarlige har ansvar for å legge til rette for studentenes læring og det er satt av 10 prosent av stillingen til denne oppgaven. På bakgrunn av dette vurderer NOKUT at kravene til formell utdanning for utdanningsfaglig ansvarlig er oppfylt, og at det er avsatt tid til at vedkommende kan ivareta ansvaret for å legge til rette for studentens læring. NOKUT vurderer at kravet er oppfylt.

Anbefaling

NOKUT anbefaler at det legges til rette for at den utdanningsfaglig ansvarlige deltar i møter og veiledning med instruktørene. Siden instruktørene står for undervisningen bør det legges til rette for at utdanningsfaglig ansvarlig og instruktørene sammen blir enige om tiltak for å legge best mulig til rette for studentenes læring.

3.5 Fagmiljøets faktiske størrelse og samlede kompetanse

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 22 Styret skal sørge for at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning og ivaretar oppgavene som følger av stillingen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b og tredje avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning og ivaretar oppgavene som følger av stillingen.

Vurdering

Grunnlaget for pålegget knyttet til dette kravet var at det ikke fantes personer i fagmiljøet med utdanningsfaglig utdanning. Dere har dokumentert at dere har ansatt en utdanningsfaglige ansvarlig med formell utdanningsfaglig utdanning. På bakgrunn av dette konkluderer NOKUT med at det nå finnes personer i fagmiljøet med utdanningsfaglig utdanning og at kravet er oppfylt.

3.6 Vitnemål

Pålegg om retting vedtak 13.12.2022:

- 23 Styret skal sørge for at fagskolens vitnemål inneholder korrekt gradsbetegnelse og beskrivelse av karaktersystemet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-7.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at følgende krav er oppfylt:

- Styret har sørget for at fagskolens vitnemål inneholder korrekt gradsbetegnelse og beskrivelse av karaktersystemet.

Vurderingsgrunnlag

OSM oppgir at vitnemålet er revidert og nå inneholder korrekt gradsbetegnelse og informasjon om vurderingsformer. OSM har lagt ved vitnemålsmal på norsk (vedlegg 24) og på engelsk (vedlegg 25).

Vurdering

I tilsynsrapporten påpekte NOKUT at mal for vitnemål manglet gradsbetegnelse og beskrivelse av karaktersystemet.

Den nye malen for vitnemål inneholder korrekt navn på utdanningen, kandidatens navn og fødselsnummer, det overordnede læringsutbyttet for utdanningen, utdanningens emner og dato for nå vitnemål er utstedt. Det går fram at utdanningen ligger på nivå 5.2 i Nasjonalt

kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og er på 120 studiepoeng. Dette er samsvar med fagskoleregelverket.

For norsk vitnemål brukes «Høyere yrkesfaglig utdanning» og graden «høyere fagskolegrad», og for engelsk vitnemål «Higher vocational education» og graden «Higher professional degree». Kravene til gradsbetegnelse på vitnemålet er oppfylt.

Under overskriften Informasjon om vurderingsformer er følgende oppgitt:

Alle teoretiske prøver og eksamener er flervalgsoppgaver (multiple choice). For å oppnå karakteren Bestått må studenten svare korrekt på minimum 75% av oppgavene. For den praktiske flytreningen benyttes en vurderingsskala fra 1 - 5, hvor 3 eller høyere betraktes som og konverteres til Bestått.

NOKUT legger derfor til grunn at OSM benytter vurderingsuttrykkene bestått/ ikke bestått. Dette er vurderingsuttrykk som er i samsvar med fagskoleregelverket. Informasjonen om hva som ligger til grunn for bestått, er i samsvar med EASA regelverket.

NOKUT vurderer at krav til mal for vitnemål er oppfylt.

Anbefaling

I tilsynsrapporten viste vi til at dere kan benytte malene for vitnemål utarbeidet av Fagskolerådet. Disse malene inneholdt en feil som nå er rettet opp. Det skal bare gis en karakter per emne, ikke to slik malene la opp til. NOKUT anbefaler derfor at dere endrer dette slik at det på vitnemålet kun gis en karakter per emne.

NOKUT anbefaler at dere legger til en ekstra side på vitnemålet eller lager et vedlegg til vitnemålet hvor dere setter inn karakterene kandidaten har oppnådd etter EASA regelverket. Studentene kan logge seg inn på «mine sider» hos Luftfartstilsynet og laste ned egne dokumenter, men det vil være en fordel om dette også inngår som en del av vitnemålet.

DEL 2

4 Krav til institusjonen - økonomiske forhold ved fagskolen

Manglende oppfølging av pålegg vil kunne få konsekvenser ved en eventuell åpning av et nytt tilsyn på et senere tidspunkt. Fagskolen trenger ikke å sende inn dokumentasjon på rettingen.

4.1 Avtaler med nærstående

Pålegg om retting - kapittel 3.4.3 Avtaler med nærstående

Vi har i gjennomgangen av kapittel 3.4 sett gjennom vedlegg 16 om avtaler med nærstående og oversendelsesbrevet i sak 21/11348-59.

Pålegget er følgende:

14. Styret skal sørge for at lovens krav til gjennomføring av avtaler med nærstående er oppfylt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolens avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån og lån, der totalbeløpet er over 10 000 kroner, er dokumentert skriftlig, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre og fjerde avsnitt.
 - b. at fagskolens avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån og lån, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 første avsnitt.
 - c. å dokumentere at avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån, lån, leie av bolig, og leie av og vedlikehold og service på fly, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 andre avsnitt.

Konklusjon

- Forholdet i punkt a og b er rettet.
- Forholdet i punkt c er ikke rettet.

Når det gjelder leie av bolig, må undersøkelsen/vurderingen blant annet inneholde vurdering av kvadratmeterpris, byggeår/kvalitet på bolig, vurdering av beliggenheten og hva som inngår i leieprisen og risiko.

Når det gjelder leie og vedlikehold av fly, bør vurderingen blant annet inneholde vurdering av kvalitet, blant annet effektivitet, omfang av bestillingen, kvantumsrabatt og tilgjengelighet

a) Pålegg i punkt 14 a

Vurderingsgrunnlag

Når det gjelder pålegg 14 a om at fagskolens avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån og lån, der totalbeløpet er over 10 000 kroner, er dokumentert skriftlig, svarer OSM i oversendelsesbrevet til dokumentasjonen av retting mottatt den 2. januar 2024 (heretter benevnt som «oversendelsesbrevet») at avtaler om lån og utlån med nærstående er etablert. Det er også etablert en policy om utlån av midler. OSM Aviation Academy AS skriver i tillegg at dersom de skal låne ut penger vil dette, ifølge OSM, skje i selskapets lokale valuta, det vil si NOK. Dette for å unngå valutarisiko.

Vurdering

Vår vurdering er at vi tar informasjonen til etterretning og vurderer at forholdet er rettet.

b) Pålegg i punkt 14 b

Vurderingsgrunnlag og vurdering

OSM skriver i oversendelsesbrevet at lånevilkår er basert på markedsmessige vilkår slik loven krever, jf. pålegg 14 b.

Vi vurderer at forholdet er rettet.

c) Pålegg dokumentere at leie av bolig, og leie av og vedlikehold og service på fly, utlån og lån er markedsmessig

Leie av bolig

Vurderingsgrunnlag

OSM har sammenlignet leiepriser av boliger i Arendal som de leier av nærstående med boliger de leier av eksterne, jf. vedlegg 16 Avtale med nærstående til oversendelsesbrevet.

Leie av nærstående

OSM har fremstilt fire boliger² som de leier fra Eiendomsinvest Arendal AS (nærstående), med priser for september 2023. Dette er:

- Stintebakken 8

Stintebakken 8, leilighet H101, pris per enhet³ lik kroner [REDACTED], leiesum total utgjør kroner [REDACTED] (for tre studenter)

Stintebakken 8, leilighet H102, pris per enhet lik kroner [REDACTED], leiesum total utgjør kroner [REDACTED] (for fire studenter)

Stintebakken 8, leilighet H201, pris per enhet lik kroner [REDACTED], leiesum total utgjør kroner [REDACTED] (for en student)

² Dette gjelder fire adresser. Det er flere boliger i Stintebakken 8

³ Per måned

Stintebakken 8, leilighet H202, pris per enhet lik kroner [REDACTED], leiesum total utgjør kroner [REDACTED] (for to studenter)

Totalsummen for leien for leieenheterne i Stintebakken utgjør kroner [REDACTED], som vi ser av faktura med fakturanr. 10168 av 1. september 2023.

I dokumentasjonen (leieavtaler) fagskolen leverte i forbindelse med åpningen av tilsynet viste de til en kontrakt for Stinteveien 3, men vi kan ikke se at OSM har ikke fremlagt informasjon om denne boenheten.

- Fløyveien 9

Fløyveien 9 er etter opplysninger i dokumentasjonen for seks studenter, og prisen er kroner [REDACTED] per enhet, med en total leiesum som utgjør kroner [REDACTED]. Dette er fremlagt i faktura 10167 (for 1. september 2023). I leiekontrakten innhentet i forbindelse med åpningen av tilsynet fremkommer det at enheten har åtte rom, og at leiesummen utgjør totalt kroner [REDACTED]. Strøm, vann og avløp og internett er inkludert i leien. Kontrakten ble signert den 15. september 2020.

- Gamle Songevei 22D

Gamle Songevei 22D er for fire studenter, og prisen er kroner [REDACTED] per enhet, total leiesum utgjør kroner [REDACTED]. Dokumentasjonen er fremlagt i faktura 10166 (for 1. september 2023). I

leiekontrakten innhentet i forbindelse med åpningen av tilsynet fremkommer det at boenheten har fem rom, leiesum utgjør totalt kroner [REDACTED], og strøm, vann og avløp og internett er inkludert i leien. Kontrakten ble signert den 15. september 2020.

- Skomakerveien 14

Skomakerveien 14 er for to studenter, med en leiepris på kroner [REDACTED] per enhet, total leiesum utgjør kroner [REDACTED] som er vist for september, men fakturaen (faktura 10173) viser kroner 14 196. Dette skyldes, etter det vi ser av fakturaen, at enheten ble leid ut deler av august. OSM har ikke fremlagt informasjon eller leieavtale for Skomakerveien 14 i forbindelse med tilsynet.

Sammenlignbare leieforhold

- Østregate 14.

Enheten er oppgitt å gjelde for en person. OSM viser til en kontrakt mellom utleier (Ellen Margrethe Stahl) og leietaker (OSM). Kontrakten ble undertegnet den 6. september 2019 med en pris på kroner [REDACTED] per enhet. Vi ser av dokumentasjonen at prisen økte til kroner [REDACTED] per måned etter kontraktsinngåelsen. Leieprisen er ifølge dokumentasjonen inkludert internett. Strøm kommer i tillegg.

- Langbryggen 17B

Utleier er Christian Bulien Jørgensen og leietaker er OSM. Enheten gjelder for to personer, etter det vi kan se av informasjonen. Leien utgjør kroner [REDACTED] per enhet, totalt kroner [REDACTED]. Kontrakten ble

undertegnet den 26. juli 2021. Boenheten er på tre rom, og leieprisen er inkludert strøm og oppvarming, vann- og avløpsavgift og internett.

- Kastellveien 10

Sophienborg Eiendom AS er utleier av Kastellveien 10.⁴ I dokumentasjonen ser vi av fakturaen av 1. november 2023 at leien utgjør kroner [redacted] per enhet, og enheten gjelder for fire personer (kroner [redacted] per person per enhet). Det er ikke oppgitt informasjon om boligen og hva som er inkludert i leieprisen.

- Nygata 6

Utleier av Nygata 6 er Nygata 6 AS og leietaker er OSM. OSM har fremlagt kontrakt som er signert den 31. august 2022. Leien justeres, etter det vi kan se, for konsumprisindeksen (KPI) hvert år. Per november 2022 var husleien kroner [redacted] per november 2021), som OSM har fremlagt dokumentasjon på. Leien ble regulert med kroner [redacted] i april 2023 som følge av oppgradering av internett (dokumentert i en intern e-post av 12. april 2023 mellom to ansatte i OSM), og husleien ble med dette økt til kroner [redacted] per enhet. Leien inkluderer internett, mens strøm kommer i tillegg til leien.

Vurdering

OSM har fremlagt dokumentasjon på to prisendringer som er gjennomført etter kontraktsinngåelse (Østregate 14 og Nygata 6). Vi kan videre se av leiekontraktene at leien for Fløyveien 9 og Gamle Songevei 22d er økt siden tilsynet ble gjennomført.

På bakgrunn av dokumentasjonen OSM har fremlagt, ser vi at prisene på boliger som de leier av nærstående er lavere enn de som de leier av eksterne. OSM skriver i oversendelsesbrevet at de, basert på sammenligningen, ser at Eiendomsinvest Arendal AS fakturerer kroner [redacted] per student, noe som er i tråd med hva andre utleiere fakturerer. OSM kan på bakgrunn av dette si at leie av bolig skjer på markedsmessige vilkår. Tilsvarende vurderinger som denne vil, ifølge OSM, bli gjort ved inngåelse av nye leiekontrakter med nærstående parter. Vi kan av dokumentasjonen se at alle boenhetene ligger i Arendal, men vi har ingen forutsetninger for å vurdere om beliggenhet i Arendal kan ha betydning for leieprisene. OSM har heller ikke oppgitt arealet på lokalene, som kan gi en sammenlignbar kvadratmeterpris. Byggeår/kvalitet på boligen bør, etter vår vurdering, også inkluderes i en prissammenligning.

OSM har etter vår vurdering ikke vektlagt andre vilkår utover pris i sin vurdering. Dette er for eksempel betydningen av avtalenes løpetid og inngåelse av avtale. Videre må risiko i leieforholdet vektlegges i prisfastsettelsen. Dersom en leier av og/eller til nærstående, kjenner man bedre til parten, noe som regel gir lavere risiko i leieforhold. OSM kan derfor ikke dokumentere at avtalen med nærstående om leie av bolig er inngått på markedsmessig vilkår. Leieprisen kan likevel være

⁴ Det er ikke oppgitt at boligen ligger i Arendal, men denne adressen finnes der, så vi legger derfor dette til grunn

markedsmessig, men dette er ikke dokumentert av OSM. Vi vurderer derfor at forholdet ikke er rettet.

Flyleie og vedlikehold av fly

Vurderingsgrunnlag

OSM har sammenlignet OSM sine priser med andre aktører i markedet, jf. vedlegg 16 til oversendelsesbrevet. Når det gjelder leie av Cessna, har OSM sammenlignet sine priser med Gardermoen Flyklubb og Bergen Aero Klubb. OSM sin timepris ligger litt over de sammenlignbare prisene. I følge OSM ligger de 4,4 prosent over den gjennomsnittlige timeprisen til de to tilbyderne. Det er kun prisen fra Gardermoen som er dokumentert.

Når det gjelder timeprisen fra Gardermoen Flyklubb, har OSM brukt prisen «ikke medlem». Vi har ikke tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det har vært mer riktig å bruke medlemspris i prissammenlikningen. Vi ser at OSMs internpris for leie av Cessna ligger litt i overkant av leieprisen til konkurrentene. OSM begrunner dette med at avviket er lite, og at leien likevel er markedsmessig.

OSM har sammenlignet leie av Diamond fly med den samme flytypen som luftfartsfag ved UiT Norges arktiske universitet bruker. OSM finner at deres timepris ligger 8,9 prosent under timeprisen til UiT. Dette er dokumentert med en faktura der OSM har leid fly fra UiT på timebasis i 2023, jf. vedlegg 16.

Til slutt har OSM sammenlignet markedsmessigheten knyttet til vedlikehold av fly med et svensk og et dansk selskap. Vi legger til grunn at årsaken til at OSM ikke sammenligner seg med norske tilbydere, er at OSM har i tilsynet påpekt at det ikke er mange tilbydere i Norge. Omregnet til norske kroner ser vi av dokumentasjonen at OSM ligger 27,9 prosent under deres konkurrenters priser. Prisene er dokumentert med fakturaer fra 2023 for vedlikehold av OSM sine fly i de respektive landene, jf. vedlegg 16.

Vurdering

Alle priser OSM har innhentet for flyleie og vedlikehold av fly er dokumentert med unntak av leie fra Bergen Aero Klubb. For flyleien fra Bergen Aero Klubb foreligger det ikke informasjon utover en oppsatt pris. NOKUT kan ikke vurdere om prisene er representative, særlig for vedlikeholdet. Vi har ikke grunnlag for å vurdere om arbeidet som utføres i Sverige og Danmark er det samme som utføres av OSM. Dette skyldes OSMs manglende forklaring/dokumentasjon av prisene.

Det er videre ikke tilstrekkelig å kun vurdere pris, det er vilkårene som skal være markedsmessige. Dette kan være blant annet kvalitet, omfang, risiko og tilgjengelighet. Selv om timeprisen kan være sammenlignbar, er det ikke sikkert antall timer vedlikeholdet tar, er sammenlignbart. Videre er det ikke sikkert at tilgjengeligheten på flytimer og vedlikehold er sammenlignbart. Dette må vurderingen av markedsmessighet ta høyde for.

Prisene OSM har innhentet er et godt utgangspunkt for å vurdere markedsmessighet, men OSM har ikke lagt frem tilstrekkelig dokumentasjon for om flyleie og vedlikehold av fly er dokumentert å være inngått på markedsmessig vilkår.

4.2 Styrets arbeid med økonomistyring

Pålegg om retting - kapittel 3.5.1 Styrets arbeid med økonomistyring

Påleggene er følgende:

15. Styret skal sørge for at fagskolen har rutiner og kontrolltiltak (internkontroll) som er egnet til å sikre at kravene til disponering av egenbetaling fra studentene overholdes, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f første setning, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolen har en fullmaktsstruktur med en tydelig fordeling av roller, ansvar og myndighet når det gjelder disponering av midler, og rutinebeskrivelse for når budsjettoverskridelser må løftes opp til styret.
 - b. at det fremgår av innkjøpsrutinene hvem som kan foreta innkjøp, og prosedyrebeskrivelse knyttet til innkjøp, herunder at det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet.
 - c. at det av rutinene for utlegg fremgår beløpsgrense.
 - d. at fagskolen har rutiner for oppfølging avvik, herunder når avvik skal rapporteres til styret.

Konklusjon

- Forholdet i punkt a er ikke rettet fordi fullmaktsstrukturen ikke viser noe om den økonomiske rammen av budsjettet til OSM som hver enkelt godkjenner har til disposisjon.
- Forholdet i punkt b og c er rettet.
- Forholdet i punkt d er ikke rettet da det ikke fremkommer når avvik skal løftes til styret, og hvordan avvik skal følges opp.

a) Fullmaktsstruktur

Vurderingsgrunnlag

OSM har levert dokumentet «OSM Aviation Academy- Dokumentasjon av retting -NOKUT tilsynsrapport datert 13.12.2022» (heretter benevnt som oversendelsesbrevet), punkt 15, der OSM skriver:

«Det er etablert en fullmaktsmatrise for selskapet og det er også skrevet en beskrivelse av innkjøpsrutinene (se vedlegg 17). Deler av fullmaktsmatrisen som omhandler godkjenning av fakturaer er implementert i vårt regnskapssystem, Poweroffice. Det er introdusert beløpsgrenser for utlegg og reiser for ansatte».

Videre har OSM lagt ved en matrise som viser hvem i fagskolen som skal godkjenne ulike kostnader og prosesser, jf. vedlegg 17 til oversendelsesbrevet.

Vurdering

OSM har levert en fullmaktsmatrise som viser hvem som skal godkjenne ulike innkjøp og prosesser. Det er også oppført beløpsgrense i matrisen. Videre står det i dokumentasjonen at innkjøp skal godkjennes av CFO og CEO før ansatte i institusjonen foretar en bestilling. OSM har også skrevet en

prosedyrebeskrivelse tilknyttet til innkjøpet. Matrisen er etter vår vurdering ikke tilstrekkelig. Vi ser blant annet at OSM ikke har fremlagt maksimale økonomiske rammer for hva de enkelte godkjennerne kan foreta disponeringer innenfor. Selv om beløpsgrenser er oppført, gjelder det for hver transaksjon og sier ikke noe om den økonomiske rammen av budsjettet til OSM hver enkelt godkjenner har til disposisjon. Forholdet er derfor ikke rettet.

b) Innkjøpsrutine

Vurderingsgrunnlag

Leveringen fra OSM (sitat), jf. oversendelsesbrevet:

«Innkjøpsrutiner er etablert. I all hovedsak skal alle innkjøp godkjennes av selskapets ledelse, CEO (Daglig Leder) eller CFO, før selskapet forpliktes (se vedlegg 17)».

I vedlegg 17 har OSM i tillegg vist hvem som godkjenner bestillinger, prosedyren og at for innkjøp over kroner 10 000 skal det gjøres forundersøkelse der pris sammenliknes med markedsmessig vilkår.

Vurdering

Innkjøpsrutinen er levert sammen med fullmaktsmatrisen. Vi vurderer at innkjøpsrutinen er tilstrekkelig. Dette innebærer at den inneholder hvem som kan foreta innkjøp, og prosedyrebeskrivelse knyttet til innkjøp, herunder at det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet. NOKUT vurderer forholdet som rettet.

c) Beløpsgrense

Vurderingsgrunnlag og vurdering

Leveringen fra OSM (sitat), jf. oversendelsesbrev:

«I fullmaktsmatrisen fremgår beløpsgrenser på ulike kategorier av kostnad».

Vi ser at beløpsgrense er lagt inn i fullmaktsmatrisen, og vi anser forholdet som rettet.

d) Oppfølging av avvik

Vurderingsgrunnlag

Leveringen fra OSM (sitat), jf. oversendelsesbrevet:

«Selskapet og gruppen har fra januar 2023 etablert månedlig rapportering av balanse og resultatregnskap. Månedsrapporten presenteres som en konsolidert rapport med regnskapstall for alle selskapene i gruppen. Det kommenteres på vesentlige avvik. Som grunnlag for månedsrapporten ligger det balanse og resultat for de enkelte selskapene i gruppen. I forbindelse med månedsrapporteringen blir hvert enkelt selskap gjennomgått grundig, også OSM Aviation Academy AS. Vesentlige avvik kommenteres i den felles månedsrapporten og vi gjennomfører også en avvikanalyse for hvert enkelt selskap for å ha kontroll på avvik. Gjennom kontrollen som gjøres, fanges avvik opp og vi anser derfor at selskapet nå har en tilstrekkelig etterkontroll og oppfølging av avvik».

Vurdering

OSM har levert en redegjørelse for prosedyren for hvordan fagskolen skal avdekke og håndtere avvik, men NOKUT vurderer at omtalen ikke er tilstrekkelig. Vi ser at vesentlige avvik presenteres i månedlige rapporter, men det kommer ikke frem av redegjørelsen når avvik skal løftes til styret, og hvordan avvik skal følges opp. Vi vurderer derfor forholdet som ikke rettet.

4.3 Styrets arbeid med avtaler med nærstående

Pålegg om retting - kapittel 3.5.2 Styrets arbeid med avtaler med nærstående

Påleggene var følgende:

16. Styret skal sørge for at fagskolen har rutiner og kontrolltiltak (internkontroll) som er egnet til å sikre at kravene til gjennomføring av avtaler med nærstående overholdes, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning, jf. fagskoleloven § 30 første og andre avsnitt, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre avsnitt, jf. fjerde avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for rutiner som er egnet til å sikre
 - a. at avtaler med nærstående gjennomføres på markedsmessige vilkår.
 - b. at det kan dokumenteres at avtaler med nærstående gjennomføres på markedsmessige vilkår.
 - c. at avtaler med totalbeløp over 10 000 kroner dokumenteres skriftlig.

Konklusjon

- Forholdet i punkt a er ikke rettet fordi rutinene mangler beskrivelse av hvordan innhenting av tilbud, beregninger og sammenligning av nærmere bestemte vilkår foregår, samt vurdering av tilbud skal gjennomføres og dokumenteres for ulike avtaletyper.
- Forholdet i punkt b er rettet.
- Forholdet i punkt c er ikke rettet. OSM har ikke har levert dokumentasjon som konkret viser at de skal inngå skriftlige avtaler for transaksjoner lik eller over 10 000 kroner.

a) Rutiner for arbeid med avtaler med nærstående er etablert.

Vurderingsgrunnlag

OSM har fremlagt følgende (sitat), jf. vedlegg 17:

«Det er innført rutiner i økonomiavdelingen for avtaler med nærstående blant annet gjennom låneavtaler med nærstående selskaper. Ved inngåelse av avtaler med nærstående vil det i fremtiden bli gjennomført en evaluering og sammenligning av det nærstående leverandøren opp mot markedsmessige vilkår. Evalueringen vil bli gjort skriftlig og dokumentert tilsvarende som i vedlegg 16».

Vurdering

Vår vurdering er at OSM ikke har lagt frem en tilstrekkelig redegjørelse om rutiner for gjennomføring av avtaler med nærstående. Det fremkommer av redegjørelsen at de ved inngåelse av avtaler med nærstående skal evaluere og sammenligne, etter det vi forstår, vilkårene i disse avtalene med eksterne leverandører opp mot markedsmessige vilkår. De viser videre til vedlegg 16 (om leiepriser og flyleie og vedlikehold) hvor evalueringen skal gjøres skriftlig og dokumenteres i tråd med det som står i vedlegg 16. Vi vurderer redegjørelsen til OSM ikke inneholder alle steg i gjennomføringen av handelen.

Etter vår vurdering mangler rutinen beskrivelse av hvordan innhenting av tilbud, beregninger og sammenligning av nærmere bestemte vilkår foregår, samt vurdering av tilbud skal gjennomføres og dokumenteres for ulike avtaletyper. Vi kan minne om at hva som er egnet kontrolltiltak, alltid må vurderes konkret for hvert tilfelle ut fra blant annet fagskolens og avtalens egenart og risiko. Vi vurderer forholdet derfor som ikke rettet.

b) Fremtidige avtaler

Vurderingsgrunnlag

OSM har fremlagt følgende dokumentasjon (sitat), jf. vedlegg 17:

«b. Ved inngåelse av framtidige avtaler med nærstående vil en del av evalueringen av leverandøren være at avtalen inngås på markedsmessige vilkår. På eksisterende avtaler har vi i punkt 3.5.1 dokumentert at nåværende avtaler er inngått på markedsmessige vilkår. Dette vil bli dokumentert tilsvarende som i vedlegg 16».

Vurdering

Da pålegget gjelder fremtidige avtaler, har vi ikke noe grunnlag å vurdere dokumentasjon knyttet til pålegg 15b. Vi forstår OSM slik at de i fremtidige avtaler vil vurdere markedsmessighet. De beskriver ikke hvordan de vil gjøre denne vurderingen, men da dette gjelder fremtidige avtaler, legger vi til grunn at de nødvendige vurderingene vil gjennomføres i forbindelse med inngåelse av avtaler med nærstående. Vi vurderer forholdet som rettet.

c) Skriftlighet

Vurderingsgrunnlag og vurdering

OSM har fremlagt følgende dokumentasjon (sitat), jf. oversendelsesbrev:

«I henhold til fullmaktsmatrisen vil alle innkjøp med nærstående over kr 10 000 dokumenteres og sammenlignes med markedsmessige vilkår (se vedlegg 17)».

I tillegg har OSM lagt frem en redegjørelse om forholdet i vedlegg 17.

I vedlegg 17 fremgår det at OSM skal foreta en forundersøkelse der prisen sammenliknes med markedsmessige vilkår ved innkjøp over kr 10 000 eller der man estimerer at innkjøp vil overstige dette beløpet over tid. NOKUT vurderer at det er uklart om dette innebærer at avtaler med nærstående der transaksjonen er lik eller over 10 000 kroner skal være skriftlig. Det er skriftlighet av avtalene pålegget gjelder. Vi vurderer derfor at OSM ikke har levert dokumentasjon som konkret viser at de skal inngå skriftlige avtaler for transaksjoner lik eller over 10 000 kroner. NOKUT vurderer forholdet som ikke rettet.

NOKUT legger ved et eksempel som gir veiledning i hva som kan inngå i rutine for leie av lokaler fra nærstående. Eksempelet er ikke uttømmende, og andre punkter kan være relevante for andre avtaletyper.

Styrebehandling

- Styret sørger for at det utarbeides en rutine for leie av lokaler/handel med nærstående
- Godkjenning av rutinen ved styrevedtak, oppdatering/revidering av rutinen og tiltak ved avvik

Avtalens innhold

- Dokumentasjon av pris
 - Markedsundersøkelser, for eksempel marginer i et tilsvarende marked
 - Om markedspris ikke finnes: vurdering av megler eller av eiendomsselskap, gjennom kjente verdsettelsesmetoder
 - Vurdering av mva og påslag i prisen for markedsmessig avkastning
 - Vurdering av vederlag; vederlaget skal stå i rimelig i forhold til kostnaden, renter, avkastning i markedet, avtalevarighet, areal, etc.
- Fordeling av felleskostnader mellom utleier og leietaker, eventuelt andre leietakere
- Vurdering av hvem som representerer utleier og leietaker i forhandlingene (armlengdes avstand for å hindre interessekonflikt)

Avtalens form og dokumentasjon

- Avtaler med nærstående som overstiger et totalbeløp på kroner 10 000 skal være skriftlige
- Vurderinger og beregninger for markedsmessige vilkår dokumenteres skriftlig

Vedlegg 1 Sakkyndige

NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved tilsyn med om vilkårene for akkreditering er oppfylt hvis det skal foretas faglige vurderinger jf. fagskoleforskriften § 46. NOKUT stiller krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

De sakkyndige som er oppnevnt, er:

Ingrid Marie Aarre, nestleder Organisasjonen for norske fagskolestudenter

Aarre er faglært blomsterdekoratør og har en fagskolegrad i botanisk design og ledelse fra Norges grønne fagskole - VEA (2021). Som fagskolestudent var Aarre studentrepresentant og ble valgt som leder i studentforum begge årene. Hun var også studentrepresentant i fagskolestyret i samme periode. Som del av styrevervet og som studentforumleder har hun jobbet tett med kvalitetsarbeidet ved fagskolen. Hun har lest mange studieplaner i forbindelse med fagskolens arbeid med akkreditering på egen fullmakt. Hun har også vært sekretær for fagutvalg for kunsthistorie ved Universitetet i Oslo. Fra 1. juli 2021 var Aarre hovedstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF) og har siden 1. januar 2023 vært nestleder i organisasjonen. Aarre har ivarett kravet om studentrepresentasjon i komiteen. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Linda Vasshus Lidal, lektor Fagskolen Rogaland

Vasshus Lidal tok mastergrad i petroleumsteknologi ved Universitetet i Stavanger i 2001. Etter det arbeidet hun offshore i fast rotasjon som borevæskeingeniør. Etter fire år offshore, studerte hun praktisk pedagogisk utdanning og begynte å arbeide som lærer. Hun har også tatt et årsstudium i nordisk språk og litteratur. Hun er nå i gang med en master i spesialpedagogikk. Vasshus Lidal har jobbet som lærer ved Fagskolen Rogaland i 16 år. Hun har hovedsakelig undervist i petroleumrelaterte emner, men også i realfag. Før det arbeidet hun som lærer i matematikk og naturfag på Våland videregående skole. Lidal er opptatt av faste rammer og planer på lokalt nivå, men har også vært med på å skrive nasjonale læringsutbyttebeskrivelser for ulike utdanningstilbud, senest i arbeidet med nasjonale planer for petroleum i 2023. I august 2018 fikk hun stillingen som avdelingsleder på petroleumsavdelingen ved Fagskolen Rogaland, men gikk tilbake som lærer i 2020. Vasshus Lidals rolle i komiteen er særlig basert på hennes utdanningsfaglige og pedagogiske kompetanse fra fagskolesektoren. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Paw Knudsen, Bristow Norway AS

Knudsen tok utdanning i perioden 2000–2003: Private Pilot License (PPL) i Danmark hos Heliflight DK og CPL/IR med ATPL(H) teori (Commercial Pilot License/ Instrument Rating) i Sverige hos Roslagens Helikopterflyg (nå Pro-flight) i Norrtälje. I 2003–2005 tok han general aviation (GA) i Danmark – Foto flyging, Heliflight DK. Knudsen konverterte dette til norske sertifikater i forbindelse med ansettelse i Bristow Norway AS i 2011. Han tok ATPL (H) (Airline Transport Pilot License (Helicopter)) hos Bristow Norway AS, i 2013 (kapteins utdanning og skilltest). Knudsen har fløyet helikopter på Nordsjøen siden 2005. Han fløy først for CHC Helicopter DK i perioden 2005–2011 og nå for Bristow Norway fra 2011 til dags dato. Knudsen har også jobbet med trening hos Bristow siden 2015. Fra 2015 til 2018 som Line Training Captain, fra 2018 ble han Type Rating Instructor (TRI) og Type Rating Examiner for tilsynet (TRE) på Sikorsky 92. I 2021 overtok Knudsen rollen som Nominated Person (NP) Crew Training og Head of Training (HT) ATO for Bristow Norway AS. Nå fungerer han i operativ stilling som kaptein, instruktør (TRI) og kontrollant (TRE) på SK 92.

Stig Larsen, UiT Norges arktiske universitet

Larsen har studert ledelse og administrasjon og han fullførte Master of Management ved BI i 2001. Han er utdannet Airline Traffic Pilot fra Statens Trafikkflygerskole og SAS Flight Academy. Larsen er for tiden ansatt som seksjonssjef og Accountable Manager ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet, Fakultet for naturvitenskap og teknologi ved UiT Norges arktiske universitet. Han har også vært ansatt som First Officer i SAS i 1998–2010. Fra 2010 til 2022 var han blant annet treningssjef og Head of Training i Norwegian. Etter dette var han ansatt som Director Training i flyselskapet Flynor AS. Larsen har bred erfaring innen flyopplæring. Fra 2004 til 2007 hadde han stilling som Accountable Manager, Head of training ved Norwegian Aviation College. I tidsrommet 2006 til 2007 fungerte han som Head of Training, TRTO, FTO ved Avia Training AS. Fra 1996 og til dags dato fungerer han som Flight-, Class rating Examiner, «N/EX 243» ved Luftfartstilsynet. Larsen har flere ganger vært sakkyndig for NOKUT, også som leder for komité ved tilsyn.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Institusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 |

TILSYNS- RAPPORT

Tilsynsrapport – vedtak
OSM Aviation Academy AS

2022

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert
som miljøfyrtårn

Institusjon	OSM Aviation Academy AS
Dato for vedtak	13.12.2022
NOKUTs saksnummer	21/11348

Sammendrag

OSM Aviation Academy AS (OSM) er godkjent som flyskole ((Approved Training Organisations (ATO)) av Transportstyrelsen i Sverige. I tillegg har NOKUT innvilget fagskoleakkreditering av utdanninger ved institusjonen. Det er opp til flyskolene selv om de vil søke NOKUT om å gi utdanningene som fagskoleutdanning. Flyskoler som gir akkreditert fagskoleutdanning, må følge både regelverket som regulerer luftfartsutdanninger og regelverket som regulerer fagskoleutdanninger. Det er luftfartsmyndighetene som fører tilsyn med om flyskoler følger kravene gitt i regelverket for luftfart. NOKUT fører tilsyn med om skolene følger regelverket for fagskoler. Det er regelverket for fagskoler denne rapporten omhandler. Fagskoleregelverket legger til rette for at fagskoleutdanninger har høy kvalitet, og at fagskolestudentene får gode utdanningsvilkår.

Dette er en tilsynsrapport med enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven¹ § 2 første ledd bokstav b), jf. bokstav a). Tilsynsrapporten er skrevet på bakgrunn av NOKUTs tilsyn med OSM Aviation Academy AS, som ble åpnet 13. desember 2021. Tilsynet omfatter gjennomgang av innsendte dokumenter fra OSM Aviation Academy AS, og stedlig tilsyn (institusjonsbesøk) med intervjuer 2. og 3. mai 2022. De overordnede temaene for tilsynet er krav til styret, studentenes rettsstilling, fagskolens lokale forskrift, økonomiske forhold og kravene til kvalitet i utdanningen «Integrert Trafikkflygerutdanning CPL/IR-ME ATPL (A)». Dette er første gang NOKUT fører tilsyn med alle disse temaene samtidig.

Mer konkret har tilsynstemaene, som er nevnt i åpningsbrevet av tilsynet, omfattet styrets sammensetning og vedtaksførhet; styreinstruks; delegering av styrets avgjørelsesmyndighet; ansettelse av rektor; styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter; sammensetning av lokal klagenemnd, og ordninger og prosedyrer for klagenemnd og klagebehandling; læringsmiljø, studentenes tilgang til studentombud; tilrettelegging for arbeid i studentorgan og fagskolens lokale forskrift. Videre har vi sett på økonomiske forhold ved fagskolen, og institusjonens internkontroll med henholdsvis økonomistyring og avtaler med nærstående. Når det gjelder kvalitetskravene til utdanningen, har vi sett på kravene til utdanningens studieplan; overordnede læringsutbyttebeskrivelse og utdanningens nivå; faginnhold, struktur og omfang; opptak; fagmiljø og sensorer; infrastruktur og vitnemål.

Ifølge fagskoleforskriften § 47 skal NOKUT påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge. Kravet ble vurdert som oppfylt da NOKUT akkrediterte utdanningen. Utdanningen er Trafikkflygerutdanning CPL IR-ME ATPL (A)₁ som ble akkreditert i 2019. I dette tilsynet har vi ikke bedt dere om å sende oss ATO-sertifikater, og vi har ikke gjort en eksplisitt vurdering av om kravet i fagskoleforskriften § 47 er oppfylt. Vi referer imidlertid til EASA sine krav i flere av vurderingene av kravene i fagskoleregelverket, siden OSM både skal oppfylle kravene i European Union Aviation Safety Agency (EASA) og kravene til fagskoleutdanning. Vi har ikke funnet at det er motstrid mellom de ulike regelverkene, og vi har ikke avdekket forhold som ikke er i samsvar med EASA-kravene.

NOKUTs inntrykk fra dette tilsynet er at OSM Aviation Academy AS legger stor vekt på å

¹ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker

etterleve regelverket som regulerer luftfartsutdanninger, mens det er mindre kjennskap til regelverket som gjelder for fagskoler. Det er styrets ansvar å sikre at kravene som gjelder for akkrediterte fagskoleutdanninger til enhver tid er oppfylt. Dette krever at regelverket er godt kjent blant ledelse og instruktører ved fagskolen. Vi har kommet til at det er forhold under flere av de ovennevnte temaene som ikke er i samsvar med kravene i fagskoleregelverket. På denne bakgrunn fatter NOKUT vedtak som pålegger styret ved OSM Aviation Academy AS å gjøre rettelser. Vi viser til rapportens kapittel 2 for oversikt over samtlige pålegg.

Innhold

1 Innledning	6
1.1 Om tilsynet og tilsynsrapporten/vedtaket	6
1.2 Om OSM Aviation Academy AS og Integrert Trafikkflygerutdanning CPL IR-ME ATPL (A)	7
2 Pålegg om retting og klagerett	9
2.1 Pålegg om retting	9
2.2 Klagerett	13
3 Krav til institusjonen	14
3.1 Styret	14
3.2 Studentenes rettsstilling	23
3.3 Fagskolens lokale forskrift	32
3.4 Økonomiske forhold ved fagskolen	37
3.5 Internkontroll	45
4 Krav til fagskoleutdanning	52
4.1 Opptak	52
4.2 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse og utdanningens nivå	57
4.3 Utdanningens faginnhold, struktur og omfang	60
4.4 Studieplan	65
4.5 Administrasjon og infrastruktur	68
4.6 Fagmiljø	70
4.7 Vitnemål	79

1 Innledning

1.1 Om tilsynet og tilsynsrapporten/vedtaket

Hjemmelen for NOKUTs tilsyn med fagskoler er fagskoleloven² § 31 og fagskoleforskriften³ § 50.

Etter fagskoleloven § 31 fører departementet tilsyn med private fagskoler. Departementet har med virkning fra og med 1. september 2018 delegert denne oppgaven til NOKUT.

Kravene som i dette tilsynet omfattes av tilsyn etter fagskoleloven § 31, er det vi kaller «kravene til institusjonen» – det vil si kravene som ikke er direkte knyttet til en utdanning, men derimot retter seg mot forhold ved institusjonen som sådan.

Dersom vi avdekker brudd på regelverket i forbindelse med tilsyn etter fagskoleloven § 31, kan vi pålegge retting eller ilegge overtredelsesgebyr. Vi kan også treffe vedtak om tvangsmulkt og trekke tilbake akkrediteringen der brudd ikke rettes innen gitt frist. Dette følger av fagskoleloven §§ 34–38. Kravene vi fører tilsyn med etter fagskoleloven § 31, behandles i rapportens kapittel 3.

Etter fagskoleforskriften § 50 kan NOKUT på fritt grunnlag igangsette tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger, herunder om kravene til fagskoleutdanning i fagskoletilsynsforskriften⁴ kapittel 2 er oppfylt. NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved tilsyn med kvaliteten i akkreditert fagskoleutdanning. De sakkyndige skal gjøre faglige vurderinger og gi NOKUT anbefalinger om vedtak, jf. fagskoleforskriften § 46 første og andre avsnitt. Kravene til de sakkyndiges kompetanse følger av fagskoletilsynsforskriften § 5-3. Dere finner informasjon om de sakkyndige som er oppnevnt i dette tilsynet i vedlegg 1 til rapporten.

Dersom vi avdekker brudd på regelverket i forbindelse med tilsyn etter fagskoleforskriften § 50, kan vi pålegge retting og angi en frist for dette. Dersom kravene til fagskoleutdanning fremdeles ikke er oppfylt ved rettingsfristens utløp, kan NOKUT fatte vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen av fagskoleutdanningen. Dette følger av fagskoleforskriften § 50 andre og tredje avsnitt. Kravene vi fører tilsyn med etter fagskoleforskriften § 50, behandles i rapportens kapittel 4.

Rapportens kapittel 3 og 4 er delt opp i underkapitler/-temaer, som er bygget opp slik at de rettslige kravene under det enkelte tema angis først, i en tekstboks. Deretter kommer NOKUTs konklusjon. Så presenteres vurderingsgrunnlaget vårt, som omfatter opplysninger hentet fra

- oversendte dokumenter og redegjørelser
- offentlige registre, herunder Brønnøysundregistrene (Enhetsregisteret), Proff® og Database for statistikk om høyere utdanning (DBH Fagskolestatistikk)
- institusjonens nettsted
- stedlig tilsyn 2. og 3. mai 2022, og intervjuer med

² Lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning

³ Forskrift 11. juli 2019 nr. 1005 om høyere yrkesfaglig utdanning

⁴ Forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning

- medlem av fagskolens styre (påtroppende styreleder)
- ledelsen ved daglig leder (Accountable Manager / Managing Director), rektor (Head of Training) og Project Manager (ansvarlig for NOKUT-compliance)
- økonomiansvarlig
- ansatte, herunder faglig ansvarlig, utdanningsfaglig ansvarlig og instruktører
- studenter med og uten verv

Deretter presenteres selve vurderingene våre, som er basert på vurderingsgrunnlaget. I noen tilfeller kommer vi også med en anbefaling til fagskolen avslutningsvis.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport med varsel om vedtak til institusjonen 5. oktober 2022. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. OSM Aviation Academy uttalte seg om den foreløpige rapporten i e-post av 2. november 2022. NOKUT har, ved utarbeidelsen av denne tilsynsrapporten, vurdert fagskolens uttalelse, og gjort enkelte endringer fra den foreløpige tilsynsrapporten. Vi vil behandle fagskolens anførsler løpende.

Denne rapporten er å regne som et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven⁵ § 2 første ledd bokstav b), jf. bokstav a). I rapportens kapittel 2 gir vi en oversikt over hvilke pålegg vi fatter vedtak om. Forvaltningen av institusjonen hører under styret. Det vil si at styret er ansvarlig for å påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk, og for å følge opp påleggene fra oss. Frist for å dokumentere at påleggene er rettet er 2. januar 2024.

Dere har rett til å klage på enkeltvedtaket, jf. forvaltningsloven § 28. Mer informasjon om hvordan dere går frem hvis dere ønsker å benytte dere av klageretten, finner dere i rapportens kapittel 2.2.

Tilsynsrapporten kan bli gjenstand for innsynsbegjæringer, og den er i utgangspunktet åpen for innsyn, jf. offentleglova § 3.⁶

1.2 Om OSM Aviation Academy AS og Integrert Trafikkflygerutdanning CPL IR-ME ATPL (A)

OSM Aviation Academy AS (heretter «OSM» eller «fagskolen») driver med utdanning av piloter, og er lokalisert i Arendal sentrum og på Arendal Lufthavn Gullknapp. OSM er både en fagskole og en godkjent flyskole.

Utdanningen Trafikkflygerutdanning CPL IR-ME ATPL (A) ble akkreditert som fagskoleutdanning 8. april 2019. Utdanningen har et omfang på 120 studiepoeng, og gis som stedbasert undervisning over to år. I tillegg til registrerte fagskolestudenter (som fagskolen kaller «NOKUT-studenter»), tar OSM opp utenlandske studenter, som ikke får støtte fra Lånekassen. Fagskolen tok opp et nytt kull med studenter våren 2022. Ifølge mottatt dokumentasjon fra OSM, hadde fagskolen totalt 71 studenter, hvorav 28 fagskolestudenter og 43 nederlandske studenter, per 16. mai 2022. I løpet av tiden

⁵ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker

⁶ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig virksomhet

institusjonen har rapportert data til DBH,⁷ har 43 personer studert ved OSM. Videre utgjør fagskolens omsetning i 2021 om lag 37 mill. kroner, og av dette utgjør egenbetalingen fra studentene 34 mill. kroner.⁸

For å få innvilget flyskolestatus eller ATO (Aircrew Training Organization) må virksomheten tilfredsstillе alle kravene til EUs flysikkerhetsbyrå, European Aviation Safety Agency (EASA). Det er luftfartsmyndighetene som godkjenner søknader om flyskolestatus, og fører tilsyn med at flyskolene overholder EASA-kravene. OSM er godkjent som flyskole av Transportstyrelsen i Sverige. Sertifisering av flybesetningsmedlemmer i Europa er strengt regulert av EASA, som Norge er forpliktet gjennom EØS-avtalen til å følge. Disse kravene følger standardene og anbefalingene til ICAO (International Civil Aviation Organization). ICAO er underlagt FN, og Norge har ratifisert ICAOs standarder og anbefalinger.

⁷ Database for statistikk om høyere utdanning, som ble flyttet til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) 1. juli 2021

⁸ Revidert årsregnskap for 2021, Brønnøysundregistrene

2 Pålegg om retting og klagerett

2.1 Pålegg om retting

I kapitlene nedenfor konstaterer vi at OSM ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger med dette styret å gjøre følgende rettelser, jf. fagskoleloven § 34 og fagskoleforskriften § 50 andre avsnitt:

Kapittel 3.1.1 Styrets sammensetning

1. Styret skal sørge for at lovens krav til styrets sammensetning er oppfylt, jf. fagskoleloven § 10. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at det er minst syv styremedlemmer.
 - b. at minst ett styremedlem er valgt av og blant studentene.
 - c. at student- og ansattmedlemmene i styret har personlige varamedlemmer, styremedlemmene med bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv har minst ett felles varamedlem, og de øvrige styremedlemmene har minst ett felles varamedlem.
 - d. at kravene til kjønnsrepresentasjon er oppfylt. Dvs. at når styret har syv medlemmer, herunder ett studentmedlem og ett ansattmedlem, skal hvert kjønn være representert med minst to i gruppen med medlemmer fra relevant arbeids- eller næringsliv og øvrige medlemmer.

Kapittel 3.1.2 Styrets vedtaksførhet

2. Styret skal sørge for å være vedtaksført ved behandlingen av styresaker, jf. fagskoleloven § 11 og aksjeloven § 6-24. Dette innebærer at styret skal sørge for at minst halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme når det skal fattes vedtak, og at alle medlemmene gis anledning til å delta i styrebehandlingen.

Kapittel 3.1.3 Styreinstruks

3. Styret skal sørge for at styreinstruksen inneholder regler om daglig leders arbeidsoppgaver, jf. aksjeloven § 6-23 andre avsnitt.

Kapittel 3.1.4 Delegering av styrets avgjørelsesmyndighet og 3.1.5 Ansettelse av rektor

4. Styret skal sørge for å ikke delegere avgjørelsesmyndighet i strid med loven, jf. fagskoleloven § 9 fjerde avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for å selv ansette rektor ved fagskolen, og at studenter og ansatte blir hørt i prosessen, jf. fagskoleloven § 12 første avsnitt.

Kapittel 3.1.6 Styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter

5. Styret skal sørge for å fatte et begrunnet vedtak før studiestart om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp nye studenter, og publisere det på fagskolens nettsider, jf. § 9 andre avsnitt.

Kapittel 3.2.1 Klagenemndas sammensetning og oppgaver

6. Styret skal sørge for å dokumentere at etablering og sammensetning av klagenemnda er i samsvar med regelverket, jf. fagskoleloven § 20 og fagskoleloven § 39 første avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at leder av den lokale klagenemnda og varamedlem til leder oppfyller de lovbestemte kravene til lagdommere, jf. fagskoleloven § 20 andre avsnitt.
 - b. at øvrige medlemmer i klagenemnda ikke er part i saken ved å være i ledelsen av selskapet eller medlem av styret, jf. fagskoleloven § 39 første avsnitt, jf. forvaltningsloven § 6 andre avsnitt.

Kapittel 3.2.4 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan og studentrepresentasjon

7. Styret skal sørge for å legge til rette for studentrepresentasjon, jf. fagskoleloven § 14. Dette innebærer at styret skal sørge for at studentene er representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet, jf. fagskoleloven § 14 fjerde avsnitt.

Kapittel 3.3 Fagskolens lokale forskrift

8. Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder spesielle opptakskrav og rangering av søkere. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at det tydelig framgår av bestemmelsene at de spesielle opptakskravene gjelder alle søkere (opptaksprøve, medisinsk sertifikat og forkurs), jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.
 - b. at bestemmelsene om rangering av søkere er i samsvar med fagskoleforskriften kap. 3.
9. Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder sensur på prøver, bedømmelser av oppgaver eller annet arbeid når resultatet inngår i vitnemålet eller innregnes i karakter for utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 andre avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at forskriften har en bestemmelse om at klager på vurderinger som inngår i karakteren, som er foretatt av skolen og som kan etterprøves, behandles ved ny sensur, jf. fagskoleloven § 22 fjerde avsnitt.
 - b. at det er samsvar mellom informasjon om vurderingsgrunnlag i forskriftens bestemmelser og i studieplanen, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav c og d.
10. Styret skal sørge for at fagskolens lokale forskrift oppfyller kravene i regelverket som gjelder hjemmel for disiplinære sanksjoner, jf. fagskoleloven § 25. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolens forskrift ikke har bestemmelser om å utestenge studenter som har skapt fare for liv og helse eller gjør seg skyldig i grove brudd på lov om luftfart eller skolens trenings- og operasjonsmanual, jf. fagskoleloven § 25 tredje avsnitt.

11. Styret skal sørge for at det gis korrekt informasjon i fagskolens lokale forskrift hvem som fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. å enten delegere oppgaven til klagenemnden, jf. fagskoleloven §§ 23–25, eller endre bestemmelsen i den lokale forskriften § 4-1 tredje avsnitt slik at det framkommer at det er styret som fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner.
12. Styret skal sørge for å godkjenne endringer i den lokale forskriften og sikre at rett versjon av forskriften blir publisert på Lovdata, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt og fagskoleloven § 21 femte avsnitt.

Kapittel 3.4.1 Disponering av midler

13. Styret skal sørge for at lovens krav til disponering av midler er oppfylt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. å ikke foreta utdelinger som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene, jf. fagskoleloven § 29 femte avsnitt.
 - b. at det ikke foretas disposisjoner som kan føre til at egenbetaling fra studentene ikke benyttes til den akkrediterte utdanningen eller innenfor lovens formål, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt. Blant annet skal styret sørge for at det ikke foretas disposisjoner av den typen som ble foretatt i forbindelse med konsernstrukturendringen i 2021.

Kapittel 3.4.3 Avtaler med nærstående

14. Styret skal sørge for at lovens krav til gjennomføring av avtaler med nærstående er oppfylt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolens avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån og lån, der totalbeløpet er over 10 000 kroner, er dokumentert skriftlig, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre og fjerde avsnitt.
 - b. at fagskolens avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån og lån, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 første avsnitt.
 - c. å dokumentere at avtaler med nærstående, herunder avtaler om utlån, lån, leie av bolig, og leie av og vedlikehold og service på fly, er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 andre avsnitt.

Kapittel 3.5.1 Styrets arbeid med økonomistyring

15. Styret skal sørge for at fagskolen har rutiner og kontrolltiltak (internkontroll) som er egnet til å sikre at kravene til disponering av egenbetaling fra studentene overholdes, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for
 - a. at fagskolen har en fullmaktsstruktur med en tydelig fordeling av roller, ansvar og myndighet når det gjelder disponering av midler, og rutinebeskrivelse for når budsjettoverskridelser må løftes opp til styret.

- b. at det fremgår av innkjøpsrutinene hvem som kan foreta innkjøp, og prosedyrebeskrivelse knyttet til innkjøp, herunder at det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet.
- c. at det av rutinene for utlegg fremgår beløpsgrense.
- d. at fagskolen har rutiner for oppfølging avvik, herunder når avvik skal rapporteres til styret.

Kapittel 3.5.2 Styrets arbeid med avtaler med nærstående

16. Styret skal sørge for at fagskolen har rutiner og kontrolltiltak (internkontroll) som er egnet til å sikre at kravene til gjennomføring av avtaler med nærstående overholdes, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning, jf. fagskoleloven § 30 første og andre avsnitt, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre avsnitt, jf. fjerde avsnitt. Dette innebærer at styret skal sørge for rutiner som er egnet til å sikre
- a. at avtaler med nærstående gjennomføres på markedsmessige vilkår.
 - b. at det kan dokumenteres at avtaler med nærstående gjennomføres på markedsmessige vilkår.
 - c. at avtaler med totalbeløp over 10 000 kroner dokumenteres skriftlig.

Kapittel 4.1 Opptak

17. Styret skal sørge for at det faktiske opptaksgrunnlaget og informasjonen som gis til søkere om opptaksgrunnlaget, samsvarer med opptaksgrunnlaget i fagskolens forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, fagskoleforskriften § 7 første avsnitt og fagskolens forskrift § 2-2.
18. Styret skal sørge for at bestemmelser om rangering av søkere er i samsvar med fagskoleforskriften § 14.
19. Styret skal sørge for at utdanningens opptakskrav er beskrevet i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt.

Kapittel 4.4 Studieplan

20. Styret skal sørge for at studieplanen inneholder informasjon om opptaksbestemmelser, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt.

Kapittel 4.6.1 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet

21. Styret skal sørge for at det fastsattes presise krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse i de ulike emnene, til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig og til oppdatert yrkeserfaring, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

Kapittel 4.6.3 Den utdanningsfaglig ansvarlige og 4.6.4 Fagmiljøets faktiske størrelse og samlede kompetanse

22. Styret skal sørge for at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning og ivaretar oppgavene som følger av stillingen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b og tredje avsnitt.

Kapittel 4.7 Vitnemål

23. Styret skal sørge for at fagskolens vitnemål inneholder korrekt gradsbetegnelse og beskrivelse av karaktersystemet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-7.

Oppfølging av påleggene

Styret skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart.

Frist for dokumentasjon av retting er 2. januar 2024. Vi ber om at dere sender dokumentasjon på rettelsene til NOKUTs postmottak (postmottak@nokut.no) innen denne fristen.

2.2 Klagerett

Denne tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første avsnitt bokstav b), jf. bokstav a). Dere kan klage på enkeltvedtaket **innen tre uker** fra denne rapporten har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28–29. Klagen bør begrunnes.

Dere sender klagen på e-post til NOKUTs postmottak (postmottak@nokut.no). Vi ber om at dere fører opp saksnummeret som referanse i e-postens tittelfelt.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Som part i saken, har dere rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Da NOKUT i dette tilsynet har ført tilsyn etter to ulike hjemler, er det ulike klageinstanser avhengig av hvilke(t) krav klagen knytter seg til.

Hva skjer hvis dere klager?

Vi har mulighet til å omgjøre vedtaket. Dersom vi ikke finner grunnlag for omgjøring, vil vi videresende klagen til enten Kunnskapsdepartementet eller NOKUTs klagenemnd for fagskole, som avgjør saken.

Dere kan be om at vi ikke iverksetter vedtaket før klagefristen er ute eller klagen er endelig avgjort av departementet eller klagenemnda, jf. forvaltningsloven § 42.

3 Krav til institusjonen

3.1 Styret

3.1.1 Styrets sammensetning

Fagskoleloven § 10 første avsnitt stiller krav til styrets sammensetning. Styret skal ha minst syv medlemmer, hvorav minst to skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv. Minst ett medlem skal være valgt av og blant de ansatte, og minst ett medlem skal være valgt av og blant studentene. Dersom styret har mer enn ti medlemmer, skal minst to medlemmer være valgt av og blant de ansatte og minst to medlemmer være valgt av og blant studentene.

Det skal velges personlige varamedlemmer for medlemmene valgt av de ansatte og studentene. Det skal i tillegg være minst ett varamedlem for medlemmene med bakgrunn fra arbeids- eller næringslivet, og ett varamedlem for de øvrige medlemmene.

Styrets sammensetning må være i tråd med kravene til kjønnsbalanse i likestillings- og diskrimineringsloven⁹ § 28, jf. fagskoleloven § 10 andre avsnitt. Kravene skal være oppfylt innen den enkelte valgkrets. «Valgkrets» må her forstås som inndelingen av grupper som skal være representert i styret, det vil si studenter, ansatte, samt øvrige styremedlemmer inkludert representanter fra relevant arbeids- eller næringsliv. Dersom styret kun har én student- eller ansattrepresentant, kommer ikke kravene om kjønnsrepresentasjon til anvendelse for disse gruppene. Har styret to eller tre student- eller ansattrepresentanter, skal imidlertid begge kjønn være representert i hver av de to gruppene. Når det er fem medlemmer i gruppen med representanter fra arbeids- eller næringsliv og øvrige medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to. Har gruppen seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre. Dette vil kunne innebære at man ikke kan velge de kandidatene som har fått flest stemmer, da hensynet til likestilling veier tyngre.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at sammensetningen av styret ikke oppfyller lovens krav, da styret ikke har minst syv medlemmer, det ikke er dokumentert at minst ett medlem er valgt av og blant studentene, og kravene til varamedlemmer og kjønnsrepresentasjon ikke er oppfylt.

Vurderingsgrunnlag

I fagskolens vedtekter er det en bestemmelse om antall styremedlemmer. For ordens skyld vil vi nevne at vi har fått oversendt vedtekter fra fagskolen i dokumentet «07 - 090218 Styrevedtekter OSMAA» datert 9. februar 2018, men vi har tidligere, i forbindelse med behandling av akkrediteringen av fagskolens første utdanning, fått oversendt en nyere/revidert versjon av vedtektene, datert 13. desember 2018. Den versjonen vi har fått tilsendt i forbindelse med tilsynet, er altså den gamle versjonen. Vi velger å legge til grunn den reviderte versjonen av vedtektene, datert 13. desember 2018, for de videre vurderingene i denne rapporten.

⁹ Lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og forbud mot diskriminering

I vedtektene § 6 står det at selskapets styre skal ha fem medlemmer. Videre står det at styret i tillegg skal ha én student- og én ansattrepresentant med hver sin vara, som skal ha møte-, tale-, forslags- og stemmerett i de tilfeller styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning. Ifølge vedtektene skal ansatt- og studentrepresentantene velges ved urnevalg av og blant henholdsvis de ansatte og studentene. Valgmetoden ble bekreftet i intervjuer.

NOKUT har i løpet av tilsynet fått motstridende informasjon om hvem som sitter i styret ved OSM. Oversikten i Enhetsregisteret over styrets medlemmer, oppdatert 19. april 2022, ser slik ut:

Styre:

Styrets leder:

Styremedlem:

Espen Bjarte Høiby
Dagfinn Andersen
Hans Kyrre Hultgren
Björn Christian Lars Cederberg Gunberg
Jesper Fredrik Svensson
Stine Therese Strangstadstuen Berg Fratrådt
Marthe Freitag Tjora Fratrådt
Magnus Iversen Stokke
Isak Rismyhr Jansen

Denne oversikten kan ikke legges til grunn som dokumentasjon på det nåværende styrets sammensetning, da flere på listen har fratrådt, og det er uklart om enkelte andre på listen sitter i styret.

Det fremkom i forbindelse med det stedlige tilsynet at Høiby har fratrådt, og ikke lenger fungerer som styreleder ved OSM i praksis, selv om han fremdeles står oppført som det i Enhetsregisteret. I intervju ble det opplyst om at styremedlem Andersen er påtroppende styreleder. Vi legger dette til grunn, og omtaler derfor Andersen som «påtroppende styreleder» videre i denne tilsynsrapporten. Til tross for informasjonen om at Høiby har fratrådt, ser vi at han likevel har signert årsregnskapet for 2021 som styrets leder. Årsregnskapet ble, etter det vi kan se, levert til Brønnøysundregistrene 22. august 2022. Det er derfor tvil om hva slags funksjon Høiby egentlig har ved fagskolen, men basert på informasjonen vi fikk på det stedlige tilsynet, legger vi til grunn at fagskolen per nå ikke har noen styreleder reelt sett. Det fremgår videre av Enhetsregisteret at styremedlemmene Tjora og Berg har fratrådt. Vi fikk tilsvarende informasjon i intervju.

Hultgren sitter i styret i tillegg til å være Accountable Manager / daglig leder ved OSM. Dette fremgår av skriftlig dokumentasjon, og ble bekreftet i intervju. Når det gjelder Gunberg og Svensson, fremgår det ikke av Enhetsregisteret hva slags roller de har i styret. I intervjuer under det stedlige tilsynet, ble begge nevnt som ansattrepresentanter. I dokumentasjon på styrets sammensetning som NOKUT tidligere har fått oversendt, er imidlertid Svensson oppgitt som vara for ansattrepresentant i e-post av 18. mars 2022, mens Gunberg er oppgitt som vara for ansattrepresentant i e-post av 8. mars 2022. Det er derfor uklart om kun én av dem er ordinære styrerepresentanter, eller om begge er det – til tross for at det ifølge vedtektene kun skal være én ansattrepresentant. I intervju ble det opplyst om at Hultgren, Gunberg og Svensson alle har bakgrunn som piloter/flyinstruktører.

Videre er det uklart om Stokke og Jansen fremdeles sitter i styret. I intervju med ledelsen ble det sagt at førstnevnte har vært studentrepresentant i styret, men at han ikke lenger er

student og dermed er ute av styret. Ledelsen antok at Jansen fremdeles sitter i styret, og at han – slik vi oppfattet det – tidligere var vara for Stokke, men nå har blitt studentrepresentant/styremedlem. Imidlertid var det to andre studenter som ble intervjuet i forbindelse med det stedlige tilsynet som henholdsvis studentrepresentant og dennes vara. Det var deres navn NOKUT, i forkant av det stedlige tilsynet, fikk oppgitt av fagskolen på forespørsel om kontaktinformasjonen til innehaverne av disse vervene. De er imidlertid ikke nevnt i noen annen skriftlig dokumentasjon NOKUT har fått seg forelagt. I intervju opplyste de to studentene om at de, på daværende tidspunkt, hadde sittet i styret i tre måneder, og hadde blitt valgt inn av de øvrige studentene ved OSM. I intervjuer med daglig leder og påtroppende styreleder fremkom det at ingen av dem kjente til de to studentene som ble intervjuet, eller at disse er styremedlemmer.

Det fremgår ikke av Enhetsregisteret hvem som er vararepresentanter for styremedlemmene. Også i intervjuene var det usikkerhet rundt hvem som er varaer, og dokumentasjonen NOKUT har mottatt tidligere i tilsynets forløp, er som sagt motstridende også på dette punktet.

Vurderinger

For NOKUT fremstår det uklart hva ordlyden i fagskolens vedtekter § 6 innebærer når det står at styret skal ha fem medlemmer og «i tillegg» én student- og én ansattrepresentant. Vi velger å forstå vedtektene slik at styret skal ha syv medlemmer, student- og ansattrepresentantene inkludert. Om student- og ansattrepresentantene anses som fullverdige medlemmer med stemmerett, vurderes i rapportens kapittel 3.1.2.

Med utgangspunkt i Enhetsregisteret og informasjonen som fremkom på det stedlige tilsynet, kommer NOKUT til at OSM juridisk sett har et styre, men styret er ikke funksjonelt. Etter vår vurdering, er det kun to personer vi kan legge til grunn at sitter i styret ved fagskolen, både på formelt og i praksis. Dette er Andersen og Hultgren, hvis navn både følger av oversikten i Enhetsregisteret, og ble bekreftet i intervju. Vi anser det også på det rene at Gunberg og Svensson er involvert i styret, men det er uklart hvem som er styremedlem og hvem som eventuelt er varamedlem. Siden de nevnes som ansattrepresentant og vara om hverandre i dokumentasjonen vi har mottatt, legger vi til grunn at minst én av dem er ordinært medlem av styret i form av ansattrepresentant, men det er uvisst hvem. NOKUT kan uansett ikke konkludere med at fagskolelovens krav om minst syv styremedlemmer er oppfylt.

Da Hultgren, Gunberg og Svensson har bakgrunn som piloter/flyinstruktører, anser vi kravet om at minst to styremedlemmer skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv som oppfylt. Siden det følger av fagskolens vedtekter at ansatt- og studentrepresentantene velges ved urnevalg av og blant henholdsvis de ansatte og studentene, og dette også ble bekreftet i intervju, legger vi til grunn at fagskolen oppfyller kravet om at minst ett styremedlem skal være valgt av og blant de ansatte. På grunn av den motstridende informasjonen om hvem som egentlig er studentrepresentant i styret, konkluderer NOKUT med at OSM på tilsynstidspunktet ikke oppfyller kravet om at minst ett medlem skal være valgt av og blant studentene.

På grunn av manglende og motstridende informasjon om hvem som er vararepresentanter for styremedlemmene, legger vi til grunn at kravene til varamedlemmer ikke er oppfylt. Vi viser i denne forbindelse til at fagskoleloven, i tillegg til at studentrepresentant og ansattrepresentant skal ha personlige varaer, stiller krav om at medlemmene med bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv skal ha minst ett felles varamedlem, og de øvrige medlemmene skal ha minst ett felles varamedlem.

Når det gjelder kravet til kjønnsbalanse, er heller ikke dette oppfylt, da ingen kvinner lenger er representert i styret.

NOKUTs konklusjon er dermed at fagskolelovens krav til styrets sammensetning ikke er oppfylt.

For øvrig understreker vi at informasjonen i Enhetsregisteret til enhver tid skal være oppdatert. Styret må videre påse at vedtektene er tydelige og i tråd med loven hva gjelder antall styremedlemmer, og at det er samsvar mellom vedtektene og praksis ved fagskolen.

3.1.2 Styrets vedtaksførhet

Minst halvparten av medlemmene, eller tilsvarende mange oppnevnte varamedlemmer, må være til stede og avgi stemme for at styret kan fatte vedtak, jf. fagskoleloven § 11. Styret kan likevel ikke treffe beslutning uten at alle styremedlemmene så vidt mulig er gitt anledning til å delta i behandlingen av saken, og ved eventuelt forfall skal varamedlem innkalles, jf. aksjeloven § 6-24.

Vedtak fattes med alminnelig flertall hvis ikke noe annet er fastsatt i fagskoleloven. Fagskoleloven har særlige regler om kvalifisert flertall i saker som anses som særlig inngripende overfor studentene, blant annet for vedtak om utestenging, skikkethet og politiattest. Møteleder har dobbeltstemme hvis det er like mange stemmer for og imot et forslag.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravene til styrets vedtaksførhet ikke er oppfylt.

Vurderingsgrunnlag

NOKUT har fått oversendt dokumentet «08 – StyreordningOSMAA» av 26. februar 2018 fra fagskolen. Vi anser dette dokumentet som fagskolens styreinstruks, selv om et annet begrep er brukt, og vil derfor omtale det som «styreinstruksen» i fortsettelsen. I styreinstruksen står det i § 4 at styret årlig skal avholde minst fire ordinære styremøter per kalenderår, og i § 11 står det at samtlige styremedlemmer skal innkalles til styrets møter.

OSMs vedtekter inneholder noen bestemmelser om styrets saksbehandling. I § 12 kulepunkt 20 står det at styret treffer sine vedtak i møter der det føres møteprotokoll. I kulepunkt 21 står det at styret bare kan treffe vedtak hvis minst fire av medlemmene er til stede, hvorav styreleder eller nestleder må være til stede. Videre står det at saker avgjøres med flertall, og at styreleder har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Av § 6 følger det at student- og ansattrepresentantene har møte-, tale-, forslags- og stemmerett «i de tilfeller styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning».

I intervjuer i forbindelse med det stedlige tilsynet fremkom det at det ikke har blitt avholdt styremøter på mange måneder. Det ble likevel sagt at innkalling til styremøter og behandling av styresaker har pleid å foregå på den måten som beskrives i vedtektene. Videre ble det uttalt at student- og ansattrepresentantene har stemmerett på lik linje med andre styremedlemmer. De to som ble intervjuet som studentrepresentant og dennes vara, kunne ikke bekrefte dette, da det ikke har vært kalt inn til eller avholdt styremøter siden de ble valgt.

NOKUT har etterspurt samtlige innkallinger, protokoller og vedtak fra styremøter i 2019, 2020 og 2021. Vi har kun mottatt to innkallinger/agendaer fra denne perioden. Disse er til ekstraordinære styremøter 9. juli 2020 og 1. februar 2021. Til førstnevnte møte var fire personer innkalt, og til sistnevnte fremgår det ikke hvem som var innkalt. Videre har vi mottatt protokoll/referat fra to styremøter i 2020, hvorav det ene var ekstraordinært, og protokoll/referat fra tre styremøter i 2021, hvorav ett av dem var ekstraordinært. Vi har ikke fått oversendt noen styrepapirer for 2019. I e-post til NOKUT av 8. mars 2022 oppgir fagskolen: «Som en del av en større struktur, ser vi at arbeidet med dokumentasjon av styre dokumenter har vært mangelfull». I intervjuer i forbindelse med det stedlige tilsynet ble det gitt uttrykk for at det er iverksatt tiltak for å bedre dette i fortsettelsen.

Med utgangspunkt i den knappe dokumentasjonen som foreligger, ser NOKUT at det på kun ett av styremøtene har vært syv medlemmer til stede – styremøte 13. juli 2021. Fire medlemmer var til stede på styremøte 9. juli 2020. På styremøter 20. august 2020 og 10. mai 2021 var henholdsvis to og tre styremedlemmer til stede – ingen av dem student- eller ansattrepresentanter. I referatene fra disse to styremøtene, står det «Styret var likevel beslutningsdyktig» uten noen nærmere forklaring. I referat fra styremøte 1. februar 2021 fremgår det ikke hvem som var til stede.

Vurderinger

Det begrensede dokumentasjonsgrunnlaget gjør det vanskelig å fastslå hvem som har pleid å bli innkalt til styremøtene, og som dermed har fått muligheten til å delta i behandlingen av styresaker. Da det av den ene innkallingen vi har fått oversendt fremgår at kun fire medlemmer var innkalt, og protokollene vi har mottatt viser at det i flere tilfeller har vært få styremedlemmer til stede, legger vi til grunn at fagskolen ikke har forholdt seg til styreinstruksen, hvor det står at samtlige medlemmer skal kalles inn.

I denne sammenheng kan det være grunn til å trekke frem det som står i vedtektene § 6, om at student- og ansattrepresentantene skal ha møte-, tale-, forslags- og stemmerett «i de tilfeller styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning». Ordlyden i vedtektsbestemmelsen samsvarer med en bestemmelse i fagskoleloven av 2003, som nå er opphevet, og er ikke oppdatert i tråd med dagens fagskolelov. I dagens fagskolelov § 10 er den tidligere begrensningen fjernet, og student- og ansattrepresentantene skal gis muligheten til å delta og stemme i behandlingen av alle styresaker, på lik linje med de øvrige styremedlemmene.

Vedtektsbestemmelsen kan tolkes som at student- og ansattrepresentantene ikke har stemmerett i alle styresaker. Det er uvisst om dette er forklaringen på hvorfor ansatt- og studentrepresentantene ikke ser ut til å ha vært innkalt og til stede på flere av styremøtene.

Det er uansett lovstridig å ikke gi samtlige styremedlemmer anledning til å delta i behandlingen av styresaker. Selv om det i intervjuer ble uttrykt at student- og ansattrepresentantene har stemmerett på lik linje med andre styremedlemmer, kan NOKUT vanskelig legge dette til grunn gitt dokumentasjonen som ellers foreligger.

For at styret skal være vedtaksført, må fire eller flere styremedlemmer, eller tilsvarende mange varamedlemmer, være til stede og avgi stemme. På tre av de fem styremøtene vi har mottatt protokoll fra, har det vært færre enn fire til stede, eller det fremkommer ikke hvor mange eller hvem som var til stede. NOKUT ser ikke hvordan styret likevel kan ha vært beslutningsdyktig, slik det står i et par av styrereferatene.

Vår vurdering er at styret ikke har hatt som praksis å følge fagskolelovens krav ved behandlingen av styresaker.

Ellers vil vi understreke viktigheten av at OSM faktisk forholder seg til sine styrende dokumenter, herunder styreinstruks og vedtekter, og at styret påser at vedtektene ikke inneholder lovstridige bestemmelser om begrenset stemmerett for student- og ansattrepresentantene.

3.1.3 Styreinstruks

Det følger av aksjeloven § 6-23 at der et selskap har ansattrepresentanter i styret, skal styret fastsette en styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at styreinstruksen ikke oppfyller lovens krav, da den ikke inneholder regler om daglig leders arbeidsoppgaver.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

Som nevnt i rapportens kapittel 3.1.2, legger NOKUT til grunn at dokumentet «08 – StyreordningOSMAA» av 26. februar 2018 utgjør fagskolens styreinstruks. For ordens skyld viser vi til at OSM også har levert dokumentet «08 – TilleggsinstruksOSMAA» av 15. februar 2022. I denne tilleggsinstruksen listes det opp tre punkter som skal legges til styreinstruksens og behandles på neste styremøte:

Styreleder skal i tillegg:

- *Vedta om det er forsvarlig å ta opp nye studenter i påfølgende studieår.*
- *Formelt vedta nåværende HT (Head of Training) som rektor på fagskolen.*
- *Bytte ut Stine Berg og Marthe Freitag Tjora fra styret.*

Vi anser imidlertid ikke tilleggsinstruksens som del av styreinstruksens, da den ser ut til å være fastsatt av daglig leder, ikke av styret, og de to siste punktene er formulert som engangsforeteelser som uansett ikke hører hjemme i en styreinstruks.

I styreinstruksen er det gitt nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke temaer som skal behandles på hvert styremøte, hvordan styremøtene kan avholdes, hvem som skal kalles inn og hvordan innkalling skal foregå, protokollføring, og styreleders oppgaver under styremøtene.

I tillegg inneholder styreinstruksen noen regler om administrerende direktørs (daglig leders) plikter i tilknytning til styremøtene. Imidlertid kan vi ikke se at daglig leders generelle arbeidsoppgaver er omtalt i styreinstruksen. Vi kommer derfor til at styreinstruksen er mangelfull.

3.1.4 Delegering av styrets avgjørelsesmyndighet

Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre ved fagskolen, hvis det ikke følger av fagskoleloven at styret selv skal fatte vedtak, jf. fagskoleloven § 9 fjerde avsnitt. Det må fremgå av egen sak, vedtekter eller andre formelle dokumenter hvilke oppgaver styret har delegert.

Avgjørelser «styret selv» skal ta, og som dermed ikke kan delegeres er å

- fatte vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter (før studiestart), jf. fagskoleloven § 9 andre avsnitt
- ansette en rektor med nødvendig fag- og lederkompetanse, jf. fagskoleloven § 12 første avsnitt
- gi utfyllende forskrift om opptak til fagskolens utdanninger, inkludert fastsette spesielle opptakskrav og ev. opptakskrav om fullført fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt og fagskoleforskriften § 7 fjerde og femte avsnitt
- gi forskrift om gjennomføring av eksamener, prøver og annet arbeid, jf. fagskoleloven § 21 femte avsnitt
- gjøre unntak for enkeltksamener og fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antallet kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å gjennomføre sensuren på tre uker, jf. fagskoleloven § 21 tredje ledd
- oppnevne en skikkethetsnemnd (hvis fagskolen har utdanninger som krever skikkethetsvurderinger), jf. fagskoleforskriften § 31

I tillegg er den noen avgjørelser styret enten må fatte selv eller delegere til klagenemnda, jf. fagskoleloven § 20 første avsnitt. Se rapportens kapittel 3.2.1.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at styret har delegert avgjørelsesmyndighet i strid med loven, da ansettelse av rektor er delegert.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I skjemaet «Oversikt over krav og dokumentasjon» oppgir fagskolen, under punkt 1.4 om eventuell delegering av styrets avgjørelsesmyndighet, at styret ikke har delegert sin avgjørelsesmyndighet. Dette stemmer imidlertid ikke med fagskolens vedtekter.

Av § 12 i fagskolens vedtekter fremgår det at flere av styrets oppgaver delegeres til administrasjonen, rektor og Accountable Manager. De fleste av oppgavene som ifølge

vedtektene er delegert, er det uproblematisk å delegere i henhold til fagskoleloven. Imidlertid følger det av vedtektene § 12 tiende kulepunkt at ansettelse av «den administrative og faglige ledelsen» delegeres til Accountable Manager og rektor. Vi er oppmerksomme på at begrepet «den faglige og administrative ledelsen» ble brukt i fagskoleloven av 2003, som nå er opphevet, og antar at det er der OSM har hentet dette fra. I den gamle loven var det ikke krav om at styret *selv* måtte ansette den faglige og administrative ledelsen. I dagens fagskolelov brukes ikke begrepet «faglig og administrativ ledelse», men i § 12 første avsnitt er delegasjon av myndigheten til å ansette rektor avskåret. Spørsmålet blir dermed om rektor må anses som del av den administrative og faglige ledelsen ved fagskolen.

Etter vår vurdering er det klart at rektor er del av den administrative og faglige ledelsen. Ifølge vedtektene § 13 er rektor øverste faglige og pedagogiske leder. Videre er en beskrivelse av Head of Trainings (rektors) oppgaver og ansvar inkludert i det oversendte dokumentet «21 – Stillingsbeskrivelse for ledelse og administrasjon». I intervju ble det også bekreftet at rektor er omfattet av «den administrative og faglige ledelsen», og det ble sagt at Accountable Manager (daglig leder) har pleid å ansette rektor.

NOKUT kommer derfor til at styret har delegert avgjørelsesmyndighet i strid med fagskoleloven § 12 første avsnitt, og at vedtektene må endres på dette punktet.

Videre ønsker vi også her å poengtere viktigheten av at fagskolen har et bevisst forhold til vedtektene sine, og at styret sørger for at det til enhver tid er samsvar mellom fagskolens styrende dokumenter og fagskolens praksis.

3.1.5 Ansettelse av rektor

Det følger av fagskoleloven § 12 første avsnitt at fagskoler skal ha en rektor. Det er styret selv som skal ansette rektoren. Studentene og de ansatte skal bli hørt før rektor ansettes.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravene til ansettelse av rektor ikke er oppfylt da rektor ikke er ansatt av styret, og studentene og de ansatte ikke har blitt hørt før ansettelsen.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I skjemaet «Oversikt over krav og dokumentasjon» og e-post fra OSM til NOKUT av 8. mars 2022 følger det, under henholdsvis punkt 1.6 og 10, at rektor ikke er formelt ansatt av styret, men at dette er lagt til som tilleggsinstruks på neste styremøte. Av «08 – TilleggsinstruksOSMAA» fremgår det at styreleder på neste styremøte formelt skal «vedta nåværende HT (Head of Training) som rektor på fagskolen». Som nevnt i rapportens kapittel 3.1.4, følger det av fagskolens vedtekter § 12 tiende kulepunkt at ansettelse av den administrative og faglige ledelsen, herunder rektor etter vår forståelse, gjøres av Accountable Manager og rektor. Dette er i strid med fagskoleloven § 12 første avsnitt. Også i intervju fremgikk det at Accountable Manager (daglig leder) har pleid å ansette rektor, i tillegg til at rektor må ha godkjenning fra Luftfartstilsynet.

Da det ikke har vært avholdt styremøter siden tilleggsinstruksen ble utarbeidet, har rektor ennå ikke blitt ansatt av styret. Vi legger til grunn at kravet om at studenter og ansatte skal bli hørt før rektor ansettes heller ikke er oppfylt, og konkluderer med brudd på lovens krav.

For øvrig understreker vi at ansettelse av rektor er en sak som skal behandles av styret i henhold til reglene i fagskoleloven §§ 11 og 12. Dette er ikke noe som kan vedtas av styreleder alene, slik det ser ut til at tilleggsinstruksen legger opp til.

3.1.6 Styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter

Styret selv skal før studiestart fatte vedtak om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp nye studenter, jf. fagskoleloven § 9 andre avsnitt. Vedtaket skal være begrunnet, og styret må selv vurdere hvilke momenter som vektlegges i vurderingen. Relevante momenter kan blant annet være studenttilfang, tilgang på lærerkrefter og lokaler, og budsjett og økonomi.

Av hensyn til forutberegneligheten for studenter og søkere bør fagskolene tilstrebe at vedtaket fattes så tidlig som mulig før studiestart.

Vedtaket må være tilgjengelig for studentene, og det skal derfor publiseres på institusjonens nettside.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet om at styret selv skal fatte vedtak om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp studenter ikke er oppfylt.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I skjemaet «Oversikt over krav og dokumentasjon» oppgir fagskolen, under punkt 1.5 om styrets vedtak om at det er forsvarlig å ta opp nye studenter, at dette er noe som ikke er blitt gjort ved fagskolen. Vi tolker dette som en bekreftelse på at styret ikke har pleid å vurdere og fatte vedtak om hvorvidt det er forsvarlig å ta opp nye studenter, til tross for at dette er nevnt i fagskolens vedtekter § 12 syvende kulepunkt som noe styret skal gjøre.

Vi ser i det nevnte skjemaet og i dokumentet «08 – TilleggsinstruksOSMAA» at det er satt opp som en sak på neste styremøte at styreleder skal «vedta om det er forsvarlig å ta opp nye studenter i påfølgende studieår». Det har ikke vært avholdt styremøter siden denne tilleggsinstruksen ble utarbeidet, og slikt vedtak har følgelig ikke blitt fattet. Vi understreker at dette uansett er en sak som skal behandles av styret i henhold til reglene i fagskoleloven § 11, og ikke noe som kan vedtas av styreleder alene.

Vi konkluderer med at OSM ikke oppfyller lovens krav om å fatte vedtak før studiestart om hvorvidt det etter deres skjønn er forsvarlig å ta opp nye studenter.

Også her vil vi trekke frem viktigheten av at fagskolen har et bevisst forhold til vedtektene sine, og at styret sørger for at det til enhver tid er samsvar mellom fagskolens styrende dokumenter og praksis.

3.2 Studentenes rettsstilling

3.2.1 Klagenemndas sammensetning og oppgaver

Fagskoler skal ha en lokal klagenemnd, jf. fagskoleloven § 20. Klagenemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer.

Lederen og dennes varamedlem må oppfylle de lovbestemte kravene til lagdommere. Det vil si at de må være norske statsborgere, ikke være fradømt stemmeretten, ha fylt 25 år og ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, jf. domstolloven¹⁰ §§ 53 første avsnitt første setning og 54 andre avsnitt første setning. Lederen og dennes varamedlem skal ikke være ansatt ved institusjonen. To av medlemmene skal være studenter på oppnevningstidspunktet.

Bestemmelsene i forvaltningsloven om habilitet i §§ 6 til 10 gjelder når fagskoler behandler saker etter fagskoleloven, jf. fagskoleloven § 39 første ledd. Medlemmene i klagenemnda må derfor oppfylle kravene til habilitet i forvaltningsloven.

Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller varamedlemmet for lederen og minst to andre medlemmer eller varamedlemmer er til stede.

Den lokale klagenemnda skal behandle klager over enkeltvedtak, jf. § 20 første avsnitt første setning. Dette gjelder blant annet avgjørelser om godskriving og fritak etter fagskoleloven § 8 og avgjørelser om opptak etter § 16.

Styret kan bestemme at klagenemnda også skal behandle andre klagesaker for studentene, det vil si klager på vedtak som ikke er enkeltvedtak.

I tillegg kan styret delegere myndigheten til å fatte vedtak i følgende saker til klagenemnda:

- inndragning og karantenetid ved bruk av falske dokumenter ved opptak til utdanninger, jf. fagskoleloven § 16 a
- klage på formelle feil ved eksamen, jf. fagskoleloven § 23
- annullering av eksamen eller prøve, jf. fagskoleloven § 24
- bortvisning og utestengning, jf. fagskoleloven § 25
- vurdering av skikkethet, jf. fagskoleloven § 26 og fagskoleforskriften § 36
- krav om politiattest, jf. fagskoleloven § 27
- utestenging ved bruk av klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet, jf. fagskoleloven § 43

Når det gjelder klagenemndas vedtaksførhet og oppgaver, vil NOKUT primært undersøke om klagenemndas mandat er i samsvar med regelverket, og at klagenemnda behandler de sakene den skal etter loven, og de sakene den eventuelt har fått delegert fra styret.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolen ikke har dokumentert at sammensetningen av den lokale klagenemnda oppfyller fagskolelovens krav, fordi dere ikke har dokumentert når klagenemnden ble oppnevnt og at leder og nestleder oppfyller lovens krav til lagdommere

¹⁰ Lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene

- et av medlemmene i klagenemnda er inhabilt etter forvaltningsloven
- fagskolens mandat for den lokale klagenemnda er i samsvar med regelverket

Vurderingsgrunnlag

Dere har ettersendt et eget dokument «Forskrift for OSMAA 2022» som dere angir skal erstatte gjeldende forskrift for fagskolen på lovdata. Dere opplyser om at denne snart vil bli lagt ut på lovdata. Vi legger derfor denne nye forskriften til grunn for vår vurdering.

I deres lokale forskrift (heretter omtalt som forskriften) kapittel 5 har dere omtalt klager og klagebehandling. I forskriften § 5-4 første og andre avsnitt angir dere at dere har opprettet en lokal klagenemnd med fem medlemmer med personlige varamedlemmer, og at leder og vedkommende sin vara skal oppfylle kravene til lagdommer og ikke være ansatt på fagskolen. To av medlemmene skal være studenter som er valgt av studentene.

Det går også fram av forskriften §§ 5-1 første avsnitt og 5-4 første avsnitt at studenter kan klage på enkeltvedtak, og at klagen behandles og avgjøres av lokal klagenemnd.

I forskriften § 5-4 fjerde avsnitt går det fram at nemnda er vedtaksfør når leder/vara for leder og minst to andre medlemmer/varamedlemmer er til stede. I femte avsnitt går det fram at klagenemndas avgjørelser må være i samsvar med EASA-lovgivningen.

I dokumentet «4 - 100222 - Lokal klagenemnd» har dere oversikt over den lokale klagenemnda. Det går fram av dokumentet at nemnda består av en jurist (leder) med en jurist som er vara, to ordinære medlemmer og to studenter med to andre studenter som vara. Det ene ordinære medlemmet er påtroppende styreleder. I dokumentet erklærer dere at alle medlemmene oppfyller lovens krav til sammensetning av klagenemnda, herunder at lederen og varamedlemmet for lederen skal fylle de lovbestemte kravene for lagdommere. Dokumentet er undertegnet av den som har rollen som Managing Director.

I brev datert 4. mars 2022 (NOKUTs sak 21/11348-10) ba vi dere om å sende oss oppdatert oversikt over klagenemndas medlemmer med varaer, oversikt over dato for når medlemmene ble valgt, og dokumentasjon på at leder og nestleder i nemnda oppfyller lovens krav til lagdommere. Vi ba også om oversikt over eventuelle saker klagenemnda har behandlet i 2019, 2020 og 2021. I svar datert 4. mars, opplyste dere at skolen ikke hadde hatt klagesaker i dette tidsrommet (NOKUTs sak 21/11348-11).

I e-post datert 3. juni etterlyste vi igjen dokumentasjon på når klagenemnda ble valgt og dokumentasjon og på at leder og nestleder i nemnda oppfyller lovens krav til lagdommere (NOKUTs sak 21/11348-30). I e-post datert 9. juni ba dere om frist til 10. juni for å sende dokumentasjon på klagenemnda (NOKUTs sak 21/11348-31). NOKUT har ikke mottatt etterspurt dokumentasjon per 15. juni.

I intervjuene informerte studentene om at valg av studentrepresentantene til klagenemnda foregikk ved oppmøte i klasserommene. OSM har flere utenlandske studenter som ikke er registrert som fagskolestudenter, og det var kun fagskolestudentene som kunne stemme.

Studentrepresentantene fikk vite at det ennå ikke har vært noen klager som har blitt behandlet i klagenemnda. De har ikke fått noe opplæring i hva arbeidet går ut på, og det har ikke vært møter i klagenemnda.

Både studenter og ansatte opplyser at det har kommet klager fra studenter, men oppga ikke hva klagen gjaldt. På spørsmål om hvordan dere håndterer klager fra studenter, ble det sagt at det kommer an på hva klagen gjelder. Det ble fortalt at dere har prosesser for behandling av klager i OM (operasjonsmanualene), og at det er ulike regler for fagskolestudenter og andre studenter. Klager på generelle saker leveres til studentkoordinator som ser an om det er behov for å involvere andre. Det kom fram at dere mener dere kan bli bedre på å informere om klagenemnda, klagebehandling og hvor studenter kan henvende seg.

Vurderinger

Vi vurderer at beskrivelsene dere har gitt av klagenemndens sammensetning i deres lokale forskrift, er i samsvar med regelverket. Dere har ikke levert dokumentasjon som viser når nemnda ble oppnevnt eller dokumentasjon på at leder og nestleder oppfyller lovens krav til lagdommere. Dere må kunne dokumentere dette for å oppfylle kravene i fagskoleloven til sammensetningen av klagenemnda.

I vedlegg «4 - 100222 - Lokal klagenemd» går det fram at den personen dere har oppgitt som påtroppende styreleder er medlem av klagenemnda. Vi vurderer ham som inhabil, og dere må endre sammensetningen av klagenemnda. En person er ugild (inhabil) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret ett bedriftsforsamling for et selskap som er part i saken, jf. forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e punkt 2. I tillegg vil de som har fattet vedtaket, bli oppfattet som inhabile dersom de også skal delta i behandlingen i en klageinstans av samme vedtak/sak. En person vil kunne være ugild (inhabil) når særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, jf. forvaltningsloven § 6 andre avsnitt.

I forskriften gir dere tydelig informasjon om at klagenemnda skal behandle klager på enkeltvedtak. Vi vurderer at beskrivelsene av klagenemndas ansvar og oppgaver i deres lokale forskrift, er i samsvar med kravet i fagskoleloven.

Anbefaling

Ettersom det i intervjuene kom fram at bestemmelsen om klagenemndas ansvar og oppgaver er lite kjent, anbefaler vi at dere setter i gang tiltak for å bedre informasjonen om klagemuligheter, om klagenemnda og behandling av ulike klager.

Vi anbefaler også at dere setter i gang tiltak for å gi opplæring til medlemmene i klagenemnda, dette gjelder særlig studentrepresentantene.

3.2.2 Læringsmiljø

Styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, og skal, i samarbeid med studentorganene, legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø, jf. fagskoleloven § 15 første avsnitt. Begrepet «læringsmiljø» omfatter alle faktorer som kan påvirke studentene i en studiesituasjon. Institusjonen har ansvar for de elementer av læringsmiljøet som med rimelighet kan anses å være innenfor utdanningsinstitusjonens kontrollsfære.

Videre skal styret innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolen har lagt forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø
- fagskolen samarbeider i tilstrekkelig grad med studentorganet om læringsmiljøet
- fagskolen arbeider for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering

Vurderingsgrunnlag

OSM har en relativt nyopprettet studentorganisasjon kalt «Tailstrike». Denne ble opprettet i samarbeid med Norges Flygerforbund (NF).

Dere viser til følgende vedlagte dokument: 11 – Check list – Handling abusive behaviour.pdf; 11 – Receipt.pdf; 11 – SPOT – Bullying example.pdf og 11 – SPOT anonym rapportering.pdf

I dokumentet «Check list – Handling abusive behaviour» har dere laget en sjekkliste/guide for å forebygge og håndtere trakassering / krenkende atferd. Dere definerer krenkende atferd til å omfatte mobbing, diskriminering, uønsket seksuell oppmerksomhet, fysisk og psykisk mobbing og vold. Sjekklisten inneholder spørsmål fra alt fra forståelsen av hva trakassering / krenkende atferd er, til hvordan det skal rapporteres, følges opp og tiltak implementeres.

De andre dokumentene gir eksempel på hva «Spot» inneholder, og at dere har betalt for «Spot» (se nedenfor hva «Spot» er)

Dere gir i tillegg en redegjørelse i dokumentet «utfylt skjema – oversikt ...»: OSM Aviation Academy har nulltoleranse for mobbing og/eller faktorer som påvirker studentene/læringsmiljø negativt. I november 2021 inngikk OSM et samarbeid med «Spot» som er en digital forebyggende tjeneste mot mobbing og en anonym rapporteringskanal for studenter og ansatte.

I intervjuene kom det fram at Tailstrike ble opprettet etter oppfordring fra Norsk Flygeforbund. Ifølge ledelsen skal det være møter med studentorganisasjonen hvert kvartal, men dette har ikke blitt gjennomført under pandemien.

Så langt har Tailstrike hatt noen sosiale arrangementer som fagskolen har gitt økonomisk støtte til. Dette blir fra ledelsen sin side sett på som viktig for å sikre et godt samhold mellom norske og utenlandske studenter. Studentene ga uttrykk for at de trives ved fagskolen, og at de kan ta kontakt med ansatte i ledelsen, instruktører eller studentkoordinator når det er behov for å ta opp saker, men at det noen ganger har vært vanskelig å vite hvem studentene skal kontakte i de ulike sakene. Studentene oppga at de ser muligheter for å ta opp saker gjennom studentorganisasjonen.

Representanten fra styret var ikke kjent med hvordan styret sikrer at det har tilstrekkelig informasjon om studentenes læringsmiljø.

På besøket kom det fram at dere innhenter informasjon om studentenes oppfatning av læringsmiljøet gjennom survey til studentene etter alle faser i opplæringen, at dere har

oppfølgingsmøter med basesjef hver måned, hvor dere kan ta opp saker, og at studentene kan gi anonyme tilbakemeldinger via Spot. Studentene får ikke informasjon om resultater eller oppfølgingen av spørreundersøkelsene.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

Dere skriver i tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten at OSM har hatt løpende drøftingsmøter med studentforeningen. Dere har på forespørsel sendt oss møtereferater fra møter mellom OSM og studentorganet fra de fire møtene som har vært holdt det siste året (09.12.2021, 26.04.2022, 02.09.2022 og 27.10.2022).

Møtereferatene viser at blant annet de følgende temaene har vært diskutert i møtene:

- Sosiale og faglige aktiviteter for studenter og for både studenter og ansatte (hvor skolen dekker noen av utgiftene for aktivitetene)
- Forsinkelser i flyundervisning på grunn av at studenter mangler teori-eksamener
- Oppdatering av stripesystemet etter ønske fra flere instruktører og studenter
- Informasjon til studentene om at OSM vil ansette nye personer i administrative og faglige stillinger, og hvilke stillinger det gjelder
- Praktiske saker som printere, kollokvierom, rydding av fellesområder og liknende

I tillegg har dere sendt oss to e-postutvekslinger mellom OSM og studentorganet, om aktiviteter for at studentmassen skal bli bedre kjent med hverandre og om rutiner ved bruk av skolens lokaler.

Studentorganet har i løpet av året skiftet navn fra Tailstrike til Slipstream. I denne rapporten blir studentorganet likevel omtalt som Tailstrike ettersom det meste av informasjonen og dokumentasjonen vi har mottatt fra fagskolen stammer fra før studentorganet skiftet navn.

Vurderinger

Tilrettelegging for et godt og inkluderende læringsmiljø

Generelt er inntrykket at studentene trives ved OSM. Det er en forholdsvis liten skole hvor det er mye kontakt mellom studenter og instruktører, og studentene opplever at de kan ta opp aktuelle saker med studentkoordinator, instruktører og representanter fra ledelsen. Dere har lagt til rette for opprettelse av studentorgan og gitt økonomisk bidrag til sosiale arrangementer. På bakgrunn av dette vurderer vi at dere legger til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø.

Samarbeid med studentorganer om læringsmiljøet

Kravet i fagskoleloven er at dere skal samarbeide med studentorganene om å legge til rette for og skape et godt og inkluderende læringsmiljø. I de ettersendte referatene fra møtene mellom studentorganet og OSM, har dere vist at dere samarbeider med studentorganet om sosiale, faglige og praktiske saker. Vi vurderer at dere gjennom denne dokumentasjonen har vist at fagskolen har samarbeidet med studentorganet om å legge forholdene til rette for et godt og inkluderende læringsmiljø.

Forebygge og forhindre trakassering

Dere har gjort et grundig arbeid for å avklare hva dere anser som mobbing og andre faktorer som kan påvirke læringsmiljøet negativt. Ved innføring av Spot har dere også fått på plass et anonymt meldesystem og rutiner for å forebygge og håndtere trakassering / krenkende atferd. Et slikt arbeid er tilstrekkelig for å oppfylle kravet om å arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. fagskoleloven § 15 første avsnitt tredje setning.

3.2.3 Studentenes tilgang til studentombud

Styret skal sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud, jf. fagskoleloven § 14 a. Dette innebærer at alle studenter har krav på å kunne henvende seg til et studentombud for å få råd og hjelp i saker som gjelder studiesituasjonen deres.

Det er ikke et krav at studentene skal ha fysisk tilgang til studentombudet. Ordningen med studentombud må imidlertid organiseres slik at alle studenter har tilstrekkelig tilgang. Tilgangen kan ikke regnes som tilstrekkelig hvis studentene i praksis har problemer med å få kontakt med ombudet fordi det har ansvar for et for stort antall studenter eller det av andre grunner er vanskelig å komme i kontakt med. Innenfor denne rammen står institusjonen fritt til å selv velge hvordan den vil organisere ordningen med studentombud.

Studentombudet kan ikke instrueres i sitt virke. Det innebærer at studentombudet må ha en uavhengig rolle, jf. Stortings prop. 89 L (2018–2019). Dette oppgir departementet som en grunnleggende forutsetning for ombudsrollen. Studentombudenes rolle er primært å veilede og å ivareta studentenes rettssikkerhet. Det går fram av proposisjonen at det er behov for å avgrense studentombudets rolle mot andre funksjoner ved institusjonen, for eksempel er det ikke ombudenes ansvar å gi generell informasjon og veiledning om studier, eksamen etc.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at studentene har tilgang til et studentombud som ikke kan instrueres i sitt virke.

Vurderingsgrunnlag

Dere har som dokumentasjon på dette lagt ved dokumentet «12 – Ny avtale mellom UiA og OSM om felles studentombud.pdf».

Av avtalen går det fram at Universitet i Agder (UiA) har en fast 100 prosent stilling som studentombud. Det går videre fram at OSM siden mars 2021 har samarbeidet med UiA om studentombud. Avtalen regulerer at omfanget av tjenesten er en 3 prosent stillingsressurs, som kan utvides ved behov. Avtalen gjelder det til enhver tid sittende ombudet ved UiA, og kontorsted er UiA. OSM dekker reisekostnader til OSMs lokaler og sørger for nødvendige fasiliteter. Ombudet har fast e-postadresse som studentene kan benytte for kontakt, og kontaklinformasjon framgår av OSMs nettsider. Avtalen gjelder fra 2022 og er undertegnet av Universitet i Agder ved Ingunn Nordlie Ugland (direktør personal- og organisasjonsavdelingen).

Dere orienterer videre i e-post om at Universitet i Sør-Øst-Norge vil ivareta avtalen fram til juni 2022 (dette går også fram av universitets nettside <https://www.usn.no/studentombud-for-fagskolene/>).

Dere gir i tillegg en redegjørelse i dokumentet «utfylt skjema – oversikt ...»: Styret sikrer studentenes tilgang til studentombud gjennom en avtale om felles studentombud sammen med UiA.

Dere orienter om studentombudsordningen og har kontaktinformasjon til ombudet på deres nettside: <https://www.osmaviationacademy.com/no/faq#generell-informasjon>

I intervjuene ble det fortalt at dere har lagt ut informasjon om studentombudet i skolens lokaler. Studentene hadde lagt merke til dette, men var lite kjent med hva studentombudet kan bistå med. Ledelsen oppga at dere har avtale med studentombudet ved UiA om at vedkommende skal besøke skolen.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at OSM har etablert rutiner for at studentombudet jevnlig kommer på besøk til fagskolen.

Vurderinger

Dere har dokumentert at dere har inngått avtale om at dere kan benytte studentombudet ved UiA, og dere har lagt ut informasjon om studentombudet i skolens lokaler. Dere informerer også om tilgang til studentombudet på nettsiden deres. Dere har også etablert rutiner for at studentombudet jevnlig kommer på besøk til fagskolen. Vi vurderer at dere har etablert en ordning som sikrer at studentene kan søke råd og hjelp hos et studentombud som er uavhengig og ikke kan instrueres i sitt virke. Vi vurderer også at dere har gjort informasjon om ordningen tilgjengelig.

3.2.4 Tilrettelegging for arbeid i studentorgan og studentrepresentasjon

Studentene ved fagskoler kan opprette studentorgan som skal ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor institusjonens styre, jf. fagskoleloven § 14. Tilsvarende kan studenter ved den enkelte avdeling ved en fagskole opprette studentorgan for denne.

Styret skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte. Dette innebærer at institusjonen i samråd med studentorganet må vurdere behovet for tilrettelegging, herunder lokaler og kontorutstyr og en rimelig dekning av utgifter for at studentorganet skal kunne fungere. Hva som er tilfredsstillende og rimelig må vurderes konkret og vil kunne variere avhengig av fagskolens størrelse.

Videre skal studentorganene høres i alle saker som angår studentene, og studenter skal være representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet ved fagskolen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolen har lagt til rette for at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte

- fagskolen har lagt tilstrekkelig til rette for at studentorganene skal bli hørt i alle saker som angår studentene
- studenter ikke er representert i alle kollegiale organer som tildeles beslutningsmyndighet

Vurderingsgrunnlag

Dere gir en redegjørelse i dokumentet «utfylt skjema – oversikt ...»: OSM Aviation Academy har en studentorganisasjon «Tailstrike». Denne er relativt nyoppstartet i samarbeid med Norges Flygerforbund (NF) og skolens ledelse.

Dere har som dokumentasjon på dette lagt ved dokumentet «13 – Møtereferat studentorgan.pdf». Fra møtereferatet går det fram at organisasjonen arbeider med både faglige og praktiske saker i tillegg til velferdssaker.

Dere har også ettersendt fagskolens Operations Manual. Dere har ikke henvist til denne på dette området, men det går fram av punkt A-5.4: Utvalgte personer i ledelsen skal hvert kvartal ha møter med studentene i hver klasse. Møte skal gi generell informasjon og informere om status på flytreningen, inkludert oversikt over videre plan, og det skal kunne stilles spørsmål fra klassen.

Tailstrike ble opprettet etter oppfordring fra Norsk Flygeforbund som har en egen avdeling for kontakt med studenter. Ledelsen informerte på det stedlige tilsynet om at Tailstrike skal bytte navn, og at dette er i prosess. Så langt har Tailstrike hatt noen sosiale arrangementer som fagskolen har gitt økonomisk støtte til. Dette blir sett på som viktig for å sikre et godt samhold mellom norske og utenlandske studenter.

Ifølge ledelsen skal det være møter med studentorganisasjonen hvert kvartal, men dette har ikke blitt gjennomført under pandemien. Da vi var på stedlig tilsyn, hadde det blitt holdt to møter hvor det har blitt tatt opp ulike saker for forbedring. Studentene er bevisste på at Tailstrike skal bidra til å fremme studentrettigheter og være et bindeledd til ledelsen.

Det er valgt en tillitsvalgt i hver klasse, og det blir holdt møter med klassene og ledelsen omtrent hvert kvartal.

I intervjuene som handlet om styret, kom det fram at det er usikkert hvem som er valgt som studentrepresentant og dennes vara til styret. I forkant av det stedlige tilsynet, oppga fagskolen navn på to studenter som skulle ha disse rollene, og som møtte til intervju sammen med studenter med verv. I intervjuet kom det fram at den oppgitte studentrepresentanten og hans vara ikke har blitt innkalt til styremøter og ikke har fått opplæring i hva styrevervet innebærer. Det kom også fram at studentene ikke er representert i andre besluttsende organer ved fagskolen.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

Dere skriver det følgende i tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten:

«Vi bestrider at vi ikke har lagt tilstrekkelig til rette for at studentorganene skal bli hørt i alle saker som angår studentene, da vi mener vi har gjort dette med faste drøftingsmøter og god informasjon. Derimot kan vi være enige i at dokumentasjonen på dette kan bli bedre.»

Dere har på forespørsel sendt oss møtereferater fra møter mellom OSM og studentorganet fra de fire møtene som har vært holdt det siste året (09.12.2021, 26.04.2022, 02.09.2022 og 27.10.2022).

Se oppsummeringen under 3.2.2 Læringsmiljø for en oversikt over temaer som har vært diskutert i møtene.

Som tidligere nevnt, ble det i tilleggsk dokumentasjonen vi mottok også informert om at studentorganet nå har skiftet navn fra Tailstrike til Slipstream.

Vurderinger

Vi vurderer at fagskolen har praktisk tilrettelagt for studentforeningen etter at den ble etablert av studentene.

Det går fram av intervjuene at studentene kan ta opp saker i klassemøter og med instruktører og ledelsen. Dere er en liten skole, og det er naturlig at dere har uformelle kommunikasjonslinjer, men dere må i tillegg ha formelle kanaler for å sikre at samarbeidet er i samsvar med regelverket.

Studentorganet skal bli hørt i alle saker som angår studentene. Studentorganet ved OSM er relativt nyopprettet, og samarbeidet mellom studentorganet og ledelsen er i en startfase. Dere har i ettersendte referater fra fire møter med studentorganet vist at dere har diskutert både faglige, sosiale og praktiske forhold med studentene. Dere planlegger at det skal gjennomføres møter hvert kvartal. Vi vurderer at dere har tilrettelagt for at studentorganet skal bli hørt i alle saker som angår studentene. Vi vurderer derfor kravet som oppfylt.

Vi understreker at det at studentorganet skal bli hørt i alle saker som angår studentene for eksempel innebærer at studentene blir hørt før dere vedtar og igangsetter tiltak når dere har vurdert resultatene av spørreundersøkelsene blant studentene. For at studentorganet skal ha et godt grunnlag for å vurdere tiltakene, er det hensiktsmessig at de først får presentert resultatene fra spørreundersøkelsene.

Studenter skal være representert i alle organene ved fagskolen som fatter beslutninger i saker som har betydning for studentene. Det er uklart om studentene faktisk er representert i styret og hvilke studenter dette i så fall er. Vi viser til vurderingene av styrets sammensetning i kapittel 3.1.1, hvor vi konkluderer med at kravet om at OSM på tilsynstidspunktet ikke oppfyller kravet om at minst ett medlem skal være valgt av og blant studentene. På bakgrunn av dette konkluderer vi med at studentene ikke er representert i alle besluttsende organer. Det har ikke kommet fram at det er andre organer med beslutningsmyndighet enn styret ved OSM.

Samlet sett vurderer vi at dere har tilrettelagt for at studentorganet kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte, og for at studentorganet skal høres i alle saker som angår studentene. Vi vurderer at kravet om at studentene skal være representert i alle besluttsende organer ikke er oppfylt.

3.3 Fagskolens lokale forskrift

Fagskoleloven og fagskoleforskriften stiller krav om at alle fagskoler har sin egen forskrift. Forskriften skal inneholde informasjon om opptak, eksamener, prøver og annet arbeid, og eventuelt skikkethetsvurdering. Forskriften må videre inneholde fagskolens navn, når forskriften er vedtatt og henvisning til bestemmelsene som gir hjemmelen til forskriften. Fagskolens styre må vedta forskriften.

Fagskolens forskrift må ha egne regler om opptak med informasjon om kravene til formell utdanning eller tilsvarende realkompetanse som gir opptak til fagskolen, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt. Forskriften kan henvise til studieplanene for mer detaljert informasjon om opptak til hver av utdanningene fagskolen tilbyr. Videre må forskriften inneholde regler om opptak med informasjon om kravene til norskkunnskaper for søkere med videregående opplæring fra land utenfor Norden, jf. fagskoleforskriften § 9 andre avsnitt tredje setning. Forskriften må også inneholde informasjon om det stilles språkkrav i engelsk, og i så fall om søkere må dokumentere kunnskaper i engelsk på minimum nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk, jf. fagskoleforskriften § 9 sjuende avsnitt.

Forskriften må videre inneholde informasjon om gjennomføring av eksamener, prøver og annet arbeid, jf. fagskoleloven § 21 femte avsnitt første setning. Dette omfatter vilkår for å gå opp til en eksamen eller prøve på nytt, adgangen til en ny praksisperiode og oppmelding. Hvis fagskolen har flere utdanninger, må det stå tydelig i forskriften om det er forskjeller i reglene for eksamener, prøver og annet arbeid for de ulike utdanningene.

Hvis fagskolen har utdanninger hvor det skal gjennomføres skikkethetsvurdering, jf. fagskoleforskriften § 27, må forskriften si hvilke utdanningen dette gjelder, jf. fagskoleforskriften § 27 første avsnitt andre setning.

I tillegg til de ovennevnte kravene som følger av regelverket, kan fagskolens styre kan beslutte å ta inn ytterligere bestemmelser i fagskolens lokale forskrift enn de det i regelverket er krav om å ta inn. NOKUT har blant annet anbefalt å ta inn bestemmelser om fritak og godskriving, bortvisning og utestengning, klagerett og prosedyrer for å klage, og lokal klagenemnd (<https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/regelverk-for-fagskoler/fagskolens-forskrift--hva-ma-med-i-fagskolens-forskrift/>).

Dersom fagskolen har tatt inn slike bestemmelser, må bestemmelsene være innenfor rammen for hva fagskolen kan regulere, og i samsvar med fagskoleloven med forskrifter.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolens lokale forskrift ikke oppfyller kravene i regelverket når det gjelder opptak, vurdering og sensur og disiplinære sanksjoner
- forskriften ikke er gyldig før den er vedtatt av styret og publisert på Lovdata

Vurderingsgrunnlag

Dere har ettersendt et eget dokument «Forskrift for OSMAA 2022» som dere angir skal erstatte gjeldende forskrift for fagskolen på Lovdata. Dere opplyser at denne snart vil bli lagt ut på Lovdata. Vi legger derfor denne nye forskriften til grunn for vår vurdering.

Det går fram at forskriften har syv hovedkapitler som omtaler følgende:

- Generelle bestemmelser: andre bestemmelser som gir rammer for forskriften, virkeområdet, studentens rettigheter og plikter
- Opptak: krav og behandling av søknad, opptakskrav, fritak, innpass (godskriving), realkompetanseopptak, søknadsfrist og rangering
- Vurdering; prøve, eksamen og sensur: vurdering, vurderingsformer, karaktersystem, rett til å gå opp prøve/eksamen, studenter med særskilte behov
- Disiplinære sanksjoner: juks, annullering, bortvisning, utestenging, prosess angående disiplinære sanksjoner beskrevet i skolens Operations Manual
- Klage og klagebehandling: hva kan klages på, framgangsmåte og behandlingsmåte, herunder lokal klagenemnd
- Dokumentasjon: vitnemål
- Avsluttende bestemmelser: at styret kan gjøre endringer i forskriften, og at den trer i kraft 1. april 2022.

Fra fagskolens Operations Manual (OM)

En student som bryter sikkerhetsreguleringene for flyving eller utfører handlinger som underminerer disse, skal, slik vi forstår det, bli fulgt opp ved at saken tas opp i styremøte med HT, CFI, CTKI og/eller ASST. Det kan holdes en telefonkonferanse, hvis det er mer praktisk. Dersom det er praktisk mulig, og dersom det anses nødvendig, kan en flypsykolog og studenten delta på møtet. Vedkommende sine handlinger skal bli nedtegnet. Ledelsen skal bli informert så snart som mulig. Fagskolen har rett til å avslutte flytreningen for en student som er ansett å ikke ha en framtid som profesjonell pilot. Treningssjefen (HT) tar den endelige avgjørelsen. Spesielle prosedyrer anvendes for NOKUT-akkrediterte utdanninger.

A.4.7 Disciplinary action

The pilot training is carried out in a safety critical environment.

A student violating flight safety rules or acting disorderly shall be treated according to the instructions above and his/her actions shall be filed as an SOR and/or OR as appropriate. CFI, CTKI and HT shall be notified as soon as possible.

OSMAA reserves the right to discontinue the flight training for a student who is considered not to have a future as a professional pilot. The final decision is taken by the Head of Training.

For NOKUT approved training programs, special procedures apply.

Vi omtaler innholdet i forskriften nærmere på de områdene der vi har merknader til bestemmelsene.

I intervjuene ble det opplyst om at i den reviderte forskriften er opptaksbestemmelsene samordnet med de svenske opptaksreglene. Alle søkere må ta forkurs, bestå opptaksprøve og levere medisinsk sertifikat. Det er de samme opptakskravene for dem som ikke er fagskolestudenter, med unntak for nedre aldersgrense. Opplæringen skjer etter ATO-regelverket som skolen er godkjent i forhold til. For de utenlandske studentene er det samarbeidspartnere som utsteder vitnemålet der resultatene fra OSM inngår.

Styret har ikke delegert oppgaver til klagenemnda. Representanten for styret vet ikke om det er utarbeidet prosedyrer for behandling av slike saker. Det ble oppgitt at det ikke har vært holdt styremøte siden sommeren 2021.

Ingen av de intervjuede studentene kjente til den lokale forskriften. Ledelsen informerte om at den reviderte forskriften er sendt til Lovdata.

Vurderinger og dokumentasjon

Når vi i omtalen benytter betegnelsen «forskriften», viser vi til deres forskrift for OSM Aviation Academy. Dersom vi viser til andre bestemmelser i nasjonale forskrifter eller lover, angir vi disse eksplisitt.

Søknad og opptakskrav

Dere viser til at opptakskravene også står på nettsiden deres. Informasjonen om opptak på nettsiden er ikke i samsvar med bestemmelsene i forskriften. Når dere henviser til nettsiden, må dere sikre at opplysningene der samsvarer med bestemmelsene i forskriften. Dere oppgir i tillegg opptakskravene i forskriften §§ 2-2 til 2-4.

Vi vurderer her bare om bestemmelsene slik de står i forskriften er i samsvar med fagskoleloven og nasjonale forskrifter til denne. Under vurderingen av utdanningen i kapittel 4.1., vurderer vi også om opptakskravene er relevante for utdanningens innhold og om opptaksbestemmelsene i forskriften samsvarer med informasjonen på nettsiden.

Opptaksprøve og medisinsk sertifikat

Dere oppgir i forskriften §§ 2-2 og 2-3 at opptaksprøve er obligatorisk for søkere med studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Dere oppgir ikke i forskriften §§ 2-4 og 2-5 at søkere som får vurdert realkompetansen eller har tilsvarende utenlandsk utdanning, skal oppfylle kravene til medisinsk sertifikat og gjennomføre opptaksprøven. Realkompetansevurdering kan ikke erstatte helsesertifikat, jf. fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt. I realkompetansevurdering skal dere vurdere om søkerens kompetanse er tilsvarende det formelle opptaksgrunnlaget, jf. fagskoleforskriften § 7 første avsnitt. Dere må i likhet med opptakskravet for ordinære søkere, stille krav til medisinsk sertifikat og krav om opptaksprøve for de som har utenlandsk utdanning. Det er heller ikke tilfredsstillende at de som realkompetansevurderes ikke gjennomfører opptaksprøven, jf. at realkompetansevurderingen er i forhold til det formelle opptaksgrunnlaget. I intervjuene opplyste dere at alle søkere må ta forkurs, bestå opptaksprøve og levere medisinsk sertifikat. Dere må endre bestemmelsene i forskriften slik at det er tydelig at alle søkere må ta forkurs, bestå opptaksprøven og levere medisinsk sertifikat.

Rangering av søkere

I forskriften § 2-6 andre og tredje avsnitt går det fram at dere vil rangere søkerne etter tidspunkt for søknaden. Det er ikke hjemmel i fagskoleforskriften til å rangere på basis av tidspunkt for søknaden. Dere må benytte de rangeringsbestemmelser som går fram av fagskoleforskriften kapittel 3.

Vurdering, prøve, eksamen og sensur

I § 3-2 første avsnitt oppgir dere at det skal foretas en sluttvurdering av studentens læringsutbytte i det enkelte emnet, og at det skal være en helhetsvurdering av studentenes ferdigheter, kunnskap og generelle kompetanse. Dere viser til at vurderingsgrunnlag og vurderingskriterier er beskrevet i studieplanen, men informasjonen i studieplanen

samsvarer ikke med bestemmelsen i forskriften. I studieplanen står det ikke noe om at dere foretar en helhetsvurdering. Der framkommer det at studentene i de teoretiske emnene må bestå flere delprøver, og at foregående delprøve må være bestått før studentene blir meldt opp til neste prøve. Studenter som har bestått alle delprøver, skoleprøver og myndighetseksamener, vil motta karakteren bestått i det respektive emnet. Studentene må også bestå alle flyleksjoner i et emne før emnet blir vurdert til bestått. Studenter kan først meldes opp til skill test (praktisk ferdighetseksamen med sensor utpekt av luftfartsmyndigheten) etter at alle teoretiske fag, eksamener og flyleksjoner er bestått. Dere må endre bestemmelsen i forskriften slik at det er samsvar mellom bestemmelsene i forskriften og i studieplanen.

I forskriften § 3-2 angir dere at instruktører skal sette en sluttvurdering per emne, men dere angir ikke at studenten har klagerett på denne vurderingen. Dette må dere angi slik at det ikke er tvil om at studentene har klagerett.

Disiplinære sanksjoner, utestenging og bortvisning

I forskriften § 4-3 har dere henvist til lov om høyere utdanning, vi antar at dere har ment lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 25, og dere må endre dette.

Bestemmelsene i fagskoleloven § 25 tredje avsnitt gjelder kun for utdanninger med praksis. Ettersom dere ikke har praksisstudier, har dere ikke hjemmel for å utestenge studenter som har skapt fare for liv og helse, jf. fagskoleloven § 25 tredje avsnitt og fagskoleforskriften § 4-1 bokstav b.

I § 4-4 viser dere til at prosessen angående disiplinære forløp er beskrevet i Operations Manual (OM). Der kommer det fram at fagskolen har rett til å avslutte flytreningen for en student som er ansett å ikke ha en framtid som profesjonell pilot. Treningssjefen (HT) tar den endelige avgjørelsen. Det er uklart om denne bestemmelsen gjelder for fagskolestudentene siden dere oppgir at det skal følges spesielle prosedyrer for NOKUT-akkrediterte utdanninger. Hvis dere ønsker å vise til OM i den lokale forskriften, må det komme tydelig fram hvilke bestemmelser som gjelder for fagskolestudentene. I anbefalingene under, omtaler vi prosedyrene dere beskriver i OM.

Dere må også endre bestemmelsen i § 4-1 tredje avsnitt om at lokal klagenemnd fatter vedtak om annullering av eksamen og disiplinære sanksjoner. Ifølge fagskoleloven §§ 23–25 skal styret fatte slike vedtak dersom styret ikke har delegert dette til klagenemnden. Det går ikke fram av mottatt dokumentasjon at styret har delegert disse oppgavene.

Vitnemål

Beskrivelsen av vitnemål i forskriften § 6-1 er ikke uttømmende. Dere mangler blant annet at gradsbetegnelse skal framgå av vitnemålet. Vi viser til vurderingen av vitnemål i kapittel 4.7.

Godkjenning og publisering av forskrift

Dere har oppgitt at den reviderte forskriften ble fastsatt av styret 22. mars 2022. Under intervjuene ble det fortalt at det ikke har blitt holdt styremøte siden sommeren 2021, og vi har heller ikke mottatt protokoll for styremøter etter dette. Den reviderte forskriften er

ikke publisert på Lovdata per 27. mai 2022. På Lovdata ligger en forskrift som ble publisert i januar 2019. Dere må dokumentere at forskriften er fastsatt av styret og sikre at rett versjon blir publisert på Lovdata.

Anbefalinger

Eksamen og sensur: I bestemmelsene om eksamen og sensur, bør dere også henvise til at vedtak om at en student ikke kan gå opp til eksamen, også er et enkeltvedtak som kan påklages. Dere bør angi at studenten kan klage til Luftfartstilsynet på eksamen etter reglene som gjelder for disse eksamenene.

I § 5-4 sjette ledd går det fram at den lokale klagenemnden ikke kan endre vedtak som gjelder eksamenskarakter fordi det er luftfartsmyndigheten som er klageorgan. Vi gjør oppmerksom på at klagenemnden ikke skal behandle klager på karakter. Ved klager på karakter skal det gis ny sensur. Dere bør derfor fjerne bestemmelsen i § 5-4 sjette ledd.

Disiplinære sanksjoner / skikkethetsvurdering: I operasjonsmanualene kapittel 4, har dere prosedyrer for hvordan dere følger opp studenter som av ulike grunner har problemer med å følge progresjonen i utdanningen. I tillegg har dere prosedyrer for å avslutte flytreningen når dere har vurdert at studenten er ansett å ikke ha en framtid som profesjonell pilot. Prosedyrene har flere likhetstrekk med prosedyrer som gjelder for vurdering av skikkethet etter fagskoleloven § 26. Siden dere ikke har praksis i utdanningen, har dere ikke hjemmel i fagskoleloven for at deres fagskolestyre kan fatte vedtak om at en student ikke er egnet for yrket, jf. fagskoleloven § 26 og fagskoleforskriften kapittel 5.

Dere har heller ikke hjemmel i fagskoleloven for å utestenge studenter fordi de bryter sikkerhetsreguleringene for flyving eller utfører handlinger som underminerer disse.

Dersom dere skal fatte vedtak om utestengning på bakgrunn av at studenten ikke har en framtid som profesjonell pilot eller har brutt sikkerhetsreguleringer, må det hjemles i det internasjonale regelverket som Norge er pålagt å følge, jf. fagskoleforskriften § 47. Både hjemmel og kriterier bør gå fram av deres lokale forskrift, og vedtaket må fattes som et enkeltvedtak med klagerett etter forvaltningsloven.

Vitnemål: For bestemmelsen om vitnemål i § 6-1, anbefaler vi at dere bare viser til fagskoletilsynsforskriften § 2-7, eller at dere tar med alle forhold som er angitt i denne bestemmelsen.

3.4 Økonomiske forhold ved fagskolen

3.4.1 Disponering av midler

Egenbetaling fra studentene skal benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt.

Med akkreditert utdanning/virksomhet menes drift som kan knyttes til fagskolens akkreditering(er) sammenholdt med formålet angitt i fagskoleloven § 1, herunder formålstjenlige tiltak til studentvelferd, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv.¹¹ § 2 andre avsnitt.

At egenbetaling fra studentene skal benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål innebærer at fagskolen kun kan pådra seg kostnader som er relevante for utdanningsvirksomheten. Videre må kostnadene være forholdsmessige med hensyn til fagskolens behov. I denne vurderingen tas det utgangspunkt i kostnader til ordinær drift av sammenlignbare fagskoler.

Private fagskoler som ikke mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av de totale eiendelene, jf. fagskoleloven § 29 femte avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at lovens krav knyttet til utdelinger ikke er oppfylt, da fagskolen har gitt et konsernbidrag som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene. Vi konkluderer videre med at fagskolen ikke har sikret at egenbetaling fra studentene benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I kontrollen med disponering av midler har NOKUT sett på de reviderte årsregnskapene, inkludert årsregnskapet for 2021, i Brønnøysundregistrene, hovedbok, saldobalanse og reskontro. I tillegg har vi benyttet informasjon og dokumentasjon fra det stedlige tilsynet.

Avgivelse av konsernbidrag

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

Vi ser av årsregnskapet til OSM for 2018 at det ble avgitt konsernbidrag i 2018, pålydende kroner 172 504 før beregning av skatt. Det fremkommer ikke av dokumentasjonen hvilket selskap konsernbidraget ble gitt til. Våre beregninger viser at institusjonen hadde en egenkapitalgrad (egenkapital/eiendeler) på 10,7 prosent i 2018 etter at konsernbidraget ble gitt (i første omgang avsatt i balansen).¹²

I årsregnskapet for 2019 note 6 ser vi at OSM også dette året ga et konsernbidrag til et selskap i konsernet. I intervjuet med ledelsen i forbindelse med det stedlige tilsynet kom det frem at konsernbidraget ble gitt til OSM Aviation Airtech AS. Konsernbidraget utgjorde

¹¹ Forskrift 21. desember 2017 nr. 2383 private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv

¹² $(\text{Egenkapital/Eiendeler}) * 100 = (531\,667 / 4\,969\,656) * 100 = 10,7$ prosent

kroner 556 647 før beregning av skatt. Våre beregninger viser at institusjonen hadde en egenkapitalgrad på 7,5 prosent i 2019,¹³ etter at konsernbidraget ble avsatt i balansen som kortsiktig gjeld.

Vår vurdering er derfor at konsernbidragene som ble avgitt til et selskap i konsernet i 2018 og til OSM Aviation Airtech AS i 2019, er i strid med forbudet mot utdeling som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene, jf. fagskoleloven § 29 femte avsnitt.

Transaksjoner i forbindelse med ny konsernstruktur («skilsmissen»)

Vurderingsgrunnlag

I intervjuer med ledelsen og påtroppende styreleder fremkom det at det ble foretatt noen konserninterne transaksjoner i forbindelse med at enkelte selskap ble trukket ut av konsernet i midten av 2021. Denne omstruktureringen av konsernet ble under det stedlige tilsynet omtalt som «skilsmissen». Vi har i denne sammenheng undersøkt følgende forhold: Utlån 1, Utlån 2, Utlån 3, lån og konsernbidrag.

Det ble i intervjuene sagt at selskapene som drev med bemanning ble flyttet ut av den opprinnelige konsernstrukturen, mens fagskolen og OSM Aviation Airtech AS ble igjen i konsernet. I den forbindelse ble det besluttet at daværende styreleder i OSM skulle overta selskapene som ble tatt ut av konsernstrukturen. Disse selskapene ble overtatt vederlagsfritt, og mellomværende mellom de gamle selskapene i konsernet ble slettet. Det fremkommer ikke av dokumentasjonen hvem som tok disse avgjørelsene, eller når de ble tatt, og dette ble heller ikke nevnt i intervjuene.

Det kom frem i intervjuene med ledelsen og påtroppende styreleder at en av OSMs eiere ga fagskolen midler som oversteg det nedskrevne konsernbidraget. Ledelsen uttalte at dette vil innebære en styrking av egenkapitalen i 2022-regnskapet.

Utlån 1

Ledelsen og påtroppende styreleder uttalte i intervju at utlånene til OSM Aviation Airtech AS/AB har vært en erstatning for manglende fakturering for varer og tjenester. Vi ser av hovedbok for 2021 konto 2460 *leverandørgjeld* at til sammen 2,3 mill. kroner (kredit) er flyttet til konto 1322 *finansielt anleggsmiddel/utlån* (debet). Videre ser vi av konto 1920 *bank* at OSM har foretatt uttak (kredit) av bank på henholdsvis kroner 200 000 og 550 000, som øker saldoen til konto 1322 (debet). I hovedbok er disse transaksjonene til konto 1322 beskrevet som «IC Loan-Airtech AS (NOK)», og utgående saldo på denne kontoen utgjør totalt kroner 3 050 000.

Utlån 2

Ledelsen sa i intervju at mellomværende og påløpte kostnader til de selskapene som gikk ut av konsernet, ble slettet. Dette utgjorde ifølge ledelsen om lag 2,8 mill. dollar i gjeld og 600 000–700 000 dollar i fordringer. Vi ser i hovedboken «mai-juli 2021» at ulike fordringer (konto 13250 *finansielt anleggsmiddel* og 15500 *kundefordring*) og bankoverføringer (konto

¹³ (Egenkapital/Eiendeler)*100 =(1 579 248/21 116 662)*100=7,48 prosent

19300) er tilbakeført (kreditert) til OSM, hvor det totale beløpet utgjør kroner 6 106 677.¹⁴ Parallelt er leverandørgjelden (konto 24600) redusert (debitert) med det samme beløpet.

Utlån 3

Vi ser av fordringen (*finansielt anleggsmiddel/utlån*, konto 1320) at et beløp på kroner 4 091 193 til OSM Aviation Academy AB er overført (kreditert) til OSM Aviation Airtech AS (konto 1321) (debet) i 2021. Se kapittel 2.5.3 om avtaler med nærstående for omtale av dette utlånet.

Lån

Av hovedbok og saldobalanse for 2019, 2020 og 2021 fremkommer det at OSM har et lån fra eier, OSM Academy Holding AS. Saldoen per 31. desember 2021 utgjør kroner 575 643 (konto 2260 i 2021). Dette beløpet samsvarer med lånebeløpet rapportert i revidert årsregnskap. Ledelsen sa i intervju at bakgrunnen for lånet var at pensjonsordningen til enkelte ansatte som ble med over til den nye strukturen i konsernet etter den såkalte «skilsmissen», skulle knyttes til eieren og ikke til OSM. Vi er av den forståelse at pilotene skulle ha sin pensjonsordning i OSM, mens øvrige ansatte skulle ha den i holdingselskapet. Se kapittel 2.5.3 om avtaler med nærstående for omtale av dette utlånet.

Konsernbidrag

Revidert årsregnskap i Brønnøysundregistrene for 2020¹⁵ viser at OSM mottok et konsernbidrag på kroner 3 394 709 i 2020 før skatt. Vi kan i saldobalansen for 2021 se at dette er ført som en fordring på fagskolens søsterselskap, Zymfonix AS. Vi ser imidlertid av samme dokument at avsatt konsernbidrag er reversert. Bokføringen viser at avsatt fordring er tilbakeført som tap på fordring. Ifølge intervjuene med ledelsen og påtroppende styreleder var dette en del av oppgjøret i forbindelse med omstruktureringen av konsernet i 2021.

Vurderinger

Vi har ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere «skilsmissen» i sin helhet, og har ikke, gjennom våre undersøkelser av de tre forholdene, funnet igjen de eksakte beløpene som i intervjuet med ledelsen ble oppgitt som slettet. Det vi imidlertid har vurdert, er om fagskolen, gjennom de tre utlånene, lånet og konsernbidraget, har sikret at egenbetaling fra studentene er benyttet til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål.

De konserninterne transaksjonene som er foretatt, viser at OSM har stilt sine midler til disposisjon for å finansiere driften av OSM Aviation Airtech AS/AB. Etter det vi forstår har OSM, istedenfor å vente på at kostnader for innkjøp skal bli fakturert, lånt ut midler til nærstående parter. Vi forstår det slik at lånet og det mottatte konsernbidraget som ble slettet i 2021, er nedskrivninger av gjeld og fordringer i forbindelse med skilsmissen. Dette samsvarer med det ledelsen og påtroppende styreleder sa i intervju om sletting av fordringer og gjeld.

At egenbetaling fra studentene skal benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål, innebærer blant annet at oppsparte midler, etter eventuelle utdelinger, skal

¹⁴ I hovedbok omtales transaksjonene som «settlement IC loan» (oversatt er dette «oppgjør»)

¹⁵ Note 7, Skatt

benyttes til fremtidige investeringer eller andre disposisjoner som vil innebære fordeler for studentene. Vår vurdering er at fagskolen, gjennom måten skilsmissen har blitt håndtert på, ikke har sikret at egenbetaling fra studentene benyttes i tråd med lovens krav, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt.

For ordens skyld vil vi videre påpeke at transaksjoner knyttet til mellomværende med nærstående skal bokføres i henhold til regnskapsloven og bokføringsloven.

3.4.2 Økonomisk skille mellom akkrediterte og ikke-akkrediterte deler av virksomheten

Private fagskoler skal ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte delene av virksomheten og eventuelle ikke-akkrediterte deler av virksomheten, jf. fagskoleloven § 33 andre avsnitt og forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 2. Dette skillet skal hindre at studentenes egenbetaling benyttes til den ikke-akkrediterte delen av virksomheten. Regnskapene skal kunne dokumentere at fagskolen opprettholder et slikt skille mellom delene av virksomheten.

Kurs rettet mot andre enn institusjonens studenter vil kunne anses som en del av institusjonens akkrediterte virksomhet, forutsatt at kursets innhold har tilstrekkelig forankring i institusjonens akkrediteringer og at kursets innretning for øvrig er forenlig med formålsbestemmelsene i fagskoleloven. Eksternt rettet kursaktivitet må ikke komme til foretrengsel for institusjonens kjerneoppgaver rettet mot dens studenter.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kurs rettet mot nederlandske studenter anses som akkreditert virksomhet, og at kravet om økonomisk skille mellom akkrediterte og ikke-akkrediterte deler av virksomheten derfor ikke gjør seg gjeldende.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

For å avklare om OSM har inntekter utover studentenes egenbetaling, som forutsetter at fagskolen må ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte delene av virksomheten og eventuelle ikke-akkrediterte deler av virksomheten, har vi undersøkt fagskolens salgsinntektskontoer i regnskapet.

Av hovedbok konto 3220 for 2021 finner vi salgsinntekter på 232 500 kroner per student, benevnt som «semester fee». Videre fremkommer det fra samme konto inntekter pålydende [redacted] og [redacted] euro¹⁶ per student, benevnt som faktura til «EPST Training BV». Under intervjuet sa påtroppende styreleder at sistnevnte er betaling fra nederlandske studenter som tar sin innledende del av utdanningen ved OSM og avsluttende del i Nederland. OSM er ifølge ledelsen underleverandør av tjenester til den nederlandske flyskolen. Påtroppende styreleder sa i intervju at de nederlandske studentene følger det samme programmet som OSMs øvrige studenter.

NOKUTs vurdering er at kurs rettet mot andre enn studenter som er tatt opp som fagskolestudenter ved institusjonen, er å anse som del av fagskolens akkrediterte virksomhet, så lenge det er det samme studieopplegget som følges. Vi legger til grunn at

¹⁶ Tilsvarende om lag [redacted] til [redacted] kroner, men avhengig av valutakurs.

kurset rettet mot de nederlandske studentene, har et innhold som er tilstrekkelig forankret i institusjonens akkrediteringer, og at kursets innretning for øvrig er forenlig med formålsbestemmelsene i fagskoleloven. Vår konklusjon er derfor at tilbudet anses å være akkreditert virksomhet.

3.4.3 Avtaler med nærstående

Private fagskoler kan ikke gjennomføre avtaler med nærstående eller overføre midler til nærstående på andre vilkår enn det som ville ha vært fastsatt mellom uavhengige parter, og fagskolen skal kunne dokumentere at dette ikke er gjort, jf. fagskoleloven § 30 første og andre avsnitt.

Fagskolens avtaler med nærstående, som har totalbeløp på kroner 10 000 eller mer, skal dokumenteres med skriftlige avtaler. Dette gjelder avtaler fra og med 1. januar 2018, og med en og samme nærstående avtalepart i løpet av ett regnskapsår. Det er styrets ansvar at pris og andre vilkår i avtalene ikke stiller institusjonen dårligere enn det som ville vært inngått i avtaler mellom uavhengige parter under sammenlignbare forhold og omstendigheter. I denne sammenhengen skal det tas hensyn til den reelle risiko- og funksjonsfordelingen mellom partene. Dette følger av forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre og fjerde avsnitt.

Nærstående inkluderer, men er ikke begrenset til, de som er oppregnet i aksjeloven § 1-5. Se også forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 første avsnitt, jf. forskrift til regnskapsloven¹⁷ § 7-30b-1, for utfyllende definisjon av nærstående parter. Blant nærstående regnes selskaper i samme konsern.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravene til avtaler med nærstående ikke er oppfylt, da avtaler om utlån fra og lån til OSM ikke er inngått skriftlig, ikke er gjennomført på markedsmessige vilkår, og fagskolen følgelig heller ikke kan dokumentere at avtalene er gjennomført på markedsmessige vilkår. Videre kan ikke fagskolen dokumentere at avtalen om leie av bolig, og avtalen om leie av og vedlikehold og service på fly, er gjennomført på markedsmessige vilkår.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I kontrollen av avtaler med nærstående har NOKUT sett på utlån, lån, leie av bolig og leie av og vedlikehold og service på fly. I intervju med påtroppende styreleder fremkom det at det gamle regnskapssystemet som ble administrert fra Barcelona gjennom regnskapssystemet Dynamix, mangler informasjon, helt eller delvis, om hva transaksjonene frem til og med juli 2021 gjelder. Hovedbok og saldobalanse er derfor delt inn i januar til april 2021 og mai til desember 2021, samt hele 2021. NOKUTs gjennomgang av regnskapsdokumentasjonen bekrefter dette, og på bakgrunn av manglende beskrivelser av transaksjonene for 2019 og 2020 har vi i hovedsak tatt utgangspunkt i regnskapsdokumentasjonen for 2021 i vår kontroll. Der vi har tatt utgangspunkt i noe annet, vil det fremkomme i vurderingene.

I e-poster av 18. mai 2022 og 2. juni 2022 ba NOKUT fagskolen om organisasjonskart over selskapene som ble igjen i konsernet etter omstruktureringen i september 2021, og oversikt

¹⁷ Forskrift 7. september 2006 nr. 1062 til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56

over konsernstrukturen slik den så ut før omorganiseringen som ble utført i andre halvdel av 2021. Denne dokumentasjonen ble ikke levert.

Utlån og lån

Vurderingsgrunnlag

NOKUT har ikke mottatt skriftlige avtaler for utlånene og lånet, og det fremkom i intervjuene med ledelsen og påtroppende styreleder at utlånene og lånet er gjennomført uten skriftlige avtaler.

Det fremgår av hovedbok for 2021 at OSM har gitt lån, i henholdsvis euro og svenske og norske kroner, til to selskaper i konsernet: OSM Aviation Academy AB (verkstedet i Sverige) og OSM Aviation Airtech AS.¹⁸ Av samme dokument ser vi at saldoen på lånene per 31. desember 2021 er henholdsvis kroner 4 002 857, 4 091 193 og 3 050 000. Totalt har OSM lånt ut kroner 11 144 050 i 2021. Det er imidlertid avvik mellom beløpene i hovedbok og revidert årsregnskap. I revidert årsregnskap note 5 ser vi at lån til foretak i samme konsern utgjør kroner 7 742 539.

Vi ser også av saldobalansene at OSM hadde et utlån til OSM Aviation Academy AB i 2020 på kroner 12 718 566. Etter det vi ser av hovedbok for 2019 ble det ikke lånt ut midler til selskap i konsernet i 2019. Vi kan videre se av årsregnskapet i Brønnøysundregistrene for 2020, og i saldobalansen for samme år, at renteinntektene, som vi ut fra sammenhengen forstår at knytter seg til utlånene, utgjør kroner 254 260.¹⁹ Det fremkommer imidlertid ikke av saldobalansen for 2021 renteinntekter for utlånene i 2021. Av revidert årsregnskap for 2021 ser vi imidlertid at renteinntekter fra foretak i samme konsern utgjør kroner 232 276.

I intervjuene med ledelsen og påtroppende styreleder i forbindelse med det stedlige tilsynet, kom det frem at OSM Aviation Airtech AS ikke har hatt midler til å betale sine kostnader til OSM Aviation Airtech AB i Sverige knyttet til flyleie. OSM har derfor betalt denne kostnaden gjennom utlån til OSM Aviation Airtech AS og OSM Aviation Airtech AB. Etter det vi forstår, relaterer utlånene seg til varer og tjenester som skulle vært eller vil bli fakturert OSM, jf. rapportens kapittel 3.4.1.

I intervju sa ledelsen at det ikke har blitt stilt sikkerhet for utlånene, og at låntakerne ikke har betalt renter til OSM. Ledelsen og påtroppende styreleder sa videre at det er meningen at lånene skal være rentebærende, og at det er ønskelig med en rente tilsvarende NIBOR²⁰ pluss to prosent margin, slik renten tidligere har vært.

Av hovedbok for 2021 konto 1920 og 1560 ser vi at OSM også har lånt ut henholdsvis kroner 250 000 og 140 000 til OSM Technical Training AS. I intervju sa ledelsen at dette selskapet trengte midler, og at OSM var det eneste selskapet i konsernet som kunne låne ut. Som for utlånene til OSM Aviation Airtech AS/AB, fremkommer det ikke av dokumentasjonen noe om renteinntekter eller sikkerhetsstillelse for disse utlånene.

¹⁸ Hovedbok for 2021 konto 1320, 1321 og 1322

¹⁹ Konto 8030

²⁰ Norwegian Interbank Offered Rate (NIBOR) er et sett med renter som skal gjenspeile hva bankene krever for usikrede lån i norske kroner til andre banker.

Som vist i rapportens kapittel 3.4.1, har OSM et lån fra eier, OSM Academy Holding AS, pålydende kroner 575 643. Vi kan se av revidert årsregnskap at annen rentekostnad utgjør 12 127 kroner i 2021, men det fremkommer ikke om dette er til foretak i samme konsern. Vi kan derfor ikke se av regnskapet hva kostnaden for dette lånet utgjør. Ledelsen sa i intervju at lånet gjelder lønn til OSM Academy Holding AS knyttet til pensjon.

Vurderinger

Da OSMs avtaler knyttet til utlån og lån er gjennomført uten skriftlige avtaler, konkluderer vi med brudd på lovens krav om at fagskolens avtaler med nærstående, som har totalbeløp på 10 000 kroner eller mer, skal dokumenteres skriftlig, jf. av forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre og fjerde avsnitt.

Det er videre vår vurdering at avtalene om utlån og lån ikke er gjennomført på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 første avsnitt. Dette begrunnes ikke bare i at uavhengige parter ikke ville lånt ut penger uten skriftlig avtale, men også vilkårene for utlånene. Vi registrerer at OSM har vurdert at NIBOR pluss 2 prosent margin kan være en kompensasjon for utlånene, men så vidt vi forstår, er dette vilkåret først blitt fastsatt i etterkant av utlånene. Dette underbygges av at renteinntektene i 2021 først er beregnet etter at vi mottok saldobalanse og hovedbok for 2021. Vår vurdering er at dette vilkåret skal være klart før avtaleinngåelse og utbetaling. Vi kan heller ikke se at OSM har mottatt kompensasjon for valutarisikoen ved å låne ut midler i annen valuta enn norske kroner. Vi legger til grunn at fagskolen heller ikke har stilt andre vilkår knyttet til mellomværende til de nærstående selskapene på utlånstidspunktene.

Da det ikke er avtalt noen rente eller sikkerhet for utlånene, er det vår vurdering at institusjonen stiller dårligere enn det som ville vært inngått i avtaler mellom uavhengige parter under sammenlignbare forhold og omstendigheter. For å være i tråd med lovens krav, må avtalene inneholde markedsmessig rente på mellomværende mellom nærstående parter, og denne må være fastsatt og avtalt i forkant av avtaleinngåelsen.

Da vi konkluderer med at avtalene om utlån og lån ikke er gjennomført på markedsmessige vilkår, er det videre vår konklusjon at fagskolen heller ikke har dokumentert at avtalene er gjennomført som mellom uavhengige parter, jf. fagskoleloven § 30 andre avsnitt.

Vi påpeker til slutt at andre vilkår enn pris, som lånebeløp, tilbakebetalingstidspunkt, sikkerhetstillegg, hva midlene skal benyttes til og konsekvenser av betalingsmislighold, bør fremgå av avtalen.

Leie av bolig

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

Det fremkommer av avtalene «Husleiekontrakt_Gamle Songevei1», «Husleiekontrakt_Fløyveien1» og «Leiekontrakt Stinteveien 3» at OSM leier boliger. Av de to førstnevnte avtalene fremkommer det at utleier er Seaview Eiendom AS, som vi i Brønnøysundregistrene ser at har endret navn til Eiendominvest Arendal AS. Eiendominvest Arendal AS står oppført som utleier for Stinteveien 3. Vi ser at påtroppende styreleder i OSM representerer utleieren, og at eierne av OSM står som eiere av eiendomsselskapet. Boligavtalene er derfor avtaler med nærstående parter. Husleien i Gamle Songevei utgjør

kroner [redacted] per måned, og i Fløyveien og i Stinteveien utgjør den kroner [redacted] per måned.

OSM har ikke fremlagt dokumentasjon på at det er foretatt undersøkelser av leieprisene mot andre leiepriser på boliger i Arendal. NOKUT har derfor ikke grunnlag for å vurdere om boligavtalene er fastsatt på markedsmessige vilkår, jf. fagskoleloven § 30 første avsnitt. Uansett konkluderer vi med at OSM ikke kan dokumentere at boligavtalene er inngått på markedsmessige vilkår, slik fagskoleloven § 30 andre avsnitt krever.

Leie av og service på fly

Vurderingsgrunnlag

I avtalen «Intercompany agreement», som NOKUT heretter benevner som «leieavtalen», fremkommer det at OSM har en avtale med OSM Aviation Airtech AS og OSM Aviation Airtech AB om flyleie, service og vedlikehold. I e-post av 9. mars 2022 fra OSM til NOKUT fremgår det videre at avtalen gjelder faste og variable kostnader som påløper fra OSM Aviation Airtech AS til OSM. Avtalen ble inngått 1. januar 2021, og gjaldt til 31. desember 2021. Ifølge leieavtalen skal tilbyder utføre en rekke oppgaver på enkelte flytyper.

Prisen for disse oppgavene er oppgitt til kroner [redacted] per flytime for flytypen Cessna 172S (JT-A), og kroner [redacted] per flytime for flytypen Diamond DA42. I priskalkyle mottatt på e-post 21. mars 2022, fremkommer beregningsgrunnlaget for disse to prisene. Det fremkommer ikke om prisene er sammenliknet med priser på tilsvarende tjenester i markedet. Beregningsgrunnlaget for priskalkylen (prismodellen) består av [redacted] fordelt på de ulike flytypene. Ledelsen og påtroppende styreleder sa i intervju i forbindelse med det stedlige tilsynet at OSM betalte for faste kostnader, som omfatter [redacted], og variable kostnader, som omfatter en [redacted]. Ifølge ledelsen kunne det ta inntil et år før OSM ble fakturert for flyleie og service, og avstemming og oppfølging av prismodellen var krevende. I forbindelse med dokumentgjennomgang under det stedlige tilsynet ble NOKUT oppmerksom på at siste faktura for service og flyleie var fra juli 2021. Ledelsen sa i intervju at flyleie for tiden etter juli 2021 ikke er fakturert ennå. Ifølge OSM er dette likevel betalt, men i form av utlån, jf. underkapittelet «Utlån og lån» over.

Det fremkom videre i intervju at OSM mener avtalen er gjennomført på markedsmessige vilkår, da verkstedet i Sverige (OSM Aviation Airtech AB) er Cessna-forhandler og får [redacted] rabatt på flydeler. Videre er prisene på vedlikehold av fly, ifølge ledelsen og påtroppende styreleder, de samme som et flyverksted i Rakkestad tar. Da avtalen om flyleie, service og vedlikehold har utgått, arbeider OSM med å få på plass en ny avtale, inkludert en ny prismodell.

Vurderinger

Fagskolen skal kunne underbygge og redegjøre for prissettingen i avtalen, herunder premissene for denne. Av priskalkylen kan vi ikke se at prisene for leie av og service på fly er sammenliknet med priser på tilsvarende tjenester i markedet, som for eksempel priser hos andre flyverksteder. Selv om ledelsen og påtroppende styreleder i intervju sa at det er foretatt en «benchmarking» av prisene mot et verksted i Rakkestad, og at OSM Aviation

Airtech AB får rabatt på deler, har vi ikke fått fremlagt dokumentasjon som viser at vilkårene er markedsmessige.

Da beregningen av prisene i priskalkylen er fastsatt ut fra kostnader NOKUT ikke kan vurdere, og vi ikke har fått oss forelagt sammenlignbare priser, kan NOKUT vanskelig konkludere på om prisene per flytime som legges til grunn i avtalen med nærstående part, er markedsmessige, jf. fagskoleloven § 30 første avsnitt. Vår vurdering er uansett at OSM ikke kan dokumentere at prisene for service, vedlikehold og flyleie er fastsatt på markedsmessige vilkår, slik loven krever, jf. fagskoleloven § 30 andre avsnitt.

3.5 Internkontroll

Det følger av fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning at styret skal sørge for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette. Dette innebærer at styret for det første skal sørge for at institusjonen er i stand til å etterleve kravene. For det andre skal styret sørge for å følge opp at kravene faktisk etterleves.

Regelen omfatter etterlevelse av krav i lov og forskrift knyttet til økonomiske og administrative forhold. Dette innebærer som utgangspunkt at styret må vurdere behovet for kontrolltiltak basert på risikoen for overtredelse av hvert enkelt konkrete krav i regelverket. Risikoen vil kunne variere fra institusjon til institusjon, blant annet med tanke på den enkelte fagskoles størrelse og aktiviteter. Internkontroll er et godt virkemiddel for institusjonene til å sikre at driften skjer i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler om økonomiske og administrative forhold. Egnede internkontrollrutiner gir også tilsynsmyndigheten en indikasjon på om driften er i tråd med de krav som stilles i lov og i medhold av lov.

Tilstrekkelig internkontroll bidrar videre til god økonomistyring. For at styret skal kunne forvalte egenbetaling og eventuelt offentlig tilskudd, er de avhengig av å vite hva midlene er benyttet til og hvordan de skal anvendes videre.

Ansvar for egnede kontrolltiltak ligger hos styret selv om oppgaver knyttet til etableringen og gjennomføringen kan delegeres. Slik det fremgår ovenfor, har fagskolen et handlingsrom med tanke på utformingen av internkontrollen, men det må kunne påvises at kontrolltiltakene er tilstrekkelige til å oppfylle kravene som stilles i lov. Dette innebærer at det på enkelte områder vil være behov for å etablere skriftlige rutiner.

3.5.1 Styrets arbeid med økonomistyring

Internkontrollbestemmelsen i fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning innebærer at det er styrets ansvar å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å sikre at kravene til disponering av egenbetaling overholdes.

Styret har derfor ansvar for å sørge for kontrolltiltak som sikrer at egenbetaling fra studentene benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål, jf. fagskoleloven § 29 tredje avsnitt.

For å sikre en forsvarlig økonomistyring må alle private fagskoler ha en fullmaktsstruktur og rutiner for gjennomføring av transaksjoner, herunder blant annet innkjøpsrutiner. I tillegg må alle

institusjoner ha tiltak for etterkontroll og rutiner for håndtering av avvik. Det kan være nødvendig med ytterligere tiltak, dersom risikoen for svikt anses som tilstrekkelig stor.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at fagskolen ikke oppfyller lovens krav om å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å sikre at kravene til disponering av egenbetaling overholdes. Vår vurdering er at OSM har en del elementer på plass i sitt internkontrollsystem, men at de oversendte rutinene for innkjøp og utlegg ikke er tilstrekkelig egnet til å sikre at krav om forsvarlig økonomistyring overholdes. Videre er det vår vurdering at OSM mangler en fullmaktsstruktur og rutiner for oppfølging av avvik.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

Den siste styreprotokollen NOKUT har mottatt fra fagskolen er fra juli 2021. Som nevnt i rapportens kapittel 3.1.2, ble det i e-post fra OSM til NOKUT av 8. mars 2022 skrevet at dokumentasjonen av styremøtene har vært mangelfull. Dette ble også sagt i intervju med ledelsen i forbindelse med det stedlige tilsynet. Videre fremkom det i intervjuet at det ikke har vært avholdt styremøter ved fagskolen siden juli 2021, og at det primært er daglig leder og påtroppende styreleder som siden september 2021 har arbeidet med driften av fagskolen, i mangel på et fungerende styre. Det ble videre uttalt i intervju med ledelsen og påtroppende styreleder at OSM ikke har sendt økonomirapporter til styret siden tidlig høst 2021, og at det finnes lite skriftlig dokumentasjon om økonomien til OSM etter den såkalte «skilsmissem».

At OSM over så lang tid ikke har hatt et fungerende styre, og at det ikke har blitt avholdt styremøter på nærmere et år, er etter vår vurdering en indikasjon på at internkontrollen, som skal bidra til god økonomistyring av fagskolen, ikke er tilstrekkelig til å sikre at driften skjer i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler.

Vi går i det følgende gjennom den foreliggende dokumentasjon med henblikk på institusjonens fullmaktsstruktur, rutiner for gjennomføring av transaksjoner, herunder rutiner knyttet til innkjøp, utlegg, attestasjon og tilgang til bankkonto, bokføring og håndtering av faktura/bilag, og rutiner for etterkontroll og oppfølging av avvik.

Fullmaktsstruktur

Vurderingsgrunnlag

Når det gjelder fullmaktsstruktur, har fagskolen, i dokumentet «Oversikt over krav og dokumentasjon», oppgitt at styret ikke har delegert avgjørelsesmyndighet. Imidlertid følger det av vedtektene at styret har delegert flere oppgaver til administrasjonen, rektor og Accountable Manager (se rapportens kapittel 3.1.4). Det fremkommer imidlertid ikke av dokumentasjonen noe om fullmaktsstruktur, det vil si fullmakter og rammer administrasjonen kan disponere selskapets midler innenfor.

Av protokoll fra styremøte 10. mai 2021 og i dokumentet «OSM Aviation Academy AS – Interne rutiner rutinebeskrivelser 29.10.2021», som NOKUT heretter omtaler som «rutinebeskrivelsen», står det at styret har gitt procura til daglig leder. Videre fremkommer det i Brønnøysundregistrene at det er styreleder som har signeringsrett. Vi ser at daglig

leder har undertegnet avtalen med OSM Aviation Airtech AS/AB om flyleie, vedlikehold og service, mens påtroppende styreleder har undertegnet en avtale med regnskapsbyrået ECIT Normann & Øygarden AS (heretter benevnt som «ECIT»). I intervjuene med ledelsen og påtroppende styreleder fremkom det at alle transaksjoner med selskaper i konsernet skal gjennomgå, og alle innkjøp skal inntil videre godkjennes av daglig leder. Daglig leder har etter den såkalte «skilsmissen» tatt ansvar for avtaler med OSM Aviation Airtech AS/AB, mens styret ved påtroppende styreleder tar seg av avtalen med regnskapsfører.

Når det gjelder regnskap, budsjett og økonomirapporteringer, fremkommer det av vedtektene og styreinstruksen at styret skal vedta budsjett og godkjenne årsregnskap for fremlegging i selskapets generalforsamling, og at administrasjonen skal legge frem økonomisk rapport for styret ved hvert ordinære styremøte. Det står videre i styreinstruksen at ved et av styremøtene²¹ skal styret behandle blant annet disponering av fortjeneste og revisors beretning. Av dokumentet «ECIT Oppdragsavtale», som NOKUT heretter benevner som «oppdragsavtalen», fremkommer det at ECIT skal levere periodiske regnskapsrapporter (hver annen måned) til OSM, og utarbeide årsregnskap med noter.

Påtroppende styreleder sa i intervju i forbindelse med det stedlige tilsynet at OSM ikke har sendt økonomirapporter til styret siden tidlig høst 2021. Vi ser av protokollene fra styremøtene at administrasjonen i tre møter – de ekstraordinære styremøtene 15. april 2020 og 9. juli 2020, og styremøtet 13. juli 2021 – har fremlagt rapportering om fagskolens økonomi for styret. Vi har ikke fått oversendt protokoll fra generalforsamlinger, som skal inneholde godkjenning av årsregnskap. I intervju med ledelsen kom det frem at styret ikke har fattet vedtak om budsjett for 2022.

Det fremkommer ikke av oversendt dokumentasjon når overskridelser av budsjettet skal tas opp i styret. I protokoll fra ekstraordinært styremøte 15. april 2020 fremgår det imidlertid at styret fattet et vedtak om at selskapet ikke skal «gjøre noen finansielle disposisjoner eller på noen annen måte overføre eiendeler eller cash uten godkjenning av gruppens CFO». ²² I intervju med ledelsen ble det sagt at når et nytt styre kommer på plass, skal styret og generalforsamlingen se på fullmakter på nytt.

Vurderinger

Vår vurdering er at OSM ikke oppfyller kravet til fullmaktsstruktur. Bakgrunnen for vår vurdering er at OSM ikke har angitt roller, ansvar og rammer for disponering av selskapets midler, herunder fullmakt fra styret til administrasjonen om disponeringen. Både påtroppende styreleder og daglig leder har signert avtaler på vegne av fagskolen, men ut fra opplysningene i Brønnøysundregistrene er det kun styreleder som skal signere avtaler.

Vi kan ikke se at styret har vedtatt budsjett, herunder justert budsjett og behandlet regnskapsrapporter med helhetlig regnskapsoversikt og budsjettoppfølging. Det ble bekreftet i intervju at styret ikke har gjort dette. Videre ser vi av styreprotokollene at fagskolens rutiner som omhandler økonomirapportering til styret, ikke følges, da

²¹ «Ved ordinært møte som avholdes i den periode på fire måneder som følger direkte etter utgangen av selskapets regnskapsår»

²² NOKUT legger til grunn at CFO er Chief financial officer (finansdirektør)

administrasjonen kun ved tre styremøter har rapportert om fagskolens økonomi – ikke ved hvert ordinære styremøte, slik det står i vedtektene og styreinstruksen.

Vi konkluderer med at det ved OSM må etableres en fullmaktsstruktur med en tydelig fordeling av roller, ansvar og myndighet når det gjelder disponering av midler, og rutinebeskrivelse for når budsjettoverskridelser må løftes opp til styret. Fagskolen må videre sørge for å etterleve vedtektene og styreinstruksen om økonomirapportering og styrets behandling av budsjett og regnskap.

Innkjøp og utlegg

Vurderingsgrunnlag

Fagskolen har oversendt innkjøpsrutiner som inneholder total beløpsgrense for innkjøp, og informasjon om godkjenning. Det står at innkjøp under \$ 1 000 skal godkjennes av nærmeste leder, og at innkjøp over \$ 1000 skal godkjennes av administrerende direktør (daglig leder). Det ser ikke ut til at det er satt rammer for hva det kan foretas innkjøp av innenfor den oppgitte beløpsgrensen. Hvem som kan foreta innkjøp kommer, så vidt vi kan se, ikke frem av innkjøpsrutinene. Ledelsen sa i intervju at daglig leder godkjenner alle innkjøp. Videre sa ledelsen at OSM ikke har hentet inn anbud i forbindelse med innkjøp, siden de hittil kun har foretatt små innkjøp, men at innhenting av anbud vil innføres på lengre sikt. Det ble videre sagt at innkjøpsrutinene er noe mangelfulle, og at de er under revidering. Vi forsto ledelsen slik at fagskolen har planer om å iverksette internkontrolltiltak knyttet til innkjøp.

Av innkjøpsrutinene fremkommer det at ansattes utlegg og reiseregninger skal godkjennes av nærmeste leder, og at sjefsinstruktør godkjenner studenters utlegg. Det fremkommer ikke av innkjøpsrutinene eller annen innsendt dokumentasjon hvilke varer og tjenester studentene kan legge ut for, og hva slags utlegg, utover reiseregninger, ansatte kan få refusjon for. Beløpsgrense for ansattes og studenters utlegg fremkommer heller ikke. I intervju sa ledelsen imidlertid at studentene kan legge ut for utgifter i forbindelse med reise eller oppdrag, som registreres i egen app, mens ansatte kan legge ut for kjøp i forbindelse med reiser, medisinsk sertifikat, og betaling av årsavgifter. Ledelsen bekreftet i intervju at det er nærmeste leder som godkjenner ansattes utlegg.

Vi har merket oss at innkjøpsrutinene inneholder et rutinebeskrivelsesskjema med en kolonne der det fremgår en rekke spørsmål knyttet til internkontroll, men vi kan ikke se at samtlige av disse spørsmålene er besvart gjennom rutiner eller prosedyrer.

Vurderinger

Det er vår vurdering at OSMs innkjøpsrutiner ikke er tilstrekkelige. Det følger ikke av innkjøpsrutinene hvem som kan foreta innkjøp, og det er ingen prosedyrebeskrivelse knyttet til innkjøp, herunder at det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet, der for eksempel flere tilbud innhentes og priser fra flere leverandører undersøkes.

Når det gjelder fagskolens rutiner for utlegg, registrerer vi det som ble sagt i intervju om hva ansatte og studenter kan legge ut for. Rutinene mangler imidlertid beløpsgrense.

Videre vil vi påpeke at det nevnte rutinebeskrivelsesskjemaet i innkjøpsrutinene, med spørsmål knyttet til internkontrollen, er et godt utgangspunkt for fagskolens videre arbeid

med rutiner for innkjøp og utlegg, og vi råder fagskolen til å besvare samtlige av spørsmålene i dette skjemaet.

Attestasjon og tilgang til bankkonto

Vurderingsgrunnlag

I rutinebeskrivelsen fremkommer det hvem som, slik vi forstår det, godkjenner at kjøp eller utlegg har funnet sted. I oppdragsavtalen står det at ECIT foretar utbetalinger, og skal sørge for at de skjer innen forfallstidspunktet. Når det gjelder godkjenning av utbetalinger, herunder attestering (godkjenne beløp for andres innkjøp og utlegg) står det i oppdragsavtalen at OSM selv har ansvaret for å attestere betalingsgrunnlaget innen forfallstidspunktet. I intervju med ledelsen ble dette bekreftet, da det ble sagt at controller i OSM godkjenner (attesterer, slik vi forstår det) faktura og utlegg for alle før fakturaen sendes til ECIT for utbetaling. Controller tar, ifølge ledelsen, kontakt med ledelsen eller påtroppende styreleder ved spørsmål knyttet til beløpet.

Av rutinebeskrivelsen fremkommer det at, i tillegg til ECIT, har påtroppende styreleder tilgang til fagskolens bankkonto. I intervjuet med ledelsen fremkom det at controller også har tilgang til bankkonto. Det fremgår ikke av dokumentasjonen noe om hvem som har tilgang til bankkonto. Vi legger derfor til grunn at OSM ikke har dette.

Vurderinger

Det er, ifølge rutinebeskrivelsen, kun påtroppende styreleder som har tilgang til bankkonto, i tillegg til ECIT. Vi registrerer imidlertid det som ble sagt i intervju med ledelsen om at controller har tilgang til bankkonto.

Etter vår vurdering har OSM tilstrekkelige rutiner for attestering. Vi registrerer at controller attesterer alle fakturaer og utlegg. Ansvaret for å attestere inngående fakturaer og utlegg og betale fakturaene er fordelt mellom personer med relevante stillinger. Vi har i denne vurderingen lagt til grunn at eksternt regnskapsfører utfører sitt oppdrag i samsvar med kravet til god regnskapsføringsskikk, herunder gjør en selvstendig vurdering av hver faktura før de bokføres og utbetales.

Bokføring og håndtering av faktura/bilag

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

I oppdragsavtalen med ECIT fremkommer det en rutinebeskrivelse for hvordan faktura og bilag skal håndteres og bokføres. Slik vi forstår det, er det regnskapsfører og/eller bokfører som sender bilag til godkjenning. Det er et punkt i oppdragsavtalen om oppbevaring av regnskapsmateriale. ECIT skal oppbevare dokumentasjonen i 5 år.²³

Vår vurdering er at rutinene for bokføring, håndtering av faktura og bilag, er tilstrekkelige. Det er også vår vurdering at rutinene knyttet til oppbevaring av regnskapsmateriale er tilstrekkelige.

²³ 3,5 år for bokførte opplysninger som i utgangspunktet er tilgjengelige elektronisk

Etterkontroll og oppfølging av avvik

Vurderingsgrunnlag

Når det gjelder OSMs etterkontroll med økonomirutinene, står det i oppdragsavtalen at ECIT foretar avstemminger den 10. i hver måned. I rutinebeskrivelsen står det at regnskapsfører avstemmer eiendeler og gjeld i balansen hver måned før rapportering. Det fremkommer videre at OSM skal følge opp kundereskontro ukentlig i forbindelse med purringer, og sørge for utsendelse til kunden. Det gis bistand fra regnskapsfører ved behov. Videre fremgår det av oppdragsavtalen at ECIT foretar stikkprøver av inndata fra OSM, det vil si oppgaver OSM selv utfører knyttet til regnskap. Det fremkommer av samme dokument at OSM mottar regnskapsrapporter fra ECIT, og vi legger til grunn at avvik vil fremkomme i disse.

Ledelsen sa i intervju at OSM har jevnlige møter med ECIT om oppfølging av økonomien. I intervju kom det videre frem at ECIT bokfører hver faktura løpende, og at OSM har tilgang til regnskapet hvor fagskolen kan se på bokføringer og regnskapsrapporter. Videre kom det frem i intervju med ledelsen at regnskapsfører foretar rimelighetsvurdering av, etter det vi forstår, informasjonsgrunnlaget som OSM sender til regnskapsfører. Ledelsen sa videre at regnskapet er lenket mot bankkonto. Vi legger til grunn at dette medfører at fagskolen kan følge med på bokføring og bevegelser på bankkontoen (bankavstemminger). Ifølge ledelsen gjennomføres bankavstemminger jevnlig.

Det fremkommer ikke av rutinebeskrivelsen eller oppdragsavtalen noe om oppfølging av avvik. Ledelsen sa i intervju at de har «gått gjennom hele økonomien og bygd opp på nytt med en ny modell». Vi forstår det slik at det med dette siktes til et system for styring og kontroll.

Vurderinger

Vi registrerer det som ble sagt i intervju om at OSM skal utarbeide nye rutiner for ECITs arbeid, herunder rutiner for etterkontroll. Imidlertid er det vår vurdering at OSM per nå ikke har tilstrekkelig etterkontroll med økonomirutinene. Vi registrerer at ledelsen sa i intervju at OSM har jevnlige møter med regnskapsfører, men fagskolen må ha rutiner for oppfølging av avvik, der det blant annet fremkommer når avvik skal rapporteres til styret.

Anbefaling

Vi vil understreke at der fagskolen mangler skriftlige internkontrollrutiner, er risikoen for at rutinene ikke blir fulgt særlig høy. Mangel på skriftlige rutiner gjør fagskolen særlig sårbar ved eventuelt sykefravær eller avganger. Vi anbefaler derfor at styret sørger for å skriftliggjøre samtlige internkontrollrutiner.

3.5.2 Styrets arbeid med avtaler med nærstående

Internkontrollbestemmelsen i fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f) første setning innebærer at det er styrets ansvar å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å sikre at kravene som stilles ved gjennomføring av avtaler med nærstående overholdes.

Styret har derfor ansvar for å sørge for kontrolltiltak som sikrer at avtaler med nærstående ikke avviker fra det som ville vært gjennomført mellom uavhengige parter, og at det dokumenteres at dette er tilfellet, jf. fagskoleloven § 30 første og andre avsnitt. Videre må styret etablere og gjennomføre tiltak som sikrer at avtaler med totalbeløp på 10 000 kroner eller mer dokumenteres skriftlig, jf. forskrift om private universiteter, høyskoler og fagskoler – krav til regnskap mv. § 5 andre avsnitt, jf. fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at OSM ikke oppfyller lovens krav om å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å sikre at kravene som stilles ved gjennomføring av avtaler med nærstående overholdes. Fagskolen har ikke rutiner for at det skal gjøres forundersøkelser i markedet, for eksempel undersøkelser av priser og innhenting av tilbud fra flere leverandører, og heller ikke rutiner som sikrer at fagskolen kan dokumentere at avtaler med nærstående er gjennomført på markedsmessige vilkår, og at avtaler med totalbeløp over 10 000 kroner dokumenteres skriftlig.

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

OSM har fremlagt generelle rutiner om innkjøp og bestillinger, jf. rapportens kapittel 3.5.1. Det fremgår ikke av innkjøpsrutinene om de også gjelder handel med nærstående. Ledelsen sa imidlertid i intervju i forbindelse med det stedlige tilsynet, at innkjøpsrutinene gjelder for handel med både eksterne og nærstående. NOKUT har ikke fått seg forelagt noen øvrige rutiner eller retningslinjer for gjennomføring av avtaler med nærstående fra fagskolen.

Innkjøpsrutinene omhandler ikke andre transaksjoner enn innkjøp og bestillinger, og inneholder heller ikke noe om at det skal gjennomføres forundersøkelser i markedet, for eksempel undersøkelser av priser og innhenting av tilbud fra flere leverandører, for å sikre at avtaler og transaksjoner med nærstående gjennomføres på markedsmessige vilkår. Videre har vi ikke mottatt dokumentasjon på at OSM har rutiner som sikrer at fagskolen kan dokumentere at avtaler med nærstående er gjennomført på markedsmessige vilkår, og at avtaler med totalbeløp over 10 000 kroner dokumenteres skriftlig. Vi konkluderer derfor med at lovens krav om internkontroll knyttet til avtaler med nærstående ikke er oppfylt.

4 Krav til fagskoleutdanning

4.1 Opptak

Opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning er fullført og bestått videregående opplæring, jf. fagskoleloven § 16 første avsnitt. Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse. «Realkompetanse» er dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell utdanning, jf. fagskoleforskriften § 2 bokstav b. «Tilsvarende kompetanse» innebærer at de med realkompetanse må ha samme grunnlag for å gjennomføre utdanningen som de som oppfyller de generelle opptakskravene.

Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4. Realkompetansevurdering kan ikke foretas for opptakskrav fagskolene har fastsatt som gjelder yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning. Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. Med spesielle opptakskrav menes krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger. Dette følger av fagskoleforskriften § 7 første, tredje og fjerde avsnitt.

Fagskolens opptakskrav må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, for eksempel de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet sikre en startkompetanse som gjør det realistisk at studentene kan gjennomføre utdanningen innenfor det oppgitte omfanget.

Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering for søkere som har fylt 23 år, med mindre utdanningen kvalifiserer for unntaksbestemmelsene for realkompetansevurdering.

Fagskolen har ikke anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp i fagskoleforskriften § 7. Relevante spesielle opptakskrav må være saklige, nødvendige, forholdsmessige og i tråd med utdanningens formål. Det må komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Videre må fagskolen fastsette hvor stor vekt en opptaksprøve skal tillegges dersom fagskoleutdanningen har opptaksprøve som et spesielt opptakskrav, jf. fagskoleforskriften § 18.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- det ikke er samsvar mellom informasjon om opptaksbestemmelsene i forskriften og informasjon om opptak på deres nettside
- bestemmelsene om rangering ikke er i samsvar med regelverket
- opptakskravet ikke er i samsvar med regelverket fordi det ikke er tydelig at de spesielle opptakskravet gjelder for alle søkere

Vurderingsgrunnlag

Opptakskravene er ikke beskrevet i studieplanen.

Opptaksbestemmelser i den reviderte forskriften dere har levert:Opptakskrav:

1. Fullført og bestått videregående opplæring med vitnemål fra studieforberevende utdanningsprogram eller vitnemål fra yrkesfaglig utdanningsprogram.
2. Godkjent Aon opptaksprøve.
3. Godkjent European Union Aviation Safety Agency (EASA) Class 1 medisinsk sertifikat.

Opptak på grunnlag av realkompetanse

Dette gjelder:

1. Søkere som har fullført videregående opplæring med et annet utdanningsprogram enn det som følger av det formelle opptakskravet etter punkt § 2-2 og § 2-3.
2. Søkere som ikke har fullført videregående opplæring.
3. Søkere med utdanning fra andre land enn Norge.
4. Har fylt eller fyller 23 år i opptaksåret.
5. OSM Aviation Academy vurderer den enkelte søkers realkompetanse i forhold til det formelle kompetansekravet, samt den nødvendige faglige kompetansen som forutsettes for å kunne gjennomføre det aktuelle studieprogrammet. Vurderingen foretas av skolens opptakskomite som består av tre ansatte ved OSMAA.

Opptak på grunnlag av utenlandsk utdanning

Søkere med fullført videregående opplæring utenfor Norge er kvalifisert for opptak ved OSMAA hvis den videregående opplæringen i det respektive landet gir et korrekt kvalifiserende opptaksgrunnlag. Søkere fra nordiske land får sin kompetanse vurdert av skolen. For alle andre land må dokumenter relatert til opplæring og praksis oversettes av autorisert translatør og ha kompetanse som er minimum likeverdig med det som er beskrevet i § 2-2 og § 2-3

Søknadsfrist og venteliste

1. Kvalifiserte søkere med godkjente opptaksprøver blir rangert etter tidspunktet for søknaden.
2. I de tilfeller hvor det er flere søkere enn studieplasser, opprettes en venteliste for inntak til det aktuelle studieprogrammet.

Informasjon om opptak på OSMAAs nettside (<https://www.osmaviationacademy.com/no/faq>)

Da vi var på stedlig tilsyn, var dette informasjonen om opptak på OSMAAs nettside:

Utdanning ved OSM Aviation Academy bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Man må:

1. Være 18 år for å søke
2. Fullført og bestått videregående opplæring
3. Godkjent Pilot Aptitude Test
4. Godkjent EASA Class 1 Medical Certificate

I intervjuene framkom det at dere også stiller krav til godkjent Aon opptaksprøve eller godkjent EASA Class 1 medisinsk sertifikat for dem som søker opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering eller utenlandsk utdanning. Det ble fortalt at årsaken til at dere har endret til Aon opptaksprøve, er at Pilot Aptitude testen ikke er fremtidsrettet, at den er for tidkrevende, og at det er en stor terskel for unge søkere å snakke med flypsykolog. Aon-testen er en personlighetstest som blant annet tester logikk og engelskkunnskaper, og det ble fortalt at flere flyselskaper har gått over til en lignende test.

Vi oppfattet at studenter og ansatte var fornøyde med at OSM tidligere har praktisert såpass strenge opptakskrav, og det var enighet om at opptaksprøven sikret at studentene hadde nødvendige forkunnskaper. Det kom også fram at instruktørene ennå ikke har nok erfaringer med om Aon-testen sikrer at studentene har nødvendige forkunnskaper, siden testen kun har blitt brukt på studenter som ble tatt opp i vår.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere:

Enig.

Vi har tidligere hatt søkere som ikke har gjennomført akkrediterte utdanning med støtte fra lånekassen, vi vil vurdere det som fordelaktig at opptaks kravene er like for alle søkere evt. vurdere å definere begge. Fagskolen har siden tilsynet fått nye hjemmesider spesielt for den Norske akkrediterte delen og all informasjon vedørende opptak for NOKUT vil bli spesifisert.

Opptaks kravene skal oppdateres i den nye studieplanen og harmoniseres i vårt kommunikasjons materiale iht. forskriften på alle områder.

Alle elever går igjennom grunn kurs i matte og fysikk som en del av det nye programmet, så vi imøtekommer kravet fra FCL.AMC1 -Appendix 3.

Vi har undersøkt hva som står på de nye nettsidene om opptak (<https://flyosm.no/opptakskrav/>). Der står det følgende:

For å starte på en pilotutdanning hos oss er det visse krav du må oppfylle, men det er flere veier til drømmen. Du må enten ha fullført videregående skole, ha fagbrev eller komme inn via realkompetanse.

FOR Å STARTE PÅ PILOTSTUDIET HOS OSS MÅ DU:

1. Være over 18 år
2. Ha fullført videregående skole, ha fagbrev eller komme inn via realkompetanse
 - Fyller du 23 år i oppstartsåret kan vi godkjenne opptak på bakgrunn av bestått opptaksprøve + en realkompetansevurdering
3. Bestå vår opptaksprøve
4. Gjennomføre og bestå flymedisinsk undersøkelse klasse 1 før studiestart
5. Ha plettfri vandel

- Det er ikke krav til politiattest for å starte på pilotutdanning, men du må vise politiattest for å få adgang til flyplasser når du søker jobb i flyselskap

I løpet av den første uken på skolen gjennomfører alle studenter et forberedende kurs i matematikk og fysikk. Kursene er skapt for deg som student slik at du får frisket opp relevant kunnskap, som vil gi deg de beste forutsetningene for en flygende start på utdanningen hos SOM Aviation Academy.

Vurdering

Informasjon om opptaksbestemmelser

Det er ikke samsvar mellom opptakskravene i den lokale forskriften deres og informasjonen dere gir på OSMs nettside, verken på den gamle eller den nye nettsiden. I forskriften viser dere til at opptakskravene også står på nettsiden deres. Den reviderte forskriften er ikke publisert på Lovdata. Forskriften som er publisert der, inneholder andre opptaksbestemmelser enn det som er angitt i den reviderte forskriften og på nettsiden deres. Det er derfor uklart hvilke opptaksbestemmelser som faktisk gjelder. Dere må sikre at det er samsvar mellom opptakskrav i forskrift, på nettsiden og i studieplanen.

I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil oppdatere opptakskravene og sørge for at opptakskravene er like i alt kommunikasjonsmateriell inkludert forskriften. Opptakskravene som står på de nye nettsidene deres er noe endret, men de er fremdeles ikke i samsvar med forskriften som er publisert på Lovdata eller den reviderte forskriften.

Opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering

Når det gjelder opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering, må bestemmelsen i deres lokale forskrift sees i sammenheng med det formelle opptakskravet. All fullført videregående opplæring kvalifiserer for opptak, og det er derfor unødvendig at dere fastsetter at søkere som har fullført videregående opplæring med et annet utdanningsprogram, kan søke opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering.

I den reviderte forskriften stiller dere ikke krav om godkjent “[Aon](#)” opptaksprøve eller godkjent EASA Class 1 medisinsk sertifikat for dem som søker opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering eller utenlandsk utdanning. På institusjonsbesøket ble det sagt at dette må være en feil, siden dere krever dette. Dere må sikre at dette framkommer i bestemmelsene om opptak.

Alderskrav

På både de gamle og de nye nettsidene deres oppgir dere at søkere må være 18 år. Det formelle opptakskravet er fullført videregående opplæring, og det er ikke hjemmel i fagskoleregelverket for å sette øvre eller nedre aldersgrense for søkere som oppfyller det formelle opptakskravet. For opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering må søkere være 23 år eller eldre i opptaksåret. Informasjonen om aldersgrense må endres på nettsiden deres.

Rangering av søkere

I forskriften § 2-6 andre og tredje avsnitt går det fram at dere har løpende opptak og vil rangere søkerne etter tidspunktet for søknaden. Det er i samsvar med regelverket at dere praktiserer løpende opptak, og gir alle kvalifiserte et tilbud frem i tid dersom de ikke får plass på første mulige opptak. Når det ikke lenger er ledige plasser til neste opptak, må ventelisten være basert på rangeringskriteriene i fagskoleforskriftens kapittel 3. Det er ikke hjemmel i fagskoleforskriften å rangere på basis av tidspunkt for søknaden. Dere må benytte de rangeringsbestemmelser som går fram av fagskoleforskriften kapittel 3.

Opptakskravene og opptaksprøven

Dere har nylig endret opptaksprøven fra Pilot Aptitude Test til Aon opptaksprøve, og dette er tatt inn i den reviderte forskriften. Pilot-Aptitude-testen dere brukte, besto av to deler. Først en skriftlig del hvor søkere møtte opp fysisk, neste del var en test utført av en flypsykolog. Aon opptaksprøve er en nettbasert test uten krav til fysisk oppmøte. På institusjonsbesøket ble det fortalt at Aon-testen er en personlighetstest som blant annet tester personlige egenskaper, logikk og engelskkunnskaper. Vi oppfatter at dere har lempet noe på kravene dere stiller for opptak til utdanningen, og at opptaksprøven er mindre omfattende enn tidligere. Vi vurderer likevel at de formelle opptakskravene, forkurset og Aon opptaksprøve er egnet til å sikre at studentene har nødvendige forkunnskaper.

Dere stiller ikke lenger krav til at søkere må ha et visst kunnskapsnivå i matematikk, engelsk og fysikk. På den nye nettsiden oppgir dere riktignok følgende: «I løpet av den første uken på skolen gjennomfører alle studenter et forberedende kurs i matematikk og fysikk. Kursene er skapt for deg som student slik at du får frisket opp relevant kunnskap, som vil gi deg de beste forutsetningene for en flygende start på utdanningen hos OSM Aviation Academy.». Dette ble også fortalt på institusjonsbesøket at det er obligatorisk å gjennomføre forberedende kurs i matematikk og fysikk. Dere må sikre at dere også gir informasjon om dette i studieplanen og i bestemmelsene om opptak i forskriften deres.

Vår vurdering er at fullført videregående opplæring / realkompetansevurdering, krav om gjennomført forkurs i matematikk og fysikk og bestått Aon opptaksprøver er relevante for utdanningen og vil bidra til å sikre at søkere har nødvendige forkunnskaper.

Anbefalinger

Når det gjelder opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering, kan dere med fordel fjerne punktet om søkere med utdanning fra andre land enn Norge, da søkere med utdanning fra land utenfor Norden, omfattes av bestemmelsen om opptak på grunnlag av utenlandsk utdanning.

Vi vil oppfordre dere til å endre opptaksprøven dersom det viser seg at søkere som har bestått Aon opptaksprøve, ikke har samme forutsetninger for å gjennomføre utdanningen som dem som har bestått Pilot-Aptitude-testen dere benyttet tidligere. Dere kan også vurdere om dere skal kreve fysisk oppmøte til Aon-testen. Vi anbefaler at dere gir studentene informasjon om at flere flyselskapet vil kreve bestått test utført av en flypsykolog for at de skal komme i arbeid.

Dere kan også vurdere å stille krav om at forkurset skal være bestått, ikke bare at det skal gjennomføres. I henhold til EASA sitt regelverk; Part FCL. AMC1 til Appendix 3 (a), bør skolen kontrollere at søkere har tilstrekkelige kunnskaper i matematikk, fysikk og engelsk. I

tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at alle studentene går gjennom grunnkurs i matematikk og fysikk som en del av det nye programmet for å imøtekomme kravet fra Part FCL. AMC1 til Appendix 3 (a).

Dere krever ikke politiattest for opptak til utdanningen. På de nye nettsidene deres, står likevel «ha plettfriandel» som en del av opptakskravene. Dette er etterfulgt av setningen «Det er ikke krav til politiattest for å starte på pilotutdanning, men du må vise politiattest for å få adgang til flyplasser når du søker jobb i flyselskap». Det er bra at dere på de nye nettsidene gir søkere informasjon om at det stilles krav om politiattest for å få adgangskort til flyplasser og stilling i flyselskap. Denne informasjonen bør også inkluderes i studieplanen. Det er imidlertid noe forvirrende at «ha plettfriandel» står som et punkt under opptakskrav på nettsiden når dere selv presiserer like under at det ikke er et krav til politiattest for å starte på pilotutdanning. Dere bør endre på formuleringen slik at det blir tydelig hva som faktisk er opptakskravet.

4.2 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse og utdanningens nivå

Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt, jf. fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning.

En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre etter endt utdanning, jf. forskrift om NKR og EQF²⁴ § 2 bokstav c. Læringsutbyttet i fagskoleutdanningen skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første setning.

Utdanningen skal gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og læringsutbyttet skal være relevant for yrkesfeltet, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning og fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt.

Læringsutbyttet i utdanningen må innholds- og nivåmessig dekke de beskrivelsene (deskriptorene) av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er på nivå 5.1 eventuelt også 5.2 i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen må likevel være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen for den spesifikke utdanningen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR som gjelder for alle fagskoleutdanninger.

Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte. Læringsutbyttet må derfor ses i sammenheng med startkompetansen studentene kommer inn med (utdanningens opptakskrav).

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at det samlede læringsutbyttet er i tråd med NKR, og at kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket.

²⁴ Forskrift 8. november 2017 nr. 1846 om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og om henvisningen til Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring

Vurderingsgrunnlag

Kunnskap:

Studenten:

1. har kunnskap om begreper, teorier og modeller for fly konstruksjon, aerodynamikk og flygningens prinsipper.
2. har innsikt i fly-konstruksjon og har systemkunnskaper.
3. har kunnskap om hvordan en flygning planlegges under hensyn til eksterne faktorer som vekt, vær, hindringer, drivstofforbruk og regelverk.
4. har kunnskap om hvordan mennesker sammen arbeider for å oppnå høyeste mulige flysikkerhet i en- og flerpilotsystemer.
5. har kunnskap om teorier og konkrete verktøy som benyttes innenfor lederskap, gruppedynamikk og konflikthåndtering i flybesetninger.
6. kjenner flyrelaterte virksomheter utover pilotyrket som piloten kan komme i kontakt med i sin fremtidige yrkesrolle.
7. har kunnskap om relevante lover, regler og bestemmelser for luftfarten og hvordan piloten kan oppdatere seg på dem.
8. har kunnskap om de regelverk, organisasjoner, historiske møter og konvensjoner som har formet flybransjen historisk, og som former den i dag.
9. har innsikt i egne utviklingsmuligheter som pilot.

Ferdigheter:

Studenten:

1. kan fungere selvstendig som pilot i et enpilotssystem, påbegynne typekurs som pilot i flerpilotsystem og under yrkesutøvelsen omsette relevant viten i konkrete vurderinger av hvilke tiltak og teorier som må brukes, og gjøre rede for vurderinger og tiltak.
2. kan vurdere egen planlegging og avvikling av en flygning og hvorvidt den holder seg innenfor regler og normer for sikker og effektiv operasjon, og hvis dette ikke er tilfellet, revurdere sine valg og beslutninger og justere planlegging, flyging og kommunikasjon.
3. mestrer metodikk for rapportskriving og har innsikt i arbeidet i et flyselskaps operasjonelle avdeling og de kravene som stilles til flyselskapets organisasjon fra eksterne aktører, for eksempel myndigheter og flygeledelse.
4. kan påbegynne typekurs og deretter virke som styrmann på en- og flermotorsfly i et flerpilotsystem innenfor kommersiell flytransport, og når studenten oppfyller krav for ATPL samt operatørens krav, også som kaptein. Kan identifisere og diagnostisere faglige utfordringer og vurdere tiltak som må settes i verk for at flygningen skal kunne gjennomføres på sikkert vis. Kandidaten kan også virke som fartøysjef på en- og flermotorsfly i et en-pilotsystem.

Generell kompetanse:

Studenten

1. kan gjennomføre luftfartsmyndighetens ferdighetsprøve (skill test) til CPL/IR-ME, slik at han/hun kan arbeide som del av både et enpilot og flerpilot system og mestrer planlegging flyging, metodikk, samarbeid og kommunikasjon, med lojalitet til flygingens regelverk og med en respektfull holdning til fagfeller.
2. kan omstille seg til nye operatører og gjennomføre Operator Conversion Course (OCC).
3. kan kommunisere profesjonelt, og anvende prinsipper som closed-loop og challenge-response med andre aktører som for eksempel teknikere, annet bakkepersonale og flygeledere samt myndigheter og passasjerer i arbeidet.
4. kan delta i faglige diskusjoner med fagfeller om praksis for trafikkflygning, fagområdets utvikling og hvordan de faktorene, som påvirker sikker luftfart positivt, best kan fremmes i det daglige arbeidet.
5. har en profesjonell erfarings- og kunnskapsdelingspraksis

Dere sendte NOKUT en endringsmelding 9. april 2022 hvor dere oppga at dere ønsket å endre innhold, pensum og organisering av utdanningen. Dette er endringer som er innenfor fagskolens handlingsrom, og omfattes ikke av meldeplikt for endringer ved fagskoleutdanninger, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-1. Vi informerte om at dere selv er ansvarlig for å kontrollere at endringene er i samsvar med internasjonale reguleringer, og at innholdet og organiseringen av utdanningen er egnet til at studentene kan oppnå utdanningens læringsutbytte. Siden NOKUT fører tilsyn med utdanningen, ba vi dere sende oss revidert studieplan, slik at den sakkyndige komiteen for tilsynet med utdanningen kan vurdere gjeldende studieplan.

Dere oppga også at dere ønsket å endre navnet på utdanningen og fjerne ett læringsutbytte. Vi vurderte at det var behov for å innhente råd hos sakkyndige for denne endringen. Vi ba dere begrunne ønsket om endring i beskrivelsen av læringsutbyttet. Vi ba dere også om å sende oss både gjeldende læringsutbyttebeskrivelse og forslag til endret beskrivelse hvis dere ville opprettholde dette endringsønsket. Dere sendte oss oppdatert studieplan og ønsket endring i læringsutbyttet 8. april 2022. Dere har oppgitt at dere ønsker å fjerne læringsutbytte 3 under ferdigheter, fordi dere vil ta bort emnet «prosjektarbeid».

I intervjuene kom det fram at læringsutbyttet for utdanningen er lite kjent blant studenter og ansatte. EASA har fastsatt Learning Objectives og har krav om at KSA (Knowledge, Skills, and Attitudes) skal inngå i utdanningen, dette er krav som er godt kjent blant de ansatte. KSA er en del av emne 11, Airmanship Course & KSA.

Vurderinger

Læringsutbyttebeskrivelsene er utformet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse og er i samsvar med NKR-nivå 5.2.

Læringsutbyttebeskrivelsen er den samme som lå til grunn da dere fikk akkreditert utdanningen i 2019. Dere ønsker å fjerne læringsutbyttet «mestrer metodikk for

rapportskriving og har innsikt i arbeidet i et flyselskaps operasjonelle avdeling og de kravene som stilles til flyselskapets organisasjon fra eksterne aktører, for eksempel myndigheter og flygeledelse». Dette fordi dere vil fjerne emnet Prosjektarbeid som utgjør 6 studiepoeng.

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsen generelt er relevant for yrkesfeltet og viser hva en pilot skal ha av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dette gjelder selv om dere fjerner læringsutbyttet som handler om å mestre metodikk for rapportskriving.

Anbefalinger

Bruk av læringsutbyttebeskrivelsene

Flere av kravene til fagskoleutdanninger er koblet opp mot læringsutbyttet for utdanningen, og dette er derfor et helt sentralt krav for akkreditering og gjennomføring av fagskoleutdanning.

Læringsutbyttebeskrivelser er verktøy for å jobbe systematisk med læringsutbyttet, for å utvikle utdanningskvaliteten, og for å kommunisere til studenter, arbeidsliv og samfunnet ellers hvilken kompetanse en som minimum kan forvente av en person som har gjennomført og bestått utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelser er på denne måten både et pedagogisk verktøy og et verktøy for å gjøre kompetanse mer synlig og forståelig. Dere har utformet læringsutbytter for emnene, og noe av hensikten med dette er at fagskolen skal arbeide systematisk med læringsutbyttene for emnene og for å sikre at det overordnede læringsutbyttet kan oppnås. Vi anbefaler at dere jobber med å gjøre læringsutbyttebeskrivelsene kjent blant ansatte og studentene, og at dere benytter disse når dere planlegger undervisningen.

4.3 Utdanningens faginnhold, struktur og omfang

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b. Videre skal utdanningen ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt. Arbeidsomfanget for studentene skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre avsnitt.

Emnene og temaene som er relevante for å oppnå læringsutbyttet, må være dekket av faginnholdet i utdanningen. Emnenes innhold skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. For at kravet skal være oppfylt, må faginnholdet ikke være for snevert. Det samlede og hvert emnes læringsutbytte må være mulig å oppnå innenfor rammene av henholdsvis utdanningens og hvert emnes omfang (studiepoeng). Rekkefølgen og sammenhengen mellom emnene må støtte opp under læringsprosessen. Faginnholdet eller strukturen kan ikke ha mangler som gjør det sannsynlig at studentene ikke vil kunne oppnå læringsutbyttet.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- utdanningens faginnhold og struktur er egnet til at studentene kan nå det oppgitte læringsutbyttet

- innholdet og omfanget av fagskoleutdanningen tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, og innholdet og omfanget av utdanningen er på 1500–1800 timer per år for heltidsstudenter

Vurderingsgrunnlag

Vi mottok en studieplan fra dere sammen med dokumentasjonen dere leverte 21. februar 2022. Etter dialog med dere vil våre vurderinger av studieplanen basere seg på den reviderte studieplanen og endringsmeldingen dere sendte oss 8. april 2022. Den reviderte studieplanen blir brukt for studentkullet som startet mars 2022, og studieplanen dere sendte oss i februar, skal fases ut. Den reviderte studieplanen inneholder emnet *Prosjektarbeid*. I endringsmeldingen oppgir dere at dere ønsker å fjerne dette emnet.

Dere oppgir at dere har endret pensumbøker fra «Oxford Aviation Academy» til nye og interaktive nettbøker fra «Padpilot». Flyleksjonene som inngår i den praktiske flytreningen, er justert og beholder de samme læringsutbyttene. Endringene i de praktiske emnene skyldes en oppdatering og forbedring av skolens treningsmanual (TM). Dere oppgir at dere øker lengden og reduserer antall flyleksjoner fra 236 flytimer til 231 flytimer. De to emnene som er lagt til, er «A-UPRT» og «KSA & Airmanship course», er begge pålagt av luftfartsmyndighetene.

For å utnytte lengre dager og finværsdager på sommeren vil dere tilpasse studieløpet for «vårkull» og «høstkull», men selve innholdet er identisk. I studieplanen oppgir dere at det er vanlig at studentene gjennomfører flyleksjoner i høyere takt på vår og sommer, og at dette er en intensiv periode for studentene. I studieplanen har der oppgitt forventet antall timer med undervisning og veiledning, selvstudier og eksamensforberedelser for hvert enkelt emne. Den totale arbeidsmengden for studentene i studieplanen er beregnet til 3239 timer. I endringsmeldingen har dere redusert dette til 3 023 arbeidstimer for studentene.

Fra studieplanen	Fra endringsmeldingen
1. 2.5 studiepoeng Radiotelefoni 2. 6 studiepoeng Flygningens grunnprinsipper 3. 6.5 studiepoeng Meteorologi 4. 6 studiepoeng Luftfartssystemet og flysikkerhet 5. 9 studiepoeng Navigasjon 6. 12 studiepoeng Luftfartøy generelt Emnene 1-6 gjennomføres parallelt	Teoretiske emner: 2 studiepoeng Radiotelefoni 6 studiepoeng Flygningens Grunnprinsipper 6 studiepoeng Meteorologi 4 studiepoeng Menneskets forutsetninger og begrensninger 4 studiepoeng Luftfartssystemet og flysikkerhet 7 studiepoeng Praktisk Navigasjon 5 studiepoeng Radionavigasjon 7 studiepoeng Innføring i flysystemer 6 studiepoeng Innføring i flyets instrumenter 6 studiepoeng Ytelse og planlegging 4 studiepoeng Flyplanlegging og beregning 3 studiepoeng Operative Prosedyrer
7. 16.5 studiepoeng Grunnleggende praktisk flytrenoing 8. 4 studiepoeng Menneskelige forutsetninger og begrensninger 9. 10 studiepoeng Ytelse og planlegging	

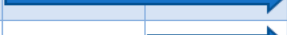
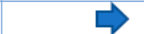
10.	3.5 studiepoeng Operative prosedyrer	1 studiepoeng KSA & Airman ship Course 42 1
11.	4.5 studiepoeng Airmanship Course & KSA	<i>Totalt 1542 arbeidstimer og 61 studiepoeng</i>
Emnene 8-11 gjennomføres parallelt og holdes samtidig med emne 5-6. Emne 11 avsluttes i slutten av utdanningen.		Praktiske flyemner
12.	17.5 studiepoeng Praktisk flytrenoing under instrumentflyregler (IFR)	3,5 studiepoeng Up to first solo
13.	7.5 studiepoeng Praktisk flytrenoing i tomotors fly	18 studiepoeng Advanced VFR
14.	6 studiepoeng Prosjektarbeid (Student project)	22 studiepoeng Praktisk flytrenoing under instrumentregler
15.	8.5 studiepoeng APS-trenoing	7,5 studiepoeng Praktisk flytrenoing I to-motors fly
		7 studiepoeng APS/MCC
		1 studiepoeng A-UPRT 17 1
		<i>Totalt 1481 arbeidstimer og 59 studiepoeng</i>

Studieplanens oversikt over organisering av utdanningen:

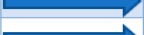
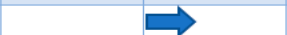
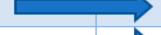
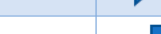
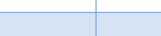
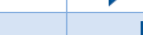
Emne	Studiepoeng	1. Semester	2. Semester	3. Semester	4. Semester
Grunnleggende praktisk flytrenoing	16.5				
Radiotelefoni	2.5				
Flygningens grunnprinsipper	6				
Meteorologi	6.5				
Menneskelige forutsetninger og begrensninger	4				
Luftfartssystemet og flysikkerhet	6				
Navigasjon	9				
Luftfartøy generelt	12				
Praktisk flytrenoing under instrumentregler (IFR)	17.5				
Ytelse og planlegging	10				
Prosjektarbeid (Student Project)	6				
Praktisk flytrenoing i tomotors fly	7.5				
Operative prosedyrer	3.5				
Airline Pilot Standards (APS)	8.5				
Airmanship Course & KSA	4.5				

I endringsmeldingen har dere satt inn en oversikt over organisering av utdanningen uten prosjektemnet og ny inndeling av emnene. Det er laget en oversikt for vårkull og en for høstkull.

Vårkull med oppstart midten av februar:

Emne	Studiepoeng	1. Semester	2. Semester	3. Semester	4. Semester
Flygningens Grunnprinsipper	6				
Praktisk Navigasjon	7				
Meteorologi	6				
Innføring i flyets systemer	7				
Luftfartssystemet og flysikkerhet	4				
Radiotelefoni	2				
KSA & Airmanship Course	1				
Ytelse og planlegging	6				
Radionavigasjon	5				
Flyplanlegging og beregning	4				
Innføring i flyets instrumenter	6				
Operative Prosedyrer	3				
Menneskelige forutsetninger og begrensninger	4				
Up to first solo	3.5				
Advanced VFR	18				
A-UPRT	1				
Praktisk flytrenting under instrumentregler	22				
Praktisk flytrenting i to-motors fly	7.5				
APS/MCC	7				

Høstkull med start i midten av august:

Emne	Studiepoeng	1. Semester	2. Semester	3. Semester	4. Semester
Flygningens Grunnprinsipper	6				
Praktisk Navigasjon	7				
Meteorologi	6				
Innføring i flyets systemer	7				
Luftfartssystemet og flysikkerhet	4				
Radiotelefoni	2				
KSA & Airmanship Course	1				
Up to first solo	3.5				
Advanced VFR	18				
Ytelse og planlegging	6				
Radionavigasjon	5				
Flyplanlegging og beregning	4				
Innføring i flyets instrumenter	6				
Operative Prosedyrer	3				
Menneskelige forutsetninger og begrensninger	4				
A-UPRT	1				
Praktisk flytrenting under instrumentregler	22				
Praktisk flytrenting i to-motors fly	7.5				
APS/MCC	7				

I intervjuene kom det fram at endringene i organiseringen av utdanningen har medført at studentene som ble tatt opp i vår, har hatt intensiv teoriundervisning som ikke har blitt kombinert med flyvning. Studentene vi møtte har fått kombinere teori og flyleksjoner, og de så mange fordeler med denne organiseringen.

På besøket fikk vi bekreftet at arbeidsbelastningen til tider kan være høy for å utnytte godt flyvær, men at dette ikke har vært et problem fordi studentene var godt forberedt på at det kunne bli slik.

Det kom fram at både studenter og instruktører ser fordeler med å ta bort emnet *Prosjektarbeid*, studentene mente de hadde lite utbytte av dette emnet.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil oppdatere studieplanen deres snarest.

Vurderinger

Faginnhold

Dere står fritt til å endre emner så sant det ikke fører til endringer i det overordnede læringsutbyttet eller er i strid med reguleringer i EASA. Siden fjerning av emnet *Prosjektarbeid* fører til endringer i det overordnede læringsutbyttet, må sakkyndige vurdere denne endringen. Prosjektarbeid inngår ikke i EASAs krav, og vi vurderer dermed at prosjektarbeid-emnet kan tas bort.

I studieplanen s. 14 står det at i tillegg til de obligatoriske emnene foreskrevet av EASA, undervises studentene i ytterligere tre emner; Prosjektarbeid (Student Project), Airline Preparation Course (APC), og Airmanship Course. Disse tre emnene har OSM Aviation Academy lagt til som ekstra utdanning da de bidrar til en enklere overgang fra utdanningen til yrkesrollen som styrmann på ett flyselskap. Dette bidrar til at studentens kompetanse overtreffer det som myndighetene krever, noe som i høy grad kommer studenten til gode når han/hun søker jobb etter fullført utdanning.

I endringsmeldingen oppgir dere at de to emnene som er lagt til, er «A-UPRT» og «KSA & Airmanship course», emnene er pålagt av luftfartsmyndighetene. Dette innebærer at dere ikke lenger tilbyr emner som ikke kreves av EASA, og dere må endre opplysningene dere gir i studieplanen. I studieplanen er emne 11, Airmanship Course & KSA på 4,5 studiepoeng. I endringsmeldingen er dette emnet kun på 1 studiepoeng, så det er uklart hva KSA- og Airmanship-kurset faktisk innebærer. Det er ikke definert i EASA hvilket omfang disse kursene skal ha. Vi finner derfor at innholdet i utdanningen er i samsvar med EASA-reguleringene, og at innholdet er egnet for at studentene skal kunne oppnå læringsutbyttet.

Struktur og omfang

Studieplanen gir en fin oversikt over innholdet i de ulike emnene og i hvilket semester hvert emne skal gjennomføres. Alle delprøver og eksamener må bestås fortløpende, og vi vurderer at dette vil bidra til at studentene oppnår en hensiktsmessig faglig progresjon.

Det totale antall timer studentene skal ha i hvert emne er delt mellom undervisning, selvstudier med tilbakemelding fra instruktør og eksamensforberedelser. Antall arbeidstimer for hele utdanningen er beregnet til 3239 timer i studieplanen. I endringsmeldingen har dere angitt et arbeidsomfang på total 3023 timer. Arbeidsomfanget for en utdanning på 120 studiepoeng skal ligge på mellom 3000–3600 timer, og arbeidsomfanget dere har angitt er i samsvar med kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre avsnitt.

Dere må sikre at dere gjør nødvendige endringer i studieplanen når dere skal iverksetter de endringene dere har oppgitt i endringsmeldingen. I tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil oppdatere studieplanen deres snarest. Ettersom dette er tiltak som ennå ikke er utført, har ikke de hatt betydning for vurderingene våre.

Vi vurderer at beskrivelsene av utdanningens faginnhold, struktur og omfang i studieplanen er tilfredsstillende.

Anbefalinger

Det er utformet læringsutbytter for hvert emne. Disse er ikke kategorisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. En slik kategorisering kan gjøre det tydeligere for studenter og ansatte hva studenten skal kunne etter bestått emne, og vi anbefaler at dere vurderer å endre dette.

En av forskjellene mellom integrert og modulær trafikkflygerutdanning er muligheten for å kombinere teoretisk undervisning med flyleksjoner. Sett fra et pedagogisk ståsted, vil det for mange være enklere å forstå og bruke teorien når den teoretiske opplæringen blir kombinert med praktiske øvelser/ flyleksjoner. Vi vil anbefale at dere evaluerer hvordan det fungerer å gi intensiv teoriundervisning som ikke blir kombinert med flyvning, og at dere gjør endringer dersom denne organiseringen fungerer dårligere for studentene.

4.4 Studieplan

Utdanningen skal ha en studieplan som informerer om utdanningens opptakskrav, faginnhold, struktur og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, inkludert praksis, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. Informasjonen om dette må inneholde alt som er vesentlig. Når det gjelder faginnhold og struktur, må det fremgå hvilke emner utdanningen består av, hva som er innholdet i disse og i hvilken rekkefølge de skal tas. Vurderingsuttrykk må oppgis på emnenivå.

Bestemmelsen lister opp minimumskrav for hva studieplanen skal informere om. Studieplanen kan inneholde mer enn de ovennevnte kravene. NOKUT anbefaler at studieplanen også inneholder informasjon om utdanningens overordnede læringsutbytte, utdanningens studiepoeng og omfang, arbeidskrav for studentene og læremidler/litteraturliste.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- studieplanen ikke oppfyller kravene i regelverket til å inneholde informasjon om opptakskrav til utdanningen

- studieplanen oppfyller kravene i regelverket til å inneholde informasjon om faginnhold, struktur og undervisnings- og lærings- og vurderingsformer

Vurderingsgrunnlag

Den reviderte studieplanen inneholder innholdsfortegnelse, læringsutbytter for utdanningen og for emnene, oversikt over oppbygning og organisering av utdanningen med antall studiepoeng og arbeidstimer, beskrivelse av emner og vurderingsformer.

Vi gjengir også relevant informasjon fra studieplanen vi har lagt til grunn i vurderingene under.

I intervjuene kom det fram at studieplanen er lite kjent, og at den ikke brukes i undervisningen. Det ble oppgitt at den blir brukt til å legge opp treningsmanualene. Både instruktører og studenter bekreftet at det er Operasjons- og treningsmanualene (OM og TM) som benyttes i undervisningen.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil utarbeide en ny studieplan i henhold til forskriften og dette tilsynets funn. Den nye studieplanen vil presenteres til ansatte og elever ved terminstart og gjøres tilgjengelig på deres interne plattform for elever og ansatte for å øke forståelsen og kunnskapen om studieplanens innhold.

Vurderinger

Utdanningens opptakskrav

Den reviderte studieplanen inneholder ikke opptakskrav. Det er et krav at studieplanen skal gi informasjon om utdanningens opptakskrav.

Faginnhold og struktur

Studieplanen gir en tilstrekkelig oversikt over utdanningens faginnhold og struktur. Vi viser til våre vurderinger i kapittel 4.3 i denne rapporten for den faglige vurderingen av innhold og struktur.

Undervisnings- og læringsformer

Studieplanen inneholder et kapittel om undervisningsformer og læringsaktiviteter, men dette er ikke spesifisert for hvert emne. I teoriemnene er det klasseromsundervisning med forelesning, dialog og gruppearbeid. Det inngår også obligatoriske hjemmeoppgaver hvor studentene gis individuelle tilbakemeldinger.

Den praktiske flytreeningen er individuell, og instruktør og student har forberedende samtale med gjennomgang av læringsmålene, studentens styrker og svakheter og forbedringspotensialet før hver flyleksjon. Studenten har tilgang til treningsmanualene (TM) som inneholder mål, delmål og krav for å bestå flyleksjonen.

Fagskolen benytter DLS som læringsplattform. Der gis blant annet informasjon til studentene, undervisning, veiledning og tilbakemelding på hjemmeoppgaver.

Vi vurderer at det gis tilstrekkelig og dekkende informasjon om undervisnings- og læringsformer i studieplanen.

Vurderingsformer

Eksamens- og vurderingsformer blir beskrevet i studieplanen s. 8–13, i tillegg til at eksamensform beskrives for hvert emne. De teoretiske emnene inneholder flere delprøver, og foregående delprøve må være bestått før studentene blir meldt opp til neste prøve (studieplanen s. 9). De fleste emner avsluttes med NAA (National Aviation Authority) eksamen med ekstern sensur fra NAA.

For praktisk flytrenting inngår flyleksjoner og delprøver. Bestått / ikke bestått benyttes som karakterer. Hver flyleksjon gis karakter fra 1–5 hvor 3 eller høyere er bestått.

Studenter må ha bestått alle teoretiske emner og flyleksjoner før oppmelding til praktisk prøve / skill-test med myndighetsgodkjent kontrollant/sensor utpekt av NAA.

Vår vurdering er at studieplanen inneholder tilstrekkelig og dekkende informasjon om eksamens- og vurderingsformer.

Anbefalinger

Læringsformer

Vi anbefaler at dere også oppgir undervisningsformer og læringsaktiviteter for hver enkelt emne. Dette vil kunne bidra til pedagogiske refleksjoner rundt valg av læringsformer, i tillegg til økt forutsigbarhet for studenter og instruktører.

Bruk av studieplanen

Studieplanen er et sentralt dokument for enhver fagskoleutdanning. Den skal bidra til å gi studentene en god oversikt over utdanningens innhold, oppbygging, arbeidsformer, tester og eksamener. Læringsutbyttene for emnene er også sentrale for at studenter og instruktører skal få informasjon om hvilken kompetanse studenten skal oppnå i hvert emne. Innholdet i studieplanen skal i stor grad speile de kravene som stilles til akkreditert fagskoleutdanning. Det er derfor viktig at studentene og fagmiljøet er kjent med studieplanen, og at utdanningen gis i samsvar med denne. Vi anbefaler at dere iverksetter tiltak for å gjøre studieplanen kjent blant studenter og ansatte, samt at den brukes aktivt for å planlegge undervisningen.

I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil følge denne anbefalingen ved å presentere studieplanen til ansatte og elever ved terminstart og gjøre den tilgjengelig på deres interne plattform for elever og ansatte for å øke forståelsen og kunnskapen om studieplanens innhold. Vi lar likevel anbefalingen stå ettersom tiltaket ennå ikke er implementert.

Revidering av studieplanen

Det kommer ikke fram av studieplanen når den sist ble revidert eller vedtatt. Dette bør framkomme, slik at dere kan skille mellom de ulike studieplanene dere bruker, og for at dere enkelt kan finne tilbake til de revideringene dere har gjort.

4.5 Administrasjon og infrastruktur

Fagskolen skal ha administrative ressurser som er tilpasset utdanningen, samt lokaler, utstyr, tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester og annen infrastruktur som er tilpasset utdanningen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-6.

Med «administrative ressurser» menes blant annet kontorfaglige ressurser og brukerstøtte til IKT-utstyr og programvare.

«Lokaler» omfatter lokaler for undervisning, lokaler for de ansatte til å forberede undervisningen og møte studentene, samt lokaler til at studenter kan drive egenstudier eller gruppearbeid.

Med «utstyr» menes for eksempel utstyr i undervisningsrommene, IKT-utstyr, maskiner, kartbord, simulatorer, fly, helikopter og liknende.

Med «informasjons- og bibliotekstjenester» menes ulike typer tjenester som er tilgjengelig på nett eller analogt, som gir studentene tilgang til den informasjonen de trenger som del av utdanningen.

Med «annen infrastruktur» menes blant annet nettilgang på skolen, læringsplattformer og liknende, som er nødvendig for å gjennomføre utdanningen.

Administrasjonen og infrastrukturen må være tilstrekkelig til å organisere og gjennomføre utdanningen i samsvar med studieplanene for et gitt antall studenter og ansatte. Relevante momenter i vurderingen er blant annet antall studenter og ansatte, om utdanningen er nettbasert eller stedsbasert, tilgangen til utstyr eller rom, hva slags programvare som brukes og liknende.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolen har administrative ressurser som er tilpasset utdanningen
- fagskolen har lokaler, utstyr, tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester og annen infrastruktur som er tilpasset utdanningen

Vurderingsgrunnlag

I tabellen ledelse og administrasjon er 13 ansatte listet opp, og for hver enkelt er det oppgitt prosentandel av stilling som går til administrasjon og til undervisning. Dere angir at administrasjonen på OSM er ansvarlig for en sikker og effektiv daglig drift, kundeservice og mange andre viktige funksjoner. En av de mest sentrale rollene på skolen er «skolens skjemalegger», som planlegger, administrerer og skjemalegger alle flygninger som finner sted hver dag. Head of Training står oppført med 100 prosent stilling ved fagskolen.

Fagskolen har en «student service» som blant annet administrerer større deler av opptaksprosessen, kontakt med Lånekassen og bestiller uniformer. Student service har som oppgave å sikre at studentene får den støtten de trenger før, under og etter utdanningen.

OSM disponerer to lokaler, det ene lokalet har klasserom, møterom, sosial sone, kjøkken og toaletter. Det andre lokalet er på Gullknapp flyplass hvor det blant annet er flere møterom, B737-800W flysimulator og hangar. Studentene får nøkkelkort og har tilgang til skolebygget mellom kl. 07-23.

OSM bruker en e-læringsportal som heter «Distance Learning System» (DLS) hvor studentene har tilgang til kurs, litteratur, treningsmanualer og skriftlige prøver. I tillegg

inneholder portalen en direkte kommunikasjonskanal med lærere og andre studenter i klassen og en rapporteringskanal for Occurrence Reporting (OR), en viktig del i sikkerhetssystemet (Safety Management System) på OSM Aviation Academy.

Fagskolen bruker også PRODUCTION REPORTING SYSTEM (PRS) og FlightLogger (FL).

Følgende moduler er inkludert i PRS:

1. Company Pilot Log book (loggbok) Flight L og («flyets»loggbok)
2. Tecnical Journal (teknisk loggbok)
3. Student Documentation (elevenes dokumenter, karakterer m.m.)
4. Økonomisystem (lønn, arbeidstid m.m.) med mange muligheter for statistisk analyse.

For tiden har basen i Arendal flykapasitet til cirka 100 aktive studenter. Skolen har til enhver tid cirka en flymaskin (C172, DA42, FNPTII) per 7 studenter (1:7), men kapasiteten kan økes ved behov. Skolen har også ansatte i administrasjon med instruktørrettigheter som kan fly mer i perioder ved større behov (for eksempel om sommeren).

Dere oppgir at OSM Aviation Academy har en stor avdeling i Sverige og at dere ved behov kan benytte utstyr derfra. Gruppen disponerer 13 Cessna 172S, 3DA42 Twin Star og 2 B737-800W flysimulatorer.

Fagskolen har ikke bibliotek, men studentene kan benytte biblioteket i Arendal.

I intervjuene fikk vi opplyst at de administrative oppgavene blant annet innebærer å håndtere regelverket opp mot luftfartsmyndighetene, standardiseringsansvar og samarbeid og koordinering med de ansatte i Sverige. Det ble bekreftet at student service blant annet har ansvar for å informere om opptakprosesser og sende ut vedtak om opptak. Project Manager/ NOKUT-ansvarlig har ansvar for oppgaver knyttet til rapporteringer og utstedelse av vitnemål. Head of Training undertegner vitnemålene. Head of Training (rektor) er også Head of Training ved OSM sin flyskole i Vesterås og er stasjonert der.

Alle studentene blir registrert inn i FlightLogger. Der har studenter og ansatte blant annet tilgang til teori og læreplaner, og instruktørene bruker plattformen for å gi tilbakemeldinger til studentene. OSM har benyttet DLS som er en egenutviklet plattform, men denne er i ferd med å fases ut. Padpilot skal erstatte DLS som «Learning Management System plattform», og fagskolen er i gang med å implementere denne plattformen for de nye kullene. Padpilot inneholder blant annet mye standardisert materiale og pensum.

En ansatt har overordnet ansvar for IT-systemer. På besøket ble det fortalt at vedkommende har «åpen dør» og er tilgjengelig for studentene. I tillegg kan studentkoordinatoren ofte hjelpe til med IT-utfordringer. Vi fikk informasjon om at det har vært utfordringer med Wifi som nå skal være løst.

Det kom fram at det en periode har vært noe utfordringer når det gjelder flykapasitet, men at flytypene er veldig bra og godt egnet til formålet. Etter påske har det vært to til tre operative fly. Dere har begynt å bruke eksternt verksted i tillegg til eget verksted siden OSM har mistet flere flyteknikere. Instruktørene oppga at simulatoren fungerer, men at det er planer om ny simulator.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere i samråd med NOKUT og anbefalinger i fremtiden vil sikre at alle ansatte og elever er tilstrekkelig kjent med kravene som gjelder for akkreditert fagskoleutdanning og respektive rutiner.

Vurderinger

Opplysningene og omvisningen vi fikk på institusjonsbesøket er i stor grad i samsvar med dokumentasjonen dere har sendt oss. Unntaket er stillingen som Head of Training. Siden han også er Head of Training ved OSM sin skole i Vesterås, kan han ikke være ansatt i full stilling ved OSM i Arendal. Vi vurderer likevel at dere til sammen har administrative ressurser, lokaler, utstyr og tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester som er tilpasset utdanningen.

Institusjonsbesøket var lagt til Gullknapp etter ønske fra NOKUT. Vi fikk derfor ikke sett lokalene i Arendal. Ut fra mottatte tegninger og informasjon om lokalene, ser det ut som om lokalet er romslig og godt tilpasset den teoretiske delen av utdanningen. Vi forutsetter at dere sikrer at dere har nok klasserom og plasser hvor studentene kan arbeide med egenstudier.

Selv om det har vært noe utfordringer med etterslep på fly-vedlikeholdet den senere tid, har vi ikke indikasjoner på at mangel på fly har medført at studentene må bruke mer enn normert tid (to år) på utdanningen.

Anbefalinger

En av deres ansatte har fått hovedansvaret for kontakt med NOKUT og å følge opp at utdanningene oppfyller regelverket til fagskoleutdanning. Vi vil anbefale at hele fagmiljøet gjøres kjent med kravene som gjelder for akkreditert fagskoleutdanning og hvilke rutiner dere har for å sikre at kravene til enhver tid er oppfylt. I tilbakemeldingene til den foreløpige tilsynsrapporten skriver dere at dere vil følge denne anbefalingen. Vi lar likevel anbefalingen stå ettersom tiltaket ennå ikke er implementert.

Dere bør vurdere om det vil være mer hensiktsmessig at styret ansetter en Head of Training som er stasjonert ved skolen i Arendal.

4.6 Fagmiljø

4.6.1 Fagskolens kravspesifikasjon for fagmiljøet

Både fagskolens egne krav til fagmiljøet og de som til enhver tid inngår i fagmiljøet på fagskolen, må oppfylle de generelle kravene til fagmiljø i fagskoleforskriften.

Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt. «Fagmiljø» er de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a.

De lokale kravene må være spesifikke for den enkelte utdanningen, og ta stilling til krav til utdanning, kompetanse og yrkeserfaring for de ulike rollene i fagmiljøet og eventuelle emnene i utdanningen. Videre må kravene stå i forhold til utdanningens innhold og egenart. Dette krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Kravene må sikre at fagmiljøet har rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæringen i tråd med studieplanen. Utdanningsformen og sammensetningen av studentene vil også kunne påvirke hvilke krav som skal stilles til fagmiljøet. I tillegg må kravene minimum oppfylle kravene til utdanning, kompetanse og erfaring som gjelder generelt for alle fagmiljø. Kravene til fagmiljøet følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt.

Kravene til fagmiljøets størrelse må sikre at det i fagmiljøet er nok stillingsressurser til å gjennomføre aktivitetene i utdanningen. Dette gjelder planlegging, undervisning, tilbakemelding, veiledning, vurdering og andre aktiviteter som kreves for at studentene skal oppnå læringsutbyttet.

NOKUT vil her undersøke kravene fagskolen selv har stilt til fagmiljøet, ikke kompetansen til de som faktisk inngår i fagmiljøet.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at fagskolen ikke har fastsatt krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse i de ulike emnene, til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig eller til oppdatert yrkeserfaring.

Vurderingsgrunnlag

Krav til flyinstruktører

Flyinstruktøren skal ha kommersielt flysertifikat (minimum CPL, Commercial Pilot License) – — visse unntak kan gis i samsvar med EASA Part FCL for bla simulatorinstruktører. I relasjon til NKR svarer dette utdanningsnivået til nivå 5.2. Flyinstruktør skal i tillegg ha en av følgende gyldige instruktørkvalifikasjoner:

1. FI – Flight Instructor
2. IRI – Instrument Rating Instructor
3. CRI ME – Class Rating Instructor, Multi Engine
4. FII – Flight Instructor Instructor
5. STI – Synthetic Training Instructor
6. SFI – Synthetic Flight Instructor
7. TRI – Type Rating Instructor
8. MCCI – Multi Crew Cooperation Instructor

Utdanningen som kreves for disse kvalifikasjonene, skal være gjennomført i samsvar med EASA Part FCL 1178/2011. Samtlige flygende instruktører må ha formell pedagogisk utdanning i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI / AMC1.FCL.920.

Teoriinstruktører

1. Pedagogisk utdanning i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI / AMC1.FCL.920, alternativt veldokumentert bakgrunn som teoriinstruktør. Med henblikk på NKR svarer dette utdanningsnivå til nivå 5.2, dvs. fagskole 2.

2. Gjennomført ATPL-teori eller annen tilsvarende utdanning på samme nivå eller høyere.

Pedagogisk kompetanse

Samtlige instruktører må ha formell pedagogisk kompetanse i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI, og i samsvar med AMC1.FCL.920. For *teoriinstruktører* kan unntak godkjennes om instruktøren har veldokumentert og lang erfaring som teoriinstruktør.

Digital kompetanse

1. Grunnleggende kompetanse – Office (Word, Excel, PowerPoint)
2. Opplæring i intern læringsplattformen Learning Management System, («Padpilot og/eller DLS»)
3. Opplæring i intern produksjonsplattformen «PRS»
4. Opplæring i intern produksjonsplattformen «FlightLogger»

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Formelt er yrkeserfaring ikke et krav ved ansettelse. Derimot skal flyinstruktørene ha eller ha holdt samme nivå på sertifikatet som det nivået det undervises i, dvs. CPL, som svarer til Fagskole 2, NKR nivå 5.2. OSMAA har et system hvor man samarbeider med bransjen, hvilket innebærer at en del av instruktørene arbeider deltid i yrkesfeltet som piloter. OSMAA krever at det er flere instruktører med relevant faglig erfaring knyttet til treningen.

Andre krav

1. Flypsykologisk skikkethetsvurdering, alternativt godt dokumentert og lang erfaring med relevante referanser.
2. Gode kunnskaper i engelsk (undervisningsevne på engelsk, skriftlig og muntlig).

Vurderinger

I kravspesifikasjonen skal dere fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Fagmiljøets størrelse skal stå i forhold til antall studenter og utdanningens innhold og egenart. Kravspesifikasjonen dere har levert, inneholder mangler. Dere har ikke angitt krav til fagmiljøets størrelse i kravspesifikasjonen. Dere må oppgi forholdstall mellom studenter og faglige årsverk i kravspesifikasjonen.

Kravspesifikasjonen inneholder heller ikke informasjon om hvilke krav dere stiller til faglig og utdanningsfaglig ansvarlig. Ifølge fagskoletilsynsforskriften § 2-3 skal utdanningen ha en faglig og en utdanningsfaglig ansvarlig, og dere må oppgi kravene dere har til disse stillingene i kravspesifikasjonen.

Dere stiller krav om at instruktører skal ha pedagogisk kompetanse i henhold til EASA, men dere krever ingen formell utdanningsfaglig kompetanse utover dette. Dere må stille krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha formell utdanningsfaglig utdanning, se vår vurdering av kravet til utdanningsfaglig ansvarlig under kapittel 4.6.3.

Dere har listet opp krav til kvalifikasjoner hos instruktørene. Kravene er relevante, men dere må oppgi hvilke krav dere stiller til instruktørenes kvalifikasjoner i hvert enkelt emne.

Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 stiller krav om at det finnes personer med oppdatert yrkeserfaring i fagmiljøet. Dere må sikre at dette framkommer i kravspesifikasjonen. Relevant erfaring kan være erfaring som trafikkflyger eller erfaring fra flyselskap.

Vi finner at kravene dere stiller til digital kompetanse er relevante og tilstrekkelige for utdanningen. Kravene dere stiller til engelskkunnskaper og til fly-psykologisk skikkethetsvurdering er relevante og nødvendige for at instruktørene skal kunne gjennomføre teoretisk undervisning og veilede i praktisk flygning.

Anbefalinger

Instruktørkurset er kort og gir en begrenset utdanningsfaglig kompetanse. Vi anbefaler at dere vurderer å stille krav om at flere i fagmiljøet har formell utdanningsfaglig utdanning, eventuelt lang erfaring med undervisning.

Da dere søkte om akkreditering for Modulert Trafikkflygerutdanning C PL/I R-M EATP L (A) våren 2021, leverte dere en kravspesifikasjon som var langt mer utfyllende enn den dere har levert som dokumentasjon i forbindelse med dette tilsynet. Dere spesifiserte blant annet hvilken kompetanse dere krever for hvert enkelt emne. Vi anbefaler at dere tar utgangspunkt i denne når dere skal utarbeide en ny versjon av kravspesifikasjonen for Integrert Trafikkflygerutdanning CPL/IR-ME ATPL (A).

4.6.2 Den faglig ansvarlige

Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a. I tillegg til disse kravene, må den faglig ansvarlige oppfylle kravene fagskolen har stilt i kravspesifikasjonen, rapportens kapittel 4.6.1.

Den faglige ansvarlige skal sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Den faglig ansvarlige må ha fått avsatt tilstrekkelig tid til å ivareta ansvaret som følger med rollen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- utdanningen har en faglig ansvarlig som har en utdanning og erfaring som er relevant for utdanningens innhold og egenart
- faglig ansvarlig er tilsatt i minimum 50 prosent stilling
- dere ivaretar ansvaret for alle oppgavene som følger av rollen som faglig ansvarlig

Vurderingsgrunnlag

Faglig ansvarlig er også Manager Flight Operations & Chief Flight Instructor og leder for operativt arbeid. Han er ansatt i 100 prosent stilling, har en Master of Business Administration, CLP, FI, IRI, CRI, FII og pedagogisk utdanning i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI. Vedkommende er leder for operativt arbeid. Han har også fått delegert medansvar for pedagogisk utvikling av utdanningen basert på eventuelle endringer i

regelverk, erfaringer, observasjoner, ideer og øvrige tilbakemeldinger fra instruktører beskrevet i Operations Manual OM.

Faglig ansvarlig oppga i intervju at han er med i ledergruppen. Han har blant annet ansvar for at instruktørene gjør det som står i studieplanen, å evaluere lærers prestasjoner i praktisk flyopplæring (supervision av instruktørene) og å følge opp studentprogresjonen.

Instruktørene er ikke kjent med hvem som er faglig ansvarlig eller hva rollen innebærer.

Vurderinger

Kravet om at faglig ansvarlig skal være ansatt i minst 50 prosent stilling, er oppfylt. Vi anser at hans utdanning og erfaring er relevant for utdanningens innhold og egenart.

Hensikten med at utdanningen skal ha en faglig ansvarlig er at det skal være en person som har ansvar for å sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måtesom er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. I dette ligger også at den faglig ansvarlige skal hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene. Oppgavene dere har skissert inneholder mye av ansvaret som tilligger faglig ansvarlig, og vi vurderer at dere ivaretar oppgavene som ligger til faglig ansvarlig.

Dere må sikre at dere stiller krav til faglig ansvarlig sin kompetanse i kravspesifikasjonen. Kravspesifikasjonen inneholder heller ikke informasjon om oppgavene den faglig ansvarlige skal ha ansvaret for. Dette må dere beskrive i deres styrende dokumenter.

Anbefalinger

Vi anbefaler at dere setter beskrivelsen av oppgavene til faglig ansvarlig inn i kravspesifikasjonen for fagmiljøet, sammen med hvilken kompetanse dere krever for faglig ansvarlig. Vi anbefaler at dere også angir hvor stor del av stillingen som er satt av til oppgaven som faglig ansvarlig.

4.6.3 Den utdanningsfaglig ansvarlige

Utdanningen skal ha en utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning, som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav b.

Med «utdanningsfaglig utdanning» menes pedagogisk utdanning. Utdanningen må ha vært rettet mot læring minst på videregående opplærings nivå. Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglig ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning, og den trenger ikke være spesifikt tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen.

I tillegg til de ovennevnte kravene, må den utdanningsfaglig ansvarlige oppfylle kravene fagskolen har stilt i kravspesifikasjonen, se rapportens kapittel 4.6.1.

Den utdanningsfaglig ansvarlige skal sikre at utdanningen legger til rette for studentenes læring. Den utdanningsfaglig ansvarlige må ha fått avsatt tilstrekkelig tid til å ivareta ansvaret som følger med rollen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- de kravene dere selv stiller til utdanningsfaglig ansvarlig, ikke er i samsvar med kravene i fagskoletilsynsforskriften
- utdanningen ikke har en utdanningsfaglig ansvarlig med relevant utdanningsfaglig utdanning
- dere ikke ivaretar ansvaret for oppgavene den utdanningsfaglig ansvarlige skal ha

Vurderingsgrunnlag

Head of Training er utdanningsfaglig ansvarlig. Ifølge tabellen Ledelse og Administrasjon, har han et overordnet ansvar for pedagogisk utvikling av utdanningen i samarbeid med Base Chief Pilot (BCP) og Chief Teoretical Knowledge Instruktør (CTKI). Utviklingen er basert på eventuelle endringer i regelverk, samt på erfaringer, observasjoner, ideer og øvrige tilbakemeldinger fra de to respektive sjefsinstruktører (BCP og CTKI). Utviklingen foregår i dialog med BCP og CTKI, men det er HT som har ansvar for, samt å utarbeide endringer i det pedagogiske opplegget. I likhet med alle instruktørene har han pedagogisk utdanning i henhold til EASA EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI.

I intervjuene ble det bekreftet at den dere har valgt som utdanningsfaglig ansvarlig, også er Head of Training ved OSM sin skole i Vesterås. Det kom fram at han ikke har besøkt OSM i Arendal, og at all samhandling med fagmiljøet i Arendal foregår digitalt. Det ble sagt at Head of Training har et overordnet ansvar for å sikre at studentene gjennomfører utdanningen slik at de kan komme i jobb. Det daglige ansvaret er i stor grad delegert til den som har rollen som CTKI.

Vurderinger

Vi vurderer at den utdanningsfaglig ansvarlige ikke oppfyller kravet i fagskoletilsynsforskriften til utdanningsfaglig utdanning. Pedagogisk kompetanse i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL.930.FI Teaching and Learning er et krav for å kunne virke som Flight Instructor (FI). Denne pedagogiske utdanningen består av minimum 125 timer instruksjon i teoretisk kunnskap, samt minimum 25 timer læring ved instruksjon. Kravet i fagskoletilsynsforskriften innebærer at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha formell utdanningsfaglig utdanning. Før dere fikk akkreditert den integrerte trafikkflygerutdanningen, ansatte dere en person med formell utdanningsfaglig utdanning. Denne personen inngår ikke i oversikten over fagmiljøet dere har sendt oss. Så vidt vi kan se, er det ingen i fagmiljøet som har formell utdanningsfaglig utdanning.

Hensikten med kravet til utdanningsfaglig ansvarlig er å sikre at det for hver utdanning finnes minst én person som har et særskilt ansvar for å ivareta studentenes læring, og et spesielt blikk på det pedagogiske opplegget i utdanningen. I det ligger det å følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Den utdanningsfaglig ansvarlige skal sikre at utdanningen legger til rette

for studentenes læring og må ha fått avsatt tilstrekkelig tid til å ivareta ansvaret som følger med rollen. Det er ikke et krav at den utdanningsfaglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene han er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen (<https://www.nokut.no/siteassets/fagskole/informasjonskriv-om-ny-fagskoletilsynsforskrift.pdf>). Det er vanskelig å se hvordan Head of Training kan ivareta oppgavene som ligger til rollen som utdanningsfaglig ansvarlig, både med hensyn til kapasitet og det at han ikke har besøkt OSM i Arendal og er en del av fagmiljøet der. Når dere ansetter en person med formell utdanningsfaglig utdanning, anbefaler vi at denne personen har Arendal som arbeidsplass og blir en del av fagmiljøet der.

Vi kan ikke se at dere i den mottatte dokumentasjonen i tilstrekkelig grad beskriver hvilket ansvar og hvilke oppgaver som ligger til rollen som utdanningsfaglig ansvarlig, og hvordan den utdanningsfaglige ansvarlige skal ivareta ansvaret som følger av rollen.

Anbefaling

Det er naturlig at dere beskriver hvilke oppgaver som ligger til rollen som utdanningsfaglig ansvarlig i deres styrende dokumenter, gjerne i kravspesifikasjonen for fagmiljøet, sammen med hvilken kompetanse dere krever for utdanningsfaglig ansvarlig. Vi anbefaler at dere også angir hvor stor del av stillingen, som er satt av til oppgaven som utdanningsfaglig ansvarlig.

4.6.4 Fagmiljøets faktiske størrelse og samlede kompetanse

Både fagskolens egne krav til fagmiljøet og de som til enhver tid inngår i fagmiljøet på fagskolen, må oppfylle de generelle kravene til fagmiljø i fagskoletilsynsforskriften.

Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt.

«Fagmiljø» er de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a. Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger. Faglig ansvarlig og utdanningsfaglig ansvarlig er, i tillegg til undervisningspersonalet, del av fagmiljøet.

Fagskolen skal ha stilt egne krav til fagmiljøets kompetanse, jf. rapportens kapittel 4.6.1. De som inngår i fagmiljøet, må ha utdanning, kompetanse og yrkeserfaring som oppfyller minimumskravene på disse områdene. De må samtidig ha utdanning, kompetanse og yrkeserfaring som ivaretar kravet om å være tilpasset utdanningens innhold og egenart. Det bør også være nok antall ansatte til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær eller liknende.

NOKUT vil her undersøke kompetansen til de som faktisk inngår i fagmiljøet.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart

- fagmiljøet oppfyller kravet om at det skal bestå av personer med utdanning minst på fagskolenivå og ha oppdatert yrkeserfaring
- fagmiljøet ikke oppfyller kravet om at minst en person skal ha utdanningsfaglig utdanning

Vurderingsgrunnlag

OSM har levert følgende dokumentasjon:

Tabell kalt Ledelse og administrasjon. I tabellen er det listet opp navn på 13 ansatte, deres stillingsbetegnelser, stillingsprosent, roller, formell kompetanse, pedagogisk kompetanse, digital kompetanse og relevant yrkeserfaring.

Operations Manuel Appendix to OM-A- Instructor List, datert 30.11.2021. Dokumentet inneholder en tabell som viser navn på 17 instruktører og hvilke teoretiske fag de underviser i, og en tabell med navn på 14 flyinstruktører og deres sertifiseringer, og en tabell med 10 flyinstruktører som underviser på deltid. Fem av instruktørene er oppført som både teori- og flyinstruktører. Det er oppgitt at flyinstruktørene også kan bli benyttet ved andre baser i Europa.

Tabell kalt Kvalifikasjoner i fagmiljøet. Tabellen er stort sett kopi av tabellene i OM. Dere har oppgitt navn på totalt 20 ansatte, stillingsbetegnelser, stillingsprosent for teoretisk undervisning og for flyleksjoner, formell utdanning, instruktørrettighet og erfaring. 18 er ansatt i 100 prosent stilling ved fagskolen.

Vi ba dere ettersende oppdatert dokumentasjon på fagmiljøet fordi deler av opplysningene i tabellen Ledelse og administrasjon ikke var i samsvar med de andre tabellene. I tillegg ønsket vi en oppdatert oversikt siden vi var blitt kjent med at flere instruktører har sluttet.

Dere ettersendte en revidert tabell for fagmiljøet 9. juni 2022. Våre vurderinger er basert på denne tabellen.

I tabellen har dere oppgitt hvem som underviser i teoriemnene, og hvor stor del av stillingen som er satt av til hvert emne. Alle instruktører har pedagogikk i henhold til EASA Part FCL AMC1 FCL930.FI. Dere har også oppgitt navn, instruktørrettigheter, stillingsprosent som er satt av til praktisk flytrenoing, og erfaring for alle flyinstruktører. Ifølge tabellen har to ansatte erfaring som flykaptein fra 2012 og fram til dags dato. Begge disse har avsatt 10 prosent av stillingen til praktisk flytrenoing, og en av dem har også 10 prosent teoretisk undervisning.

Dere har ikke oppgitt instruktørrettigheter for teoriinstruktørene, men det er kun tre av disse som ikke underviser i praktisk flytrenoing.

Ifølge tabellen har dere instruktører som bidrar med til sammen 9,8 årsverk. Dere har satt av totalt 1,45 årsverk til teoretisk opplæring og 8,35 årsverk til praktisk flytrenoing.

Vedlegg med oversikt over antall studenter. I oversikten skiller dere mellom NOKUT-studenter og andre studenter. Ut fra oversikten ser det ut til at det er totalt 43 aktive studenter per mai 2022. Fire studenter er forsinket i studieløpet, og to av disse er NOKUT-studenter. Det er totalt 30 studenter i kullet for september 2020 til mai 2022, og 9 studenter i kullet mars 2021 til desember 2022. Av disse er 14 NOKUT-studenter. Dere

oppgir at utenlandske studenter som ikke får støtte fra Lånekassen, ikke er registrert som NOKUT-studenter og understreker at de utenlandske studentene ikke ekskluderes på noen måte når det gjelder tilgang til fagmiljø og annen infrastruktur.

Dere tok opp et nytt kull med studenter våren 2022, og dere har sendt oss en oppdatert oversikt over antall studenter 16. mai 2022. På dette tidspunktet har dere totalt 71 studenter, hvorav 28 av disse er fagskolestudenter og 43 er internasjonale studenter.

I intervjuene ble det fortalt at tre instruktører nylig har sluttet og at dere er i prosess med flere ansettelser. Dere oppga at det var god bemanning hele 2021. Ansatte på flyteknisk side har også sluttet og det er utfordrende å skaffe kvalifisert flyteknisk personale. I alle teoretiske fag har dere to instruktører per emne, det samme gjelder for praktisk flyging. Teoretisk undervisning har ikke blitt avlyst, men det har hendt en sjelden gang at det har blitt avlyst flytimer grunnet manglende instruktører.

Studentene er stort sett godt fornøyd med instruktørene, selv om de innimellom savner noe mer standardisering siden instruktørene har litt ulike faglige meninger og noe ulik kompetanse i å instruere i simulator.

Det ble fortalt at dere har en stor andel utenlandske studenter, som ikke er registret som fagskolestudenter. Studentene får undervisning sammen, og det skilles ikke mellom fagskolestudenter og de internasjonale studentene. Unntaket er at de internasjonale studentene ikke får undervisning i emner som ikke er omfattet av EASA-regelverket, slik som emnet «Prosjektarbeid».

Vurderinger

Fagmiljøets størrelse – samlede ressurser til undervisningsrelaterte oppgaver

Vi legger til grunn at det er det samme fagmiljøet som har ansvar for alle studentene, enten de er registrert som NOKUT-studenter eller internasjonale studenter. Ifølge tabellen for fagmiljøet som dere sendte oss 9. juni og oversikten over antall studenter dere sendte oss 16. mai, har dere satt av til sammen 9,8 årsverk for instruktører og dere har totalt 71 studenter. Forholdstall mellom faglige årsverk og studenter blir da 7,24 studenter per årsverk. Basert på at dere har oppgitt at dere har satt av 1,45 årsverk til teoridelen 8,35 årsverk til praktisk flytrenoing, er det 0,02 årsverk per student for teoriopplæringen og 8,5 årsverk per student til praktisk flytrenoing. Vi ser imidlertid at studenttallet vil variere, og at flere studenter fra kullet for september 2020 til mai 2022 er i ferd med å fullføre utdanningen.

Ifølge tabellen Ledelse og administrasjon, har flere av instruktørene også ansvar for administrative oppgaver knyttet til utdanningen, slik som for eksempel veiledning av studenter, oppfølging av regelverksendringer og pedagogisk utvikling av utdanningen. Dette er nødvendige og viktige oppgaver for fagmiljøet og skal telles med i beregningen av fagmiljøets størrelse. Ut fra dokumentasjonen vi har mottatt er det utfordrende å se hvor stort det totale fagmiljøet er. Et grovt anslag er at dere har satt av omtrent 6,3 årsverk for å ivareta det vi ser på som undervisningsrelaterte oppgaver (Head of Training eller ansatte som vi vet har sluttet er ikke regnet med). Dette innebærer at dere har et fagmiljø som utgjør omtrent 16,1 årsverk. Dette tilsvarer 4,4 studenter per faglige årsverk, hvis vi tar

utgangspunkt i at dere har 71 studenter. I henhold til EASA bør forholdstall mellom studenter og instruktører ikke overstige 6:1.

Selv om det er noe uklarheter i hvor stort det reelle forholdstallet mellom studenter og instruktører er, vurderer vi at dere samlet sett har satt av tilstrekkelig ressurser til undervisningsrelaterte oppgaver.

Dere må imidlertid oppgi i kravspesifikasjonen hva som er minstekravet deres for størrelsen på fagmiljøet. Da NOKUT akkrediterte utdanningen, oppga dere at dere følger det som står i EASA ORA.ATO.21010, om at forholdet mellom antall studenter og instruktører ikke bør overstige 6:1.

Fagmiljøets kompetanse

Fagmiljøets formelle kvalifikasjoner oppfyller EASA sine krav til sertifiseringer og de kravene dere selv har oppgitt i kravspesifikasjonen. Vi vurderer at fagmiljøets formelle kvalifikasjoner som helhet er tilpasset utdanningens innhold og egenart og at fagmiljøet har personer med utdanning minst på fagskolenivå. Dere må imidlertid oppdatere kravspesifikasjonen slik at det er tydelig hvilken kompetanse dere krever i de ulike emnene.

Kravet om utdanningsfaglig utdanning i fagmiljøet er ikke oppfylt. Vi viser her til vår vurdering av kravet til utdanningsfaglig ansvarlig, kapittel 4.6.3.

Oppdatert yrkeserfaring

Det skal finnes ansatte i fagmiljøet som har oppdatert yrkeserfaring. Blant teori- og flyinstruktørene i de første fasene av utdanningen kan vi ikke se at dette er tilfellet. Daglig leder, 'Airmanship Course Instructor' og samtlige instruktører under den avsluttende fasen, (APS MCC) innehar derimot oppdatert yrkeserfaring, som anses som tilstrekkelig. Vi viser for øvrig til at dere må stille krav om oppdatert yrkeserfaring i kravspesifikasjonen.

4.7 Vitnemål

Fullført utdanning skal dokumenteres med vitnemål. Vitnemålet skal vise fagskolens og utdanningens navn; kandidatens navn og fødselsnummer; en beskrivelse av karaktersystemet; kandidatens karakterer; det overordnede læringsutbyttet for utdanningen; utdanningens emner og eventuell praksis; nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring; antall studiepoeng og eventuell gradsbeholdelse; og datoen for når vitnemålet er utstedt. Dersom utdanningen har krav om skikkethetsvurdering, skal vitnemålet også vise dette. Dette fremgår av fagskoletilsynsforskriften § 2-7.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- fagskolen utsteder vitnemål for fullført utdanning
- malen for vitnemål/ faktiske vitnemål ikke inneholder alle elementene som et vitnemål skal inneholde

Vurderingsgrunnlag og vurderinger

Dere har levert en mal for vitnemål og et sladdet vitnemål. Vitnemålet mangler gradsbetegnelse og beskrivelse av karaktersystemet. Dere bruker betegnelsen «Høyere Fagskoleutdanning». Dere må endre dette til «Høyere yrkesfaglig utdanning». På engelsk er dette Higher Vocational Education. Graden kandidaten oppnår etter en 120 studiepoengs utdanning, er høyere fagskolegrad, på engelsk Higher professional degree.

[Nasjonalt fagskoleråd](#) har utarbeidet maler for vitnemål som kan tjene som inspirasjon. I denne malen brukes «diploma» som den engelske betegnelsen for vitnemål, ikke Vocational Diploma (VD) slik dere har brukt.

Tilbakemeldinger fra OSM på den foreløpige tilsynsrapporten

I tilbakemeldingene på den foreløpige tilsynsrapporten, skriver dere at dere vil ta i bruk et oppdatert vitnemål med utgangspunkt i Nasjonalt fagskoleråds utarbeidede maler for å sikre at dere imøtekommer forskriftens krav til innhold. Ettersom dette er tiltak som ennå ikke er utført, har ikke de hatt betydning for vurderingen og konklusjonen vår.

Vedlegg 1: Sakkyndige

NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved tilsyn med kvaliteten i akkreditert fagskoleutdanning etter fagskoleforskriften § 50, jf. fagskoleforskriften § 46. NOKUT stiller krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

De sakkyndige som er oppnevnt, er:

Paw Knudsen, Head of Training ATO & NP Crew Training Bristow Norway AS

Paw Knudsen tok utdanning i perioden 2000–2003: PPL (Private Pilot License) i Danmark hos Heliflight DK og CPL/IR med ATPL(H) teori (Commercial Pilot License/ Instrument Rating) i Sverige hos Roslagens Helikopterflyg (nå Pro-flight) i Norrtälje. I 2003–2005 tok han GA (general aviation) i Danmark – Foto flyging, Heliflight DK. Paw konverterte dette til norske sertifikater i forbindelse med ansettelse i Bristow Norway AS i 2011. Han tok ATPL (H) (Airline Transport Pilot License (Helicopter)) hos Bristow Norway AS, i 2013 (kapteins utdanning og skilltest).

Knudsen har fløyet helikopter på Nordsjøen siden 2005. Han fløy først for CHC Helicopter DK i perioden 2005–2011 og nå for Bristow Norway fra 2011 til dags dato. Paw har også jobbet med trening hos Bristow siden 2015. Fra 2015–2018 som Line Training Captain, fra 2018 ble han Type Rating Instructor (TRI) og Type Rating Examiner for tilsynet (TRE) på Sikorsky 92. I 2021 overtok Knudsen rollen som Nominated Person (NP) Crew Training og Head of Training (HT) ATO for Bristow Norway AS.

Linda Vasshus Lidal, lektor Fagskolen Rogaland

Lidal tok mastergrad i petroleumsteknologi ved Universitetet i Stavanger i 2001. Etter det arbeidet hun offshore i fast rotasjon som borevæskeingeniør. Etter fire år offshore, studerte hun praktisk pedagogisk utdanning og begynte å arbeide som lærer. Hun har også tatt et årsstudium i nordisk språk og litteratur. Hun er nå i gang med en master i spesialpedagogikk.

Vasshus Lidal har jobbet som lærer ved Fagskolen Rogaland i 14 år. Hun har hovedsakelig undervist i petroleumsrelaterte emner, men også i realfag. Før det arbeidet hun som lærer i matematikk og naturfag på Våland videregående skole. Lidal er opptatt av faste rammer og planer på lokalt nivå, men har også vært med på å skrive nasjonale læringsutbyttebeskrivelser for ulike utdanningstilbud. I august 2018 fikk hun stillingen som avdelingsleder på petroleumsavdelingen ved Fagskolen Rogaland, men gikk tilbake som lærer i 2020. Lidals rolle i komiteen er særlig basert på hennes utdanningsfaglige og pedagogiske kompetanse fra fagskolesektoren. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Ingrid Marie Aarre, hovedstyremedlem Organisasjonen for norske fagskolestudenter

Aarre er faglært blomsterdekoratør og har en høyere fagskolegrad i botanisk design og ledelse fra Norges grønne fagskole - VEA (2021).

Som fagskolestudent var Aarre studentrepresentant og ble valgt som leder i studentforum begge årene. Hun var også studentrepresentant i fagskolestyret i samme periode. Som del av styrevervet og som studentforumleder har hun jobbet tett med kvalitetsarbeidet ved fagskolen. Hun har lest mange studieplaner i forbindelse med fagskolens arbeid med

akkreditering på egen fullmakt. Hun har også vært sekretær for fagutvalg for kunsthistorie ved UiO. Fra 2021 er Aarre hovedstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF). Aarre ivaretar kravet om studentrepresentasjon i komiteen. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Stig Larsen, treningssjef FLYR AS

Stig Larsen har studert ledelse og administrasjon og han fullførte Master of Management ved BI i 2001. Han er utdannet Airline Traffic Pilot fra Statens Trafikkflygerskole og SAS Flight Academy.

Larsen har vært ansatt i 50 % stilling som studieleder ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet ved Universitetet i Tromsø. Han har også vært ansatt som First Officer i SAS i 1998–2010. Fra 2010 til 2022 var han blant annet treningssjef og Head of Training i Norwegian. 1. februar 2022 begynte han i stillingen Director Training i flyselskapet Flyr AS. Larsen har bred erfaring innen flyopplæring. Fra 2004 til 2007 hadde han stilling som Accountable Manager, Head of training ved Norwegian Aviation College. I tidsrommet 2006 til 2007 fungerte han som Head of Training, TRTO, FTO ved Avia Training AS. Fra 1996 og til dags dato fungerer han som Flight-, Class rating Examiner, «N/EX 243» ved Luftfartstilsynet. Larsen har flere ganger vært sakkyndig for NOKUT, også som leder for komité ved tilsyn.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://nokut.no)